

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**DÜZCE, BOLU VE SAKARYA İLLERİNDE İNŞAAT SEKTÖRÜNDE YER
ALAN MÜTEAHHİT VE ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ BAKIŞ
AÇISINDAN BÖLGESEL DURUMUN BELİRLENMESİ VE İSG SİSTEMİNİN
6331 SAYILI YASA ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ**

METEHAN YASİN YILDIRIM

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN
PROF. DR. RIFAT AKBIYIKLI**

DÜZCE, 2021

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**DÜZCE BOLU VE SAKARYA İLLERİNDE İNŞAAT SEKTÖRÜNDE
YER ALAN MÜTEAHHİT VE ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK
BİRİMİ BAKIŞ AÇISINDAN BÖLGESEL DURUMUN
BELİRLENMESİ VE İSG SİTEMİNİN 6331 SAYILI YASA
ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ**

Metehan Yasin YILDIRIM tarafından hazırlanan tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Rıfat AKBIYIKLI
Düzce Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Rıfat AKBIYIKLI
Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Latif Onur UĞUR
Düzce Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hakan KUŞAN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 11/08/2021

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

11 Ağustos 2021

Metehan Yasin YILDIRIM

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenimimde ve bu tezin hazırlanmasında gösterdiği her türlü destek ve yardımdan dolayı çok değerli hocam Prof. Dr. Rıfat AKBIYIKLI'ya en içten dileklerle teşekkür ederim.

Bu çalışma boyunca yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen sevgili aileme ve çalışma arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

11 Ağustos 2021

Metehan Yasin YILDIRIM

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ŞEKİL LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	xiv
ÖZET	xv
ABSTRACT	xvi
1. GİRİŞ	1
1.1. İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ TARİHÇESİ	1
1.1.1. Dünyada İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi	1
1.1.1.1. <i>Sanayi Devrimi Öncesi</i>	1
1.1.1.2. <i>Sanayi Devrimi Sonrası</i>	3
1.1.2. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi	5
1.1.2.1. <i>Dilaver Paşa Nizamnamesi</i>	6
1.1.2.2. <i>Maadin Nizamnamesi</i>	6
1.1.2.3. <i>Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanunu</i>	7
1.1.2.4. <i>3008 Sayılı İş Kanunu</i>	7
1.1.2.5. <i>931 Sayılı İş Kanunu</i>	8
1.1.2.6. <i>1475 Sayılı İş Kanunu</i>	9
1.1.2.7. <i>4857 Sayılı İş Kanunu</i>	9
1.1.2.8. <i>6331 Sayılı İş Kanunu</i>	10
2. MATERYAL VE YÖNTEM	12
3. ANKET SONUÇLARI VE BULGULAR	14
3.1. ANKET CEVAPLARININ İL VE MESLEK BAZINDA İNCELENMESİ ..	14
3.1.1. Kaç Yıldır İnşaat Sektöründesiniz	14
3.1.1.1. <i>OSGB Yöneticilerinin Cevapları</i>	14
3.1.1.2. <i>OSGB Çalışanlarının Cevapları</i>	15
3.1.1.3. <i>Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları</i>	15
3.1.1.4. <i>Şantiye Çalışanlarının Cevapları</i>	16
3.1.1.5. <i>Mühendislerin Cevapları</i>	16
3.1.2. Eğitim Durumunuz	17
3.1.2.1. <i>OSGB Yöneticilerinin Cevapları</i>	17
3.1.2.2. <i>OSGB Çalışanlarının Cevapları</i>	18
3.1.2.3. <i>Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları</i>	18
3.1.2.4. <i>Şantiye Çalışanlarının Cevapları</i>	19
3.1.2.5. <i>Mühendislerin Cevapları</i>	19
3.1.3. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin En Zayıf Noktası	20
3.1.3.1. <i>OSGB Yöneticilerinin Cevapları</i>	20
3.1.3.2. <i>OSGB Çalışanlarının Cevapları</i>	20
3.1.3.3. <i>Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları</i>	21
3.1.3.4. <i>Şantiye Çalışanlarının Cevapları</i>	22
3.1.3.5. <i>Mühendislerin Cevapları</i>	22
3.1.4. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir I	23
3.1.4.1. <i>OSGB Yöneticilerinin Cevapları</i>	23
3.1.4.2. <i>OSGB Çalışanlarının Cevapları</i>	24
3.1.4.3. <i>Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları</i>	24
3.1.4.4. <i>Şantiye Çalışanlarının Cevapları</i>	25
3.1.4.5. <i>Mühendislerin Cevapları</i>	26
3.1.5. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir II	26

3.1.5.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	27
3.1.5.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	27
3.1.5.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	28
3.1.5.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	28
3.1.5.5. Mühendislerin Cevapları	29
3.1.6. Çalışanların İSG Konusunda Daha Etkin Rol Oynaması İçin Hangisi Gereklidir.....	30
3.1.6.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	30
3.1.6.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	30
3.1.6.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	31
3.1.6.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	32
3.1.6.5. Mühendislerin Cevapları	33
3.1.7. İSG Eğitimi Kimler Tarafından Verilmeli	34
3.1.7.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	34
3.1.7.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	35
3.1.7.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	35
3.1.7.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	36
3.1.7.5. Mühendislerin Cevapları	36
3.1.8. İş Kazalarının Oluşmasında En Fazla Sorumluluğa Sahip Kesim Hangisidir.....	37
3.1.8.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	37
3.1.8.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	38
3.1.8.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	38
3.1.8.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	39
3.1.8.5. Mühendislerin Cevapları	40
3.1.9. Proje İle İlgilenecek OSGB Nasıl Seçilmeli	40
3.1.9.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	40
3.1.9.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	41
3.1.9.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	41
3.1.9.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	42
3.1.9.5. Mühendislerin Cevapları	43
3.1.10. Çalışanlar Risk Gördüklerinde Çalışmaktan Kaçınma Haklarını Kullanabiliyor mu	43
3.1.10.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	43
3.1.10.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	44
3.1.10.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	45
3.1.10.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	46
3.1.10.5. Mühendislerin Cevapları	46
3.1.11. İSG Konusunda Şantiyelerde Çalışanları Temsil Eden Kişiler Var mı	47
3.1.11.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	47
3.1.11.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	48
3.1.11.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	48
3.1.11.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	49
3.1.11.5. Mühendislerin Cevapları	49
3.1.12. Şantiyelerde Acil Durum Planı Yapılıyor	50
3.1.12.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	50
3.1.12.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	50
3.1.12.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	51
3.1.12.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	52
3.1.12.5. Mühendislerin Cevapları	52
3.1.13. İSG Konusunda Doğrudan ya da Dolaylı Olarak İşverenin Müdahalesiyle Karşılaşıyorum	53
3.1.13.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	53
3.1.13.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları	54
3.1.13.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	54
3.1.13.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	55
3.1.13.5. Mühendislerin Cevapları	56
3.1.14. İşyeri İSG Uzmanı Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum	

.....	56
3.1.14.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	57
3.1.14.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları.....	57
3.1.14.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	58
3.1.14.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	58
3.1.14.5. Mühendislerin Cevapları.....	59
3.1.15. İşyeri Bakanlık Müfettişleri Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum.....	60
3.1.15.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	60
3.1.15.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları.....	61
3.1.15.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	61
3.1.15.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	62
3.1.15.5. Mühendislerin Cevapları.....	63
3.1.16. Çalışanların İSG İçin Yaptığı Çalışmaların Parası Verilmiyor.....	64
3.1.16.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	64
3.1.16.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları.....	64
3.1.16.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	65
3.1.16.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	65
3.1.16.5. Mühendislerin Cevapları.....	66
3.1.17. Kişisel Koruyucu Donanımların Parası Çalışanlardan Kesiliyor.....	67
3.1.17.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	67
3.1.17.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları.....	67
3.1.17.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	68
3.1.17.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	68
3.1.17.5. Mühendislerin Cevapları.....	69
3.1.18. Çalışanların Sigortaları Maaşlarından Değil Asgari Ücret Gösteriliyor.....	70
3.1.18.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	70
3.1.18.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları.....	71
3.1.18.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	71
3.1.18.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	72
3.1.18.5. Mühendislerin Cevapları.....	73
3.1.19. Sektörde Diploma Kiralayan İSG Uzmanları ve Mühendisler Görüyorum.....	73
3.1.19.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları.....	73
3.1.19.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları.....	74
3.1.19.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları.....	74
3.1.19.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları.....	75
3.1.19.5. Mühendislerin Cevapları.....	76
3.2. ANKET SONUÇLARININ KANUN İŞİĞİNDE GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ.....	76
3.2.1. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin En Zayıf Noktası.....	76
3.2.2. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir I.....	77
3.2.3. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir II.....	78
3.2.4. Çalışanların İSG Konusunda Daha Etkin Rol Oynaması İçin Hangisi Gereklidir.....	79
3.2.5. İSG Eğitimi Kimler Tarafından Verilmeli.....	81
3.2.6. İş Kazalarının Oluşmasında En Fazla Sorumluluğa Sahip Kesim Hangisidir.....	81
3.2.7. Proje İle İlgilenecek OSGB Nasıl Seçilmeli.....	82
3.2.8. Çalışanlar Risk Gördüklerinde Çalışmaktan Kaçınma Haklarını Kullanabiliyor mu?.....	83
3.2.9. İSG Konusunda Şantiyelerde Çalışanları Temsil Eden Kişiler Var mı..	84
3.2.10. Şantiyelerde Acil Durum Planı Yapılıyor.....	85
3.2.11. İSG Konusunda Doğrudan Ya da Dolaylı Olarak İşverenin	

Müdahalesiyle Karşılaşıyorum	86
3.2.12. İşyeri İSG Uzmanı Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum	87
3.2.13. İşyeri Bakanlık Müfettişleri Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum	88
3.2.14. Çalışanların İSG İçin Yaptığı Çalışmaların Parası Verilmiyor	89
3.2.15. Kişisel Koruyucu Donanımların Parası Çalışanlardan Kesiliyor	91
3.2.16. Çalışanların Sigortaları Maaşlarından Değil Asgari Ücret Gösteriliyor	91
3.2.17. Sektörde Diploma Kiralayan İSG Uzmanları ve Mühendisler Görüyorum	93
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	94
5. KAYNAKLAR	97
6. EKLER	99
6.1. EK 1: TEZ ÇALIŞMASINDA UYGULANAN ANKET	99
ÖZGEÇMİŞ	102

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 3.1. OSGB yöneticilerinin illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.	14
Şekil 3.2. OSGB Çalışanlarının illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.	15
Şekil 3.3. Müteahhit Yöneticilerinin illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.	15
Şekil 3.4. Şantiye Çalışanlarının illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.	16
Şekil 3.5. Mühendislerin illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.	17
Şekil 3.6. OSGB yöneticilerinin illere göre eğitim durumunuz cevapları.	17
Şekil 3.7. OSGB çalışanlarının illere göre eğitim durumunuz cevapları.	18
Şekil 3.8. Müteahhit yöneticilerinin illere göre eğitim durumunuz cevapları.	18
Şekil 3.9. Şantiye çalışanlarının illere göre eğitim durumunuz cevapları.	19
Şekil 3.10. Mühendislerin illere göre eğitim durumunuz cevapları.	19
Şekil 3.11. OSGB yöneticilerinin illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.	20
Şekil 3.12. OSGB çalışanlarının illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.	21
Şekil 3.13. Müteahhit yöneticilerinin illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.	21
Şekil 3.14. Şantiye çalışanlarının illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.	22
Şekil 3.15. Mühendislerin illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.	23
Şekil 3.16. OSGB yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.	24
Şekil 3.17. OSGB çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.	24
Şekil 3.18. Müteahhit yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.	25
Şekil 3.19. Şantiye çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.	26
Şekil 3.20. Mühendislerin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.	26
Şekil 3.21. OSGB yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.	27
Şekil 3.22. OSGB çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.	27
Şekil 3.23. Müteahhit yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.	28
Şekil 3.24. Şantiye çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.	29
Şekil 3.25. Mühendislerin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.	29
Şekil 3.26. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.	30

Şekil 3.27. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.	31
Şekil 3.28. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.	32
Şekil 3.29. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.	33
Şekil 3.30. Mühendislerin illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.	34
Şekil 3.31. OSGB yöneticilerinin illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.	34
Şekil 3.32. OSGB Çalışanlarının illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.	35
Şekil 3.33. Müteahhit yöneticilerinin illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.	36
Şekil 3.34. Şantiye çalışanlarının illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.	36
Şekil 3.35. Mühendislerin illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.	37
Şekil 3.36. OSGB yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.	38
Şekil 3.37. OSGB çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.	38
Şekil 3.38. Müteahhit yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.	39
Şekil 3.39. Şantiye çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.	39
Şekil 3.40. Mühendislerin illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.	40
Şekil 3.41. OSGB yöneticilerinin illere göre proje ile ilgilenecek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.	41
Şekil 3.42. OSGB çalışanlarının illere göre proje ile ilgilenecek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.	41
Şekil 3.43. Müteahhit yöneticilerinin illere göre proje ile ilgilenecek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.	42
Şekil 3.44. Şantiye çalışanlarının illere göre proje ile ilgilenecek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.	42
Şekil 3.45. Şantiye çalışanlarının illere göre proje ile ilgilenecek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.	43
Şekil 3.46. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.	44
Şekil 3.47. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.	45
Şekil 3.48. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.	45
Şekil 3.49. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.	46
Şekil 3.50. Mühendislerin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.	47
Şekil 3.51. OSGB yöneticilerinin illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.	47

Şekil 3.52. OSGB çalışanlarının illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.....	48
Şekil 3.53. Müteahhit yöneticilerinin illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.	48
Şekil 3.54. Şantiye çalışanlarının illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.....	49
Şekil 3.55. Mühendislerin illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.	49
Şekil 3.56. OSGB yöneticilerinin illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.	50
Şekil 3.57. OSGB çalışanlarının illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.	51
Şekil 3.58. Müteahhit yöneticilerinin illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.....	51
Şekil 3.59. Şantiye çalışanlarının illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.	52
Şekil 3.60. Mühendislerin illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.	53
Şekil 3.61. OSGB yöneticilerinin illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.....	54
Şekil 3.62. OSGB çalışanlarının illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.....	54
Şekil 3.63. Müteahhit yöneticileri illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.....	55
Şekil 3.64. Şantiye çalışanlarının illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.....	56
Şekil 3.65. Mühendislerin illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.....	56
Şekil 3.66. OSGB yöneticilerinin illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.	57
Şekil 3.67. OSGB çalışanlarının illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.	58
Şekil 3.68. Müteahhit yöneticilerinin illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.....	58
Şekil 3.69. Şantiye çalışanlarının illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.	59
Şekil 3.70. Mühendislerin illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.	60
Şekil 3.71. OSGB yöneticilerinin illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.....	61
Şekil 3.72. OSGB çalışanlarının illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.....	61
Şekil 3.73. Müteahhit yöneticilerinin illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.	62
Şekil 3.74. Şantiye çalışanlarının illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.....	63
Şekil 3.75. Mühendislerin illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.	63
Şekil 3.76. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.....	64

Şekil 3.77. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.....	65
Şekil 3.78. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.	65
Şekil 3.79. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.....	66
Şekil 3.80. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.....	66
Şekil 3.81. OSGB yöneticilerinin illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.	67
Şekil 3.82. OSGB çalışanlarının illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.	68
Şekil 3.83. Müteahhit yöneticilerinin illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.	68
Şekil 3.84. Şantiye çalışanlarının illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.	69
Şekil 3.85. Şantiye çalışanlarının illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.	70
Şekil 3.86. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.	70
Şekil 3.87. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.	71
Şekil 3.88. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.	72
Şekil 3.89. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.	72
Şekil 3.90. Mühendislerin illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.	73
Şekil 3.91. OSGB yöneticilerinin illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.....	74
Şekil 3.92. OSGB çalışanlarının illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.....	74
Şekil 3.93. Müteahhit yöneticilerin illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.....	75
Şekil 3.94. Şantiye çalışanlarının illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.....	75
Şekil 3.95. Mühendislerin illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.....	76
Şekil 3.96. Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası.....	77
Şekil 3.97. İş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I.	78
Şekil 3.98. İş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II.	79
Şekil 3.99. Çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir.	80
Şekil 3.100. İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli.	81
Şekil 3.101. İş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir.	82
Şekil 3.102. Proje ile ilgilenecek OSGB nasıl seçilmeli.....	83
Şekil 3.103. Çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu.	84
Şekil 3.104. İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı.	85

Şekil 3.105. Şantiyelerde acil durum planı yapılıyor.....	86
Şekil 3.106. İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum.	87
Şekil 3.107. İşyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetlendiğini düşünüyorum.	88
Şekil 3.108. İşyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetlendiğini düşünüyorum.	89
Şekil 3.109. Çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor.	90
Şekil 3.110. Kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor.	91
Şekil 3.111. Çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor.	92
Şekil 3.112. Sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum. ..	93

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ILO	Uluslararası alışma Örgütü
İSG	İş sağlığı ve güvenliği
M.Ö	Milattan önce
M.S	Milattan sonra
OSGB	Ortak sağlık ve güvenlik birimi

ÖZET

DÜZCE, BOLU VE SAKARYA İLLERİNDE İNŞAAT SEKTÖRÜNDE YER ALAN MÜTEAHHİT VE ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ BAKIŞ AÇISINDAN BÖLGESEL DURUMUN BELİRLENMESİ VE İSG SİTEMİNİN 6331 SAYILI YASA ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Metehan Yasin YILDIRIM

Düzce Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Rifat AKBIYIKLI

Ağustos 2021, 101 sayfa

Tarih öncesinden bu zamana kadar insan hayatı değerli olmuş ve insan hayatını korumak için çaba harcanmıştır. Ancak zamanla insanlık gerek savaşlarla gerekse kişisel çıkarlar için birbirlerine zarar vermiştir. Bu durum insanların köleleştirilmesiyle sonuçlanmıştır. Kölelik dünyadan kaldırılmaya çalışılırken diğer yandan ise insanlar bu sefer sanayileşme ile çalışanlara karşı benzer bir tutum sergilemiştir. İşverenler sadece kendi çıkarlarını düşünerek çalıştırdığı çalışanların hak ve sorumluluklarını düşünmemiş ve değer vermemiştir. Bu durum zamanla çalışanları korumak amacıyla önce iş sağlığı ve güvenliği kavramının oluşmasına, sonrasında iş sağlığı ve güvenliği üzerine çeşitli kanunlar oluşturulmasına sebep olmuştur. Bu kanunlar ise uzun zaman boyunca gelişerek günümüzdeki halini almıştır. Kanunların bugüne gelişlerinde izlediği yol ise bizlere hiçbir kanunun mükemmel olmayacağını bugün tamamlanmış ve mükemmel gözükseler bile zaman içinde eksikleri çıkacağını göstermiştir. Bu sebeple şu an Türkiye’de uygulanmakta olan 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunun uygulamaları incelenerek kanun geliştirilmesi gereken noktaları bulunmaya çalışılmıştır. Bu çalışma yapılırken ise Düzce, Bolu ve Sakarya bölgesi temel alınarak bu bölgede bulunan Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi şirketleri, Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi çalışanlarına, Müteahhit şirketleri, şantiye çalışanları ve mühendisler olmak üzere 5 gruba anketler yapılmıştır. Bu sayede bölgenin durumu tespit edilerek kanunun çalışma düzeyindeki etkileri görülmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışma ise bölgede şirketlerde 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun tam olarak uygulanmadığını göstermiştir. Özellikle kanuni denetimden kolayca kaçabilen işverenler cezai yaptırıma maruz kalmadıkları için kanunun birçok maddesini görmezden gelmektedir. Durum böyle olduğunda ise kanunu geliştirmekten bahsetmek pek mümkün olamaz. Öncelikli olarak işverenler kanunu benimsemeli ve eksiksiz bir şekilde uygulamadır. Çünkü kanun uygulanmadığı sürece kanunun eksiksiz olması hiçbir şey ifade etmeyecektir.

Anahtar sözcükler: İş sağlığı ve güvenliği, Ortak sağlık ve güvenlik birimi, 6331 sayılı kanun.

ABSTRACT

EXAMINING THE REGIONAL STATUS OF THE H&S SYSTEM THROUGH THE PERSPECTIVE OF THE CONTRACTOR AND COMMON HEALTH AND SAFETY UNITS IN THE CONSTRUCTION SECTOR IN DÜZCE, SAKARYA AND BOLU PROVINCES WITHIN THE LAW NO 6331

Metehan Yasin YILDIRIM

Düzce University

Institute of Graduate Studies, Department of Civil Engineering

Master's Thesis

Supervisor: Prof. Dr. Rifat AKBIYIKLI

August 2021, 101 pages

Since prehistoric times, human life has been valuable and efforts have been made to protect human life. Over time, humanity has harmed each other through both wars and selfishness. Thus, enslavement of the people has occurred. While trying to remove slavery from the modern world, this time people showed a similar attitude towards workers with industrialization. The employers did not consider and value the rights and responsibilities of the employees they employ, considering only their own benefits. Over time, this situation has firstly led to the formation of occupational health and safety concept, and then the creation of various laws about occupational health and safety in order to protect employees. These laws are developed for a long time and took their present form. The way the laws have come to these days has shown us that no law will be perfect, even if it seems like completed and perfect today, its deficiencies will emerge over time. For this reason, applications of the Occupational Health and Safety Law (No. 6331), which is currently being implemented in Turkey, has been examined in order to find the subjects where the law needs to be developed. Surveys made in this study are divided to 5 groups as Joint Health and Safety Unit companies, Joint Health and Safety Unit employees, Contractor companies, construction site workers and engineers which are located in Düzce, Bolu and Sakarya regions. In this way, it is intended to see the effects of the law on the working level while the situation of the region is being determined. The study showed that the Occupational Health and Safety Law No. 6331 is not fully implemented in the companies of this region. In particular, employers who are able to flee from statutory controls and legal penalties easily, ignore many articles of the law. When this is the case, it is not possible to talk about improving the law. First of all, employers should adopt the law and implement it seamlessly. Because as long as the law is not implemented, the perfection of it will mean nothing.

Keywords: Common health and safety unit, Law no. 6331, Occupational health and safety.

1. GİRİŞ

Tarih öncesi yıllardan bu yana insanlık hayatta kalmak için büyük çaba harcamıştır. Bu durum insan hayatını kıymetli hale getirmiştir. Tarih boyunca insanlar hayatta kalabilmek için bir şeyler geliştirmiş ve kendini korumaya çalışmıştır. Öncelikle doğadan ve hayvanlardan korunmaya çalışan insanlık, zaman içinde gelişerek gruplaşmış ve kavimleri oluşturmuştur. Bu sayede doğaya ve vahşi hayvanlara karşı kendini korunaklı hale getirmeye başlayan insanlık bu sefer kendi türünden zarar görmüş ve kendi türüne karşı hayatta kalabilmek için çaba harcamıştır. Hatta bu durum öyle bir hale gelmiştir ki güçlü insanlar çalışanlarının haklarını düşünmemiş, onları köleleştirmiştir.

Bu durum zaman içinde gelişen dünyada insan hakları çalışmaları ile düzeltilmeye çalışılmıştır. Günümüzde ise insanların hak ve sorumlulukları, hayatları kanunlar ve yasalar tarafından korunur hale gelmiştir. Ancak çalışanlara ve çalışanların hayatlarına önem verilmemesi durumu halen süregelmektedir. Bu durum da zaman içinde iş sağlığı ve güvenliği kavramının oluşmasını sağlamıştır. Artık çalışanların hakları da kanun ve yasalar tarafından korunmaktadır. Hatta birçok devletin özellikle iş sağlığı ve güvenliği için ayrı kanunları bulunmaktadır. Türkiye’de ise şu an yürürlükte olan 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu bu duruma örnek gösterilebilir. Tabii bu kanunlar direkt oluşmamıştır bu kanunların oluşa bilmesi için çeşitli aşamalardan geçilmiştir. Bu durumu görmek için işçi sağlığı ve güvenliğinin tarihsel gelişimini incelemeliyiz.

1.1. İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ TARİHÇESİ

1.1.1. Dünyada İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

1.1.1.1. Sanayi Devrimi Öncesi

İş sağlığı ilk olarak, yerleşik hayata geçmemiş avcı ve toplayıcı kavimlerde görülmektedir. O dönemlerde cinsiyetler arası iş bölümü olarak gözükebilecek aslında asıl amacı kavimi ayakta tutmak olan kas gücü olarak güçlü olan erkeklerin avlanma ve kas gücü yönünden erkeklere oranla daha zayıf olan kadınların sağlıklarını korumak için toplama işini üstlenmeleri iş sağlığına örnek gösterilebilir [1]. Sonrasında insanlık

gelişerek yerleşik hayata geçmiş, bununla birlikte iş sağlığına yaklaşımı da değişmiştir.

İnsanların çalıştıkları işten kaynaklı yaşadıkları sağlık problemlerini işaret eden ilk kişi M.Ö. 2600'lü yıllarda yaşamış ve Antik Mısır'da mimar ve mühendis olarak çalışmasının yanı sıra hekimlik ve rahiplik de yapmış olan İmhotep'tir. Mısır piramitlerinin yapımında meydana gelen kazalarda çok sayıda kişinin ölümü ve çalışanlarda sıkça rastlanan bel sorunlarına yönelik tespitlerde bulunmuştur [1].

M.Ö. 2000 yıllarında tarihin bilinen ilk yasası olan Hammurabi Kanunlarında yer alan, işi yaptıranın işin negatif sonuçlarından sorumlu kılındığı ilk hükümler hayata geçirilmiştir. Şöyle ki: “Bir müteahhidin yaptığı bir binanın müteahhitten kaynaklı bir sebepten çökmesi durumunda bina sahibi hayatını kaybederse müteahhit, bina sahibinin oğlu hayatını kaybederse, müteahhidin oğlu ölüm cezasına çarptırılacaktır; eğer bina sahibinin kölesi hayatını kaybederse, müteahhit eş değer bir köleyi bina sahibine verecektir. Eğer müteahhidin yaptığı binanın çökmesi sonucunda bina sahibinin malları zarar görmüşse, müteahhit binayı yeniden yapacak ve bina sahibinin tüm zararını da karşılayacaktır. Binanın duvarı yıkılırsa, müteahhit tüm masrafları üstlenerek o duvarı sağlamlaştırmak zorundadır.” gibi maddeler bulundurmaktaydı [2] Bu hükümleri tam anlamıyla iş sağlığı ile bağdaştırmak doğru olmayacaktır. Yapılan işten sonrasını kapsayan maddeler içerir. İş sağlığına olan katkısı ise kötü sonuçlara sebebiyet vermesi halinde müteahhittin suçlu kabul edilmesi yaklaşımına dayandırılabilir. Zaman içinde müteahhitlerin, mal sahibine olan sorumluluklarının yanı sıra çalışanlarına karşı da sorumlulukları doğacak ve kötü sonuçlar doğuran durumlarda suçlu kabul edileceklerdir.

Günümüzde “İş Sağlığı Ve İş Güvenliği (İSG)” olarak kalıplaşmış olan bu terim, tarihte uzun süre önceki dönemlere kadar dayanmaktadır. Ancak yazılı olarak asıl kanıtlara eski Yunan ve Roma uygarlıklarında rastlanmaktadır. Başka bir deyişle iş ve sağlık terimleri ilk kez bu dönemde bir araya getirilmiştir. Bu dönemde birçok bilim insanı ve felsefeci çalışanların sağlığını ve güvenliğini sağlamak amacıyla birçok söz söylemiştir. Bunlardan bazılarının şu an geçerliliğini korumasına karşın, ortaya atıldıkları tarihlerde bir kısmı öneri, bir kısmı ise teori olarak kalmışlardır. Örneğin dönemin bilginlerinden Herodot işçilerin daha verimli çalışmaları için daha verimli ve yüksek enerjili besinlerle beslenmelerinin faydalı olacağını savunmuştur.

Romalılar çeşitli nedenlerden dolayı tercih ettikleri kurşunu kullanarak silah ve su boruları gibi ürünler üretmişlerdir. Yoğun olarak tercih edilen zehirleyici kurşun maddesi

diğer yandan işçilerin sağlığını ciddi ölçüde tehdit etmiştir. Dönemin önemli bilginlerinden olan Hipokrat (M.Ö 460-370) ilk kez madenlerdeki kurşun zehirlenmelerinin üzerinde durmuştur. Kurşunun zehirli bir madde olduğunu, kurşuna maruz kalan insanların zehirlendiğini ve zehirlenme sonucu ortaya çıkabilecek belirtileri ortaya koymuştur. Bu sayede ilk defa bir meslek hastalığı incelenmiştir.

Hipokrat'tan sonra birçok bilgin Hipokrat'ın çalışmalarına devam etmiş, kurşuna maruz kalan insanlarda oluşan hastalıklar incelenmiş ve bu hastalıkların özellikleri tespit edilmiştir. Bu çalışmalar kurşunla çalışanların yakalandığı ve yakalanabileceği hastalıkları tespit etmiş, ancak bir çözüm üretilmeye çalışılmamıştır. Yıllar sonra Romalı Pliny ise (MS 23-77) kurşun ve kükürdün zehirli etkilerini ele alarak, ilk kişisel korunma aracı olan deri maskeleri yapmış, ilk kez meslek hastalıklarını önlemek için kayıtlara geçen bir çalışma yapmıştır [3].

1.1.1.2. *Sanayi Devrimi Sonrası*

İş sağlığı ve güvenliği alanında yapılan çalışmalar bahsi geçen eski tarihlerde başlamış olsa dahi, bu konuyla ilgili en kapsamlı çalışmalar sanayi devrimiyle yaşanmıştır. Buhar makinesinin icadı ile ilk olarak İngiltere'de ve ardından Avrupa'da başlayan sanayi devrimi, sosyal yaşamda köklü değişikliklere neden olmuş ve geleneksel üretim biçimleri yerini fabrikalara bırakmıştır. Fabrikaların egemen olduğu bu üretim anlayışında kullanılan makine ekipmanların sayılarının fazlaşması ve rekabetin artmasıyla daha çok kazanmak için hızlı ve fazla üretim yapmak isteyen fabrikalar sonucunda hem iş hayatındaki riskler artmış hem de ucuz iş gücü olarak görülen çocukların emeklerinden faydalanmalarına yol açılmıştır. İşverenler ise sermayeyi elinde bulundurdukları ve özellikle sanayi devrimden sonra meydana gelen hızlı ve hacimli üretim sürecinde üretim araçlarının sahibi olması nedeniyle çalışanlara karşı her zaman avantajlı durumda olmuştur [4].

Sanayi devrimine kadar büyük bir problem olarak görülmeyen iş sağlığı ve güvenliği, sanayi devriminin başlangıç döneminde de problem olarak görülmemiştir. Ancak zamanla anlaşılmıştır ki; teknolojiyle birlikte artan makine ve ekipmanlar ile hızlı üretim anlayışının getirdiği karmaşıklık ve çocuk çalışanları çalıştırmanın sonucunda ciddi şekilde artan risk faktörleri iş kazalarının artmasına sebep olmuştur. Dolayısı ile ortaya çıkan durumlar bu konuyla ilgili sistemli çalışmaların yapılması ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Zamanla demokrasinin gelişmesi, çalışanların bilinçlenmesi ve örgütlenmesi

sonucu uluslararası kurumların da devreye girmesi ile iş sağlığı ve güvenliği hatta çalışanın beden ve ruh bütünlüğünün korunması ihtiyacı sanayileşmiş ülkeler açısından en temel konulardan birisi olmuştur [5].

Alınacak olan önlemler sadece çalışanların haklarını değil işverenleri de korumayı amaçlamaktadır. Sanayileşen kentler çok fazla insan gücü ihtiyacı çok fazla iş fırsatı demektir. Bu sebeple, sanayileşen kentler dışarıdan göç almaya başlar. Ancak dönemin kentleri çoğu zaman bu iş gücünü kaldıracak kadar binaya sahip değildir. Sahip olması halinde ise maddi sıkıntı içinde olan çalışanlar çoğunlukla bir arada ve sağlıksız koşullarda yaşamak zorunda kalmaktadır. Yaşam standartlarının düşmesi, yetersiz beslenme ve kalabalık ortamlarda yoğun çalışma gibi birçok olumsuz etkenlerin bir araya gelmesi çalışanların sağlıklarını ciddi oranda tehdit etmiştir. Bu durum başta salgın hastalıkların artması, sakatlıkların ve ölümlerin yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Bahsedilen sebep-sonuç ilişkilerinin birincil olarak etkilediği kesim ise üretim yapan fabrikalar olmuştur.

Sanayi Devrimi'nin oluşturduğu bu kötü koşulların düzeltilmesi gerektiği anlaşıldığında iş sağlığı ve güvenliği adına birçok çalışma başlatılmış. Bu sayede birçok yasa ve yönetmelik çıkmıştır. İş sağlığı ve güvenliğini sağlamak için yapılan bu çalışmalar zaman içinde iş sağlığı ve güvenliğinin bir bilim olarak görülmesini sağlamıştır.

19. yüzyıldan itibaren Sanayi Devrimi'nin vermiş olduğu hasarın onarılması için çalışmalar tam anlamıyla başlatılmış, sendikalar kurulmuş, çeşitli yasalar hazırlanmış ve uygulanacak yaptırımlar üzerinde düzenlemeler yapılmıştır. Artık sosyal güvenlik ilkeleri yaygınlaşmaya başlamıştır. İş kazaları ve meslek hastalıkları gibi durumlardan çalışanları korumak için ise sigorta kurumları kurulmuştur.

1919 yılında ise Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) kurulup faaliyetlerine başlamış ve iş sağlığı ve güvenliği, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve sendikaların katkılarıyla hızlı şekilde ilerlemeye başlamıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Milletler Cemiyetine bağlı bir şekilde iş sağlığı ve güvenliği konularında yaptığı çalışmaların ve 1946 yılına gelindiğinde Birleşmiş Milletlerle bir anlaşma imzalanmasının sonucu uzman kuruluş olmuştur [6].

Dünyadan büyük destek alan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) bu sayede en önemli çalışma alanlarından biri çalışma yaşamı ve sosyal koşullarla ilgili uluslararası standartlar olmuştur. Bugüne kadar çok sayıda uluslararası sözleşme oluşturmuş olan Uluslararası

Çalışma Örgütü (ILO) tavsiyelerinin ve kararlarının özellikle 70 tanesi işçi sağlığı ve iş güvenliğiyle alakalıdır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) oluşturduğu Uluslararası sözleşmeler, onaylayan ve taraf olan devletleri bağlayıcıdır ve sözleşmeyle yükümlülüklerinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede hazırlanan uluslararası sözleşmeler ve devletin yayınladığı tebliğlere rağmen, işyerinde gerekli tedbir ve önlemlerin alınmaması sebebiyle yaşanan kazalarda, yaralanmalı sonuçlarda ya da risk içeren çalışma koşullarında, çalışana, bunu yönetime bildirmesi ancak bir sonuç alamaması durumunda devlete bildirebilme hakkına sahip olması sağlanmıştır.

1.1.2. Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

Türkiye de iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının temeli cumhuriyet öncesi dönemde atılmaya başlanmış ve cumhuriyetle beraber gelişerek günümüze kadar gelmiştir. Fakat Osmanlı döneminde yapılan çalışmalar tam olarak kanun niteliğinde olmamış daha çok bölgesel bir yapıda faaliyet göstermiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra ise artık iş sağlığı ve güvenliği konusunda kanunlar oluşturulmaya başlanarak iş sağlığı ve güvenliği daha kararlı bir halde ilerlemeye başlamıştır.

Tam olarak kanun niteliği taşımasına karşın iş sağlığı ve güvenliğinin bu günlere gelmesi Osmanlı döneminde başlanan bölgesel kurallar ve adım adım geliştirilerek çıkan kanunlar sayesinde olmuştur. Bu sebeple hiç birisi göz ardı edilmemelidir. Türkiye'de yapılan çalışmalara baktığımızda ise:

- 1865 Yılı Dilaver Paşa Nizamnamesi
- 1869 Yılı Maadin Nizamnamesi
- 10.09.1921 Ereğli Havza-İ Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Mütteallik Kanunu
- 1936 Yılı 3008 Sayılı İş Kanunu
- 1967 Yılı 931 Sayılı İş Kanunu
- 1971 Yılı 1475 Sayılı İş Kanunu
- 2003 Yılı 4857 Sayılı İş Kanunu
- 2012 Yılı 6331 Sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu

1.1.2.1. *Dilaver Paşa Nizamnamesi*

Osmanlı Devleti'nin yapmış olduğu çalışma hayatına yönelik yapılan ilk düzenleme özelliğine sahip olan Dilaver Paşa Nizamnamesi 1867 yılında uygulanmaya başlamıştır. Dilaver Paşa Nizamnamesi adı ile bilinen nizamnamenin gerçek adı ise “Ereğli Maden-i Hümayun İdaresinin Nizamnamesi” olarak geçmektedir. Ancak bu nizamname Padişah onayından geçmediği için sadece ilgili havzada uygulanmış, kanun hükmüne dönüşmemiştir. Bu nedenle de kanun hükmü taşımaz. Günümüzde nizamnamenin asıl metni ise İstanbul Deniz Müzesi Kütüphanesinde yer almaktadır [7].

Zonguldak Kömür Havzası kömürün bulunması bölgede yarattığı iktisadi ve sosyal gelişim ve dönüşümler nedeniyle tarihsel açıdan büyük bir önem taşımaktadır. Tarih kaynaklarına bakıldığında, 1829 yılında bulunan kömür madeni 1848 yılında ocakların işletmeye açılması ile ekonomik bir değer olarak havza tarihindeki dönüşümleri başlatmıştır [8]. 1867 yılında ise Dilaver Paşa Nizamnamesi uygulanmaya başlamıştır.

Dilaver Paşa Nizamnamesi iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bir çalışmadan ziyade çalışma koşulları için oluşturulmuştur. Çünkü Dilaver Paşa Nizamnamesi bünyesinde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik kural bulundurmamıştır. Nizamname daha çok çalışma koşullarına yönelik kurulları bünyesinde bulundurmaktadır. Bunlardan önemli görülebilecek kurallar ise şunlardır:

- Maden işlemecisi çalışanların geceleri açıkta kalmasını önlemek için koğuş yaptırmalıdır.
- Kazmacı ücretleri belirlenirken yeteneklerine göre değerlendirme yapılmaktadır. Bu sayede en yüksek ücret veren madenci ile çalışabilme olanağı sağlanır.
- Günlük çalışma saati 10 saattir ve hafta sonu izni yoktur.
- Çalışanlar dinlerinin sahip olduğu Kurban Bayramı, paskalya bayramı gibi dini bayramlar günlerinde izin yapabilirler.
- İşçi ücretleri gecikmeden öncelikli olarak ödenmeli.
- Madencilerin maden dışında bir yerde çalıştırılması yasaktır.

1.1.2.2. *Maadin Nizamnamesi*

Dilaver Paşa Nizamnamesi ile zorunlu hale gelmiş olan çalışma şekli zorunlu olmaktan çıkarılarak çalışanların kendi istekleriyle ve düzgün ücretlerle çalışmalarını amaçlanmıştır.

Buna ek olarak ise iş sağlığı ve güvenliğine uygun bir çalışma ortamı sağlanmaya çalışılmıştır. Nizamnamede öne çıkan kurallar ise şunlardır:

- Madenlerde oluşabilecek kazalara karşı gerekli tedbirler alınmalı.
- Bir kaza olması durumunda direkt olarak kazanın gerçekleştiği bölgedeki memur veya mühendise bildirilmelidir.
- Maden işletmecisi tarafından madende doktor ve eczane bulundurulmalıdır.
- İş kazalarına uğrayan çalışanlara ve ailelerine mahkemenin belirlediği tazminatlar verilmelidir.

1.1.2.3. *Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanunu*

Kanunun tam adı 1921 tarihli ve 151 sayılı Zonguldak ve Ereğli Havzası Kömür Madeni İşçilerinin Hukukuna İlişkin Kanun olup bu şekilde kısaltılmıştır. Bu kanunun özelliği Osmanlı Devletinden sonra yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin çalışanların haklarına yönelik hazırlayıp çıkardığı ilk kanun olmasıdır. Ancak yalnızca Zonguldak ve Ereğli kömür madenlerini kapsadığı için bölgesel bir nitelik taşıdığı söylenebilir. Ayrıca kapsamı bakımından Dilaver Paşa Nizamnamesi ile oldukça fazla benzerlikler göstermektedir. Kanunun içeriğine bakıldığında ise:

- Çalışma sürelerinin ilk kez 8 saatle sınırlandırılması ve angaryanın kaldırılması.
- 18 yaşından küçüklerin çalışmalarının yasaklanması.
- İş kazasına uğrayan işçilere tazminat verilecek olması.
- Asgari ücretlerin devlet, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından belirlenecek olması.

Maddelerini içermektedir [9]. Bu maddeler itibarıyla İngiltere'de 19. yüzyılın sonunda işçilerin haklarını korumaya yönelik çıkarılan yasalara benzemektedir. Ayrıca bununla birlikte bu yasa ile kömür havzasında bulunan yabancı sermaye sahiplerine tanınan imtiyazlar da kaldırılmıştır.

1.1.2.4. *3008 Sayılı İş Kanunu*

1930'lu yıllarda sanayinin hızla büyümesi, ülkede işçi sınıfının artmasını ve çalışanların uzmanlaşmasını sağladı. Çalışanlar çalıştıkları işi meslek olarak görmeye başlayıp, çalıştıkları işleri ve iş yerlerini kendileriyle özdeşleştirmeye başladılar. Çalışma hayatı iş yeri, işveren ve işçi çevresinde gelişmeye başladı. Cumhuriyetin kurulması sonucuyla da

sistematik bir ilerleme gerektiren iş sağlığı ve güvenliği konusu 1936 yılında kanunlaşarak ve Türkiye'nin ilk iş kanunu olan 3008 Sayılı İş Kanunu oluşturulmuştur. Ayrıca birçok çalışma hayatını düzenleyen kanunlarında 1930-1938 yılları arası mecliste kabul edildiğini görülmektedir [10].

Kanunun içerdiği maddelere bazı maddelere bakıldığında ise:

- İşin süresi haftada 48 saat olması esastır.
- Günlük çalışma ise 8 saati geçmemelidir.
- 16 yaşını doldurmamış olan çocukların günde sekiz saatten fazla çalıştırılmaları yasaktır. Bunlardan okula devam edenlerin, iş saatleri okul saatlerini engellemeyecek şekilde olmalıdır. Ders saatleri sekiz saatlik çalışma süresinin içinde sayılır.
- Devlet tarafından belirlenen maden ocakları, kanalizasyon, tünel inşaatları gibi ağır işlerde 18 yaşından küçüklerin çalışması yasaktır.
- Her işveren, işyerinde çalışanların sağlığını korumak ve işin emniyetini sağlamak için gerekli olan tedbirleri almakla mükelleftir.
- “Grev ve Lokavt”, yasaktır.

Maddelerini içermektedir [11].

1.1.2.5. 931 Sayılı İş Kanunu

1961 Anayasası ile Türkiye’de girilen yeni dönemde ve endüstri ilişkilerinde meydana gelen değişimler yeni bir iş kanununu gerekli kılmıştır. Bu dönemde Türkiye’de çeşitli sıkıntılar oluşmuştur. Bu sıkıntılara geçmeden önce ise 28.7.1967 tarihinde kabul edilen 931 Sayılı Kanunun çok fazla kullanılmadığı ve Anayasa Mahkemesi’nin 11.5.1971 tarihli Resmî Gazete’ de yayınlanan kararı sonucu, şekil yönünden iptal edildiği bilinmelidir. 1475 Sayılı Kanun yürürlüğe girene kadar ise bir mevzuat boşluğu oluşmuştur. Bu durum ise dönemin bakanı ve hukukçular arasında 3008 Sayılı Kanunun mu yoksa 931 Sayılı Kanunun mu esas alınması konusunda ikilem yaratmıştır. Bu durum bazı mahkemelerin 3008 Sayılı Kanunu, bazı mahkemelerin ise 931 Sayılı Kanunu kullanmasına sebep olmuştur. Bazı mahkemeler ise buldukları dönemde geçerli bir kanun olmamasından dolayı davaları ertelemiştir [12].

Sonuç olarak 931 Sayılı İş Kanunu kısa sürede kaldırılmış. Ancak içeriğinden çok kısa

dönem içinde yaşattığı kargaşa ile gündemi etkilemiştir.

1.1.2.6. 1475 Sayılı İş Kanunu

1971 de yürürlüğe sokulan 1475 Sayılı İş Kanunu, 931 Sayılı Kanun'un çok kısa süre uygulanıp sonrasında ise yetersiz görülüp iptal edilmesiyle oluşan boşluğu kapatmak için çok kısa sürede toparlanmış ve yürürlüğe alınmıştır. Bu durum ile beraber kanunun 30 yıl boyunca kullanılması kanundaki eksiklerin ilerleyen yıllarda daha çok dikkat çekmesi ve bu süreçte yeni kanunlar oluşturan ILO ve Avrupa Ülkeleri tarafından yetersiz olduğu gerekçesiyle zaman içinde eleştirilere maruz kalmıştır. Bu baskılar sonucunda ise yerini 4857 Sayılı İş Kanunu'na bırakmıştır. Bu kanunda dikkat çeken maddelere bakıldığında ise:

- 30 günü geçmeyen işler süresiz iş, 30 günü geçen işler ise sürekli iş olarak ayrılmıştır.
- Sürekli hizmet akitlerinde deneme süresi 1 aydır. Bu durum toplu iş sözleşmelerinde 3 aya kadar uzatılabilir.
- Kıdem tazminatı ve ödeme şartları
- Çalışanlara belirli durumlarda tanınan fesih hakkı.
- İşverene belirli durumlarda tanınan fesih hakkı.
- İşten çıkarılacak çalışana kesinti yapılmaksızın verilen iş arama izni.
- Çalışana ücret kesintisi cezası verilemez.
- Yıllık izin hakkı.
- İş sürelerine göre verilmesi gereken dinlenme saatleri.
- Çalışanlardan Ağır işler için elverişli raporu alınması.

Maddelerini içermektedir [13].

1.1.2.7. 4857 Sayılı İş Kanunu

4857 Sayılı İş Kanunu 23 Mayıs 2003 yılında mecliste kabul edilmiş ve 10 Haziran 2003 yılında resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Ayrıca bu kanunun 5. Bölümü İş Sağlığı ve Güvenliği adını taşımaktadır [14]. Günümüzde hala yürürlükte olan bu kanun, 4847 Sayılı Kanun'un ilk maddesine göre kanunun amacını çalışanların çalışma şartları ve çalışma ortamlarına ilişkin hak ve sorumlulukları düzenlemek olarak

açıklamaktadır [15]. Bu kanunda 5. Bölümde dikkat çeken maddelere bakıldığında ise:

- İşveren iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak için eksiksiz bir şekilde gerekli ekipmanları bulundurarak gerekli tüm önlemleri almaktan, çalışanlar ise bu önlemlere uymaktan sorumludur.
- Bir iş yerinde işçi sağlığı ve güvenliği açısından bir tehdit görülürse bu tehdit giderilene kadar işyeri tamamen ya da kısmen kapatılır.
- 50 çalışandan fazla ve 6 aydan uzun eleman çalıştıran işverenler iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurmaktan sorumludur.
- 50 çalışandan fazla ve devamlı eleman çalıştıran işveren iş yeri sağlık birimi oluşturmaktan ve iş yeri hekimi çalıştırmaktan sorumludur.

Maddelerini içermektedir [15].

1.1.2.8. 6331 Sayılı İş Kanunu

İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önüne geçmeyi hedefleyen 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu AB ve ILO normlarına uygun olacak şekilde hazırlanarak 30 Haziran 2012 yılında resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir [16]. Bu kanun beş bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölüm 3 maddeden oluşarak amaç, kapsam ve tanımlardan bahsetmektedir. İkinci Bölüm 17 maddeden oluşarak işveren ile çalışanların görev, yetki ve yükümlülüklerinden bahsetmektedir. Üçüncü Bölüm 3 maddeden oluşarak konsey kurul ve koordinasyondan bahsetmektedir. Dördüncü Bölüm 4 maddeden oluşarak teftiş ve idari yaptırımlardan ve Beşinci Bölüm 10 madde, 1 ek madde ve 4 geçici maddeden oluşarak çeşitli ve geçici hükümlerden bahsetmektedir [17].

Bu kanunun 1. Maddesi kanunun amacını, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut İSG şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görevleri, yetkileri, sorumlulukları, hakları ve yükümlülüklerini düzenlemek olarak açıklamaktadır [17]. 6331 sayılı kanun başlı başına bir İSG kanunu olmasıyla ve AB ve ILO normlarında olması sebebiyle bir devrim niteliğindedir. Bahsi geçen niteliklerden, kanunun eksiksiz olduğu sonucu çıkartılamamakla beraber, zamanla gelişerek mükemmel bir hal alacağı kesin olarak söylenebilir. Örneğin kanunun çıkmasının ardından zaman içinde eksikler görülmüş ve 6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile gerekli görülen maddelerde değişiklikler yapılmış ve 6331 Sayılı Kanun iyileştirilmiştir. Bu çalışma,

kanunun uygulanmasını incelemek ve “nasıl geliştirilebilir” sorusunu cevaplayabilmek adına yapılmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Amacı Düzce, Bolu Sakarya bölgesinin 6331 sayılı kanun çerçevesince durumunun belirlenmesi ve kanunun topluma yansımalarının incelenmesi olan bu çalışmanın araştırmaları yapılırken öncelikle inşaat sektörünün içinde yer alan insanlarla görüşerek durum hakkında bölgede önem arz eden ve derine inilmesi gereken konular belirlendi.

Bu konular belirlenirken ise müteahhit, ortak sağlık güvenlik birimi (OSGB) firmalarından ve bu firmaların çalışanlarından fikirler alındı. Alınan fikirler doğrultusunda çoğunluk tarafından değinilen her konu üzerinden bir birini destekleyici çeşitli sorular hazırlanıp 40 soruluk bir anket oluşturuldu. Bu anketler Düzce, Bolu ve Sakarya Bölgesinde bulunan müteahhit, ortak sağlık güvenlik birimi (OSGB) firmalarından ve bu firmaların çalışanlarından oluşan bir gruba uygulandı. Gerçeklikten uzak ve tutarsız şekilde cevaplar alınan sorular, yanlış araştırma sonuçlarına ulaşmaktan kaçınmak amacıyla anketten çıkartılarak anket sadeleştirilmiştir. Soruların tutarsızlık kriteri ise kesişik sorulara verilen cevaplarla tekil ve sivri bir çelişki içerisinde bulunup bulunmamalarıdır. Bu tutarsızlıkların sebeplerinin, anket katılımcılarının romantik ve duygusal yaklaşımları olduğu görülmüştür.

Bu çalışmanın ardından katılımcıların odaklarının dağılmaması ve bu sayede daha sağlıklı tutarlı ve konsantre sonuçlar elde edilmesi amaçlanarak anket sadeleştirilmiş, direk olarak kanun ile bağlantılı 20 soruluk kısa bir anket haline getirilmiştir. Ayrıca ilk çalışmada sorulan karmaşık soruların, eğitim seviyesi düşük çalışanlar tarafından tam anlaşılamadığı görülmüştür. Revize edilen bu anket oluşturulurken ilk anket çalışmasında sorulmuş olan karmaşık sorular, eğitim seviyesi düşük çalışanların iyi anlayabileceği ve sağlıklı cevaplayabileceği şekillere evrilmeye çalışılmıştır.

Sonuç olarak oluşturulan bu kısa anket Düzce, Bolu ve Sakarya illerinde bulunan müteahhit, ortak sağlık güvenlik birimi (OSGB) firmalarına ve bu firmaların çalışanlarına uygulanmıştır. Uygulanan bu ankette firmaları yöneticiler ve şirket sahipleri, çalışanları ise İSG uzmanları, mühendisler ve şantiye çalışanları temsil etmektedir.

Çalışma yapılırken müteahhit, OSGB, İSG uzmanı, mühendis ve şantiye çalışanları olmak üzere önce her grup ayrı ayrı değerlendirilmiş ve sonrasında bunlar birleştirilerek

özelden genele gidilmeye çalışılmıştır.

Anketlerden alınan cevaplar önce SPSS programı üzerinden değerlendirilmiştir. Ancak SPSS programından alınan diyagramların Microsoft Word programında estetik görünmediği kanısına varılarak bu diyagramlar Microsoft Excel programında tekrar oluşturulup çalışmanın içine konulmuştur.

Anketlerden alınan cevaplar doğrultusunda çıkan sonuçlar 6331 sayılı kanunun maddeleri ile ilişkilendirilerek hem kanunun uygulanması hem de bölgenin durumu ve kanuna bakış açısı hakkında sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

3. ANKET SONUÇLARI VE BULGULAR

3.1. ANKET CEVAPLARININ İL VE MESLEK BAZINDA İNCELENMESİ

Yapılan çalışmalar sonucunda inşaat sektöründe yer alan OSGB yöneticileri ve çalışanları, Müteahhit yöneticileri, Şantiye çalışanları ve Sahada Çalışan Mühendisler olmak üzere 5 çalışma grubuna sorulmak üzere bir anket hazırlanmıştır. Anket, 12 adet şıklı ve 8 adet derecelendirmeli soru olmak üzere toplamda 20 sorudan oluşmaktadır. Ayrıca anket sorularından ilkinin amacı çalışma grubunu belirlemek sonraki iki soru ise çalışma süresi ve eğitim durumu olmak üzere amacı anketi cevaplayan kişinin durumu ve deneyimi hakkında bilgi sahibi olmaktır.

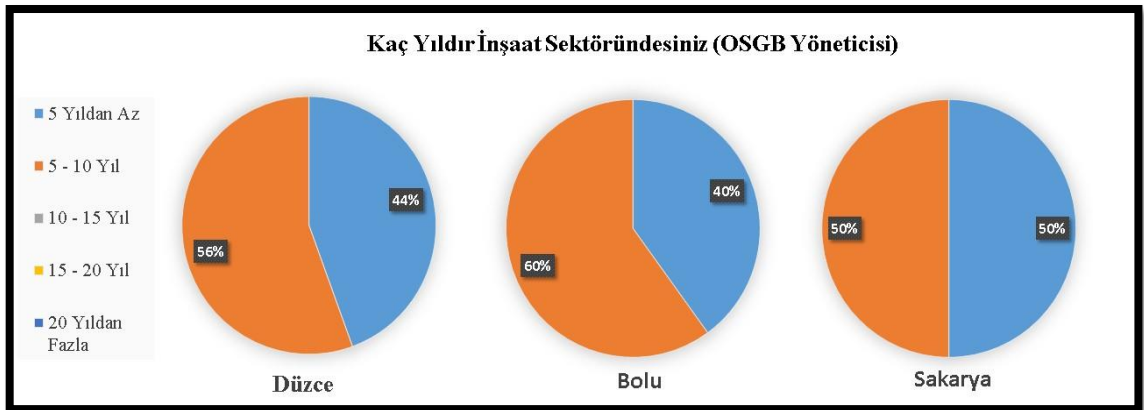
Bu durumda bahsedilen 5 grubun illere göre detayları cevapları soru soru incelenmiştir.

3.1.1. Kaç Yıldır İnşaat Sektöründesiniz

Anketi cevaplayan kişilerin sektördeki deneyimleri hakkında sorulan bu soruda 5 yıllık gruplara ayrılarak anketi cevaplayan kişilere 5 şık sunulmuştur.

3.1.1.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

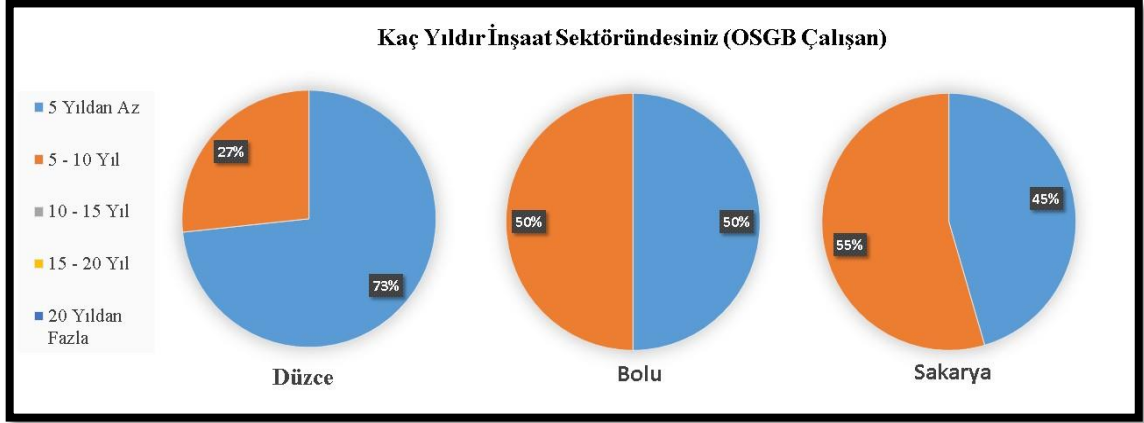
5 yıldan az ve 5-10 yıl şıklarında kümeleştiği gözükmemektedir bunun sebeplerinden biri olarak OSGB sisteminin son yıllarda revaçta olması söylenilebilir. Gelen yönetmelikler ve yasal zorunluluklardan dolayı OSGB firmalarında bir artış görülmüştür. Cevapların detayları Şekil 3.1 'de görülmektedir.

Şekil 3.1. OSGB yöneticilerinin illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.

3.1.1.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

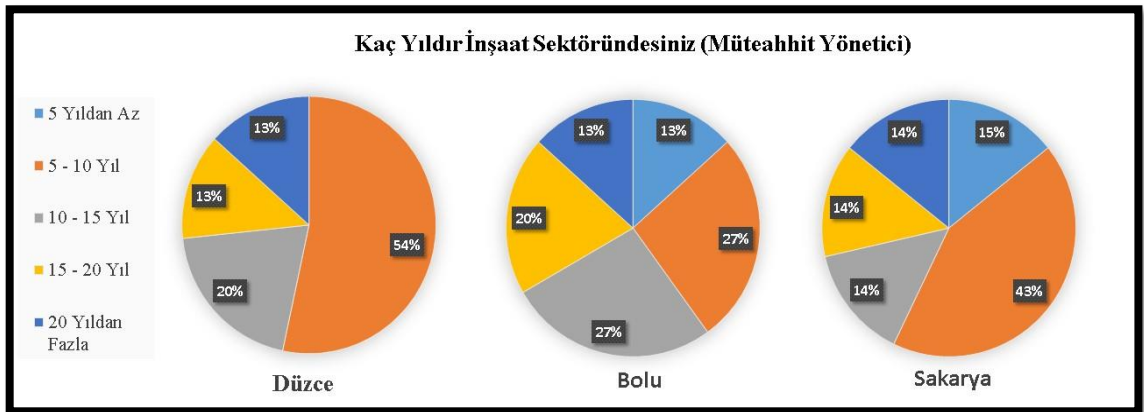
OSGB çalışanlarından alınan cevapları incelediğimizde 3 ilde de cevaplarda 5 yıldan az ve 5-10 yıl şıklarında kümeleşme gözükmemektedir. Bunun sebeplerinden biri OSGB sisteminin son yıllarda revaçta olması söylenilebilir. Gelen yönetmelikler ve yasal zorunluluklardan dolayı OSGB firmalarında bir artış görülmüştür. OSGB çalışanlarından alınan cevapların detayları ise Şekil 3.2'de görülmektedir.

Şekil 3.2. OSGB Çalışanlarının illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.

3.1.1.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

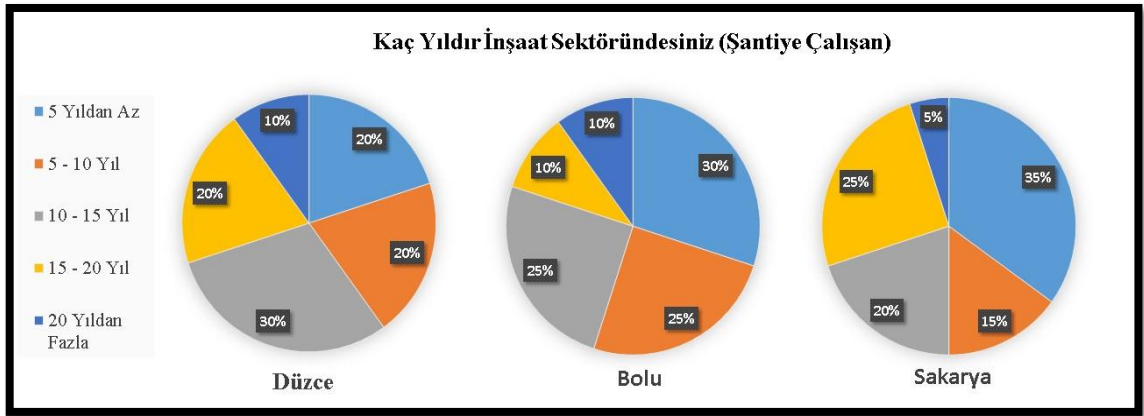
Müteahhitlerden alınan cevaplar incelendiğinde Düzce ve Sakarya ilinde 5-10 yıllık firmalar ağırlıkta iken Bolu ilinde ise dağılımlar birbirine yakınlık göstermektedir. Bu durum Bolu ilinin bu konuda sistemli ilerlediğini ya da Düzce ve Sakarya illerinde son 10 sene içinde inşaat sektöründe ciddi bir ihtiyaç oluştuğu düşünülebilir. Müteahhit Yöneticilerinden alınan cevapların detayları ise Şekil 3.3'te görülmektedir.

Şekil 3.3. Müteahhit Yöneticilerinin illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.

3.1.1.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

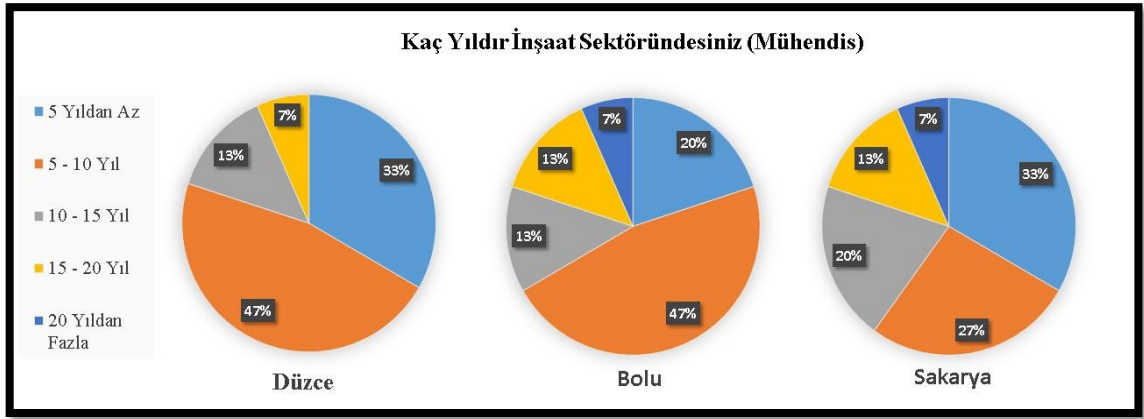
Şantiye çalışanlarından alınan cevaplar incelendiğinde Düzce ve Bolu illerinde yakın bir dağılımın olduğundan Sakarya ilinde ise deneyimi az çalışanların yoğunlukta olduğundan söz edilebilir. Aynı zamanda Sakarya ve Düzce ili tecrübeli ve uzun süredir çalışanların da yoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durum anketlerde uzun yıllar sektörü görmüş çalışanlardan çok daha tutarlı cevaplar alınmasını sağlayacaktır. Ancak uzun yıllar şantiyelerde bedenen çalışan insanların ise halen sektörde çalışıyor olmaları ise iş kazaları konusunda risk yaratacaktır. Çünkü genç ve dinamik çalışan grubunun şantiyede ani bir rahatsızlık geçirme ihtimali her zaman için daha düşüktür. Özellikle riskli bölgelerde uzun süredir sektörde yer alan çalışanların yaşlarından dolayı şeker ve tansiyon gibi sebeplerden denge kaybı yaşamaları muhtemeldir. Şantiye çalışanlarından alınan bu cevapların detayları ise Şekil 3.4'te görülmektedir.

Şekil 3.4. Şantiye Çalışanlarının illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.

3.1.1.5. Mühendislerin Cevapları

Şantiyelerde çalışan inşaat mühendislerinden alınan cevaplar incelendiğinde 3 ilde de genel olarak genç mühendislerin sahada çalıştırıldığı söylenilebilir. Genellikle 10 yıldan sonra mühendisler sahada çalışmayı tercih etmemektedir. Bu durumun temelinde şantiyedeki yoğun iş temposunun ve koşturmanın ilerleyen yaşlarda çalışmayı zorlaştırması gösterilebilir. Özellikle Bolu ve Sakarya illerinde az da olsa bulunurken Düzce ilinde ise 20 yıldan uzun süredir sektörde olup sahada çalışan bir mühendise rastlanmamıştır. Cevapların detayları ise Şekil 3.5'te detaylı olarak verilmiştir.

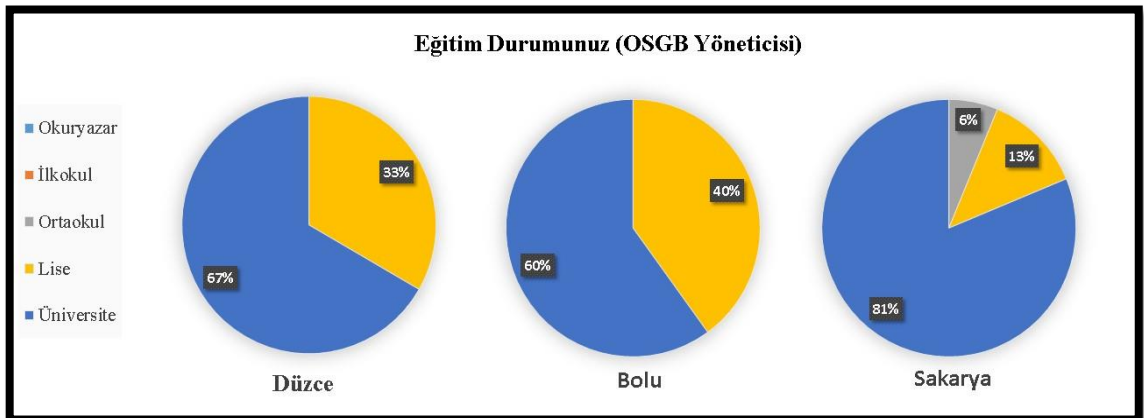
Şekil 3.5. Mühendislerin illere göre kaç yıldır inşaat sektöründesiniz cevapları.

3.1.2. Eğitim Durumunuz

Bu Soruda “Okuryazar”, “İlkokul”, “Ortaokul”, “Lise” ve “Üniversite” olmak üzere anketi cevaplayan kişilere eğitim durumları sorulmuştur. Bu sorunun amacı anketi cevaplayan çalışanların eğitim durumları hakkında bilgi edinerek İSG konusuna yaklaşımları hakkında bilgi sahibi olmaktır. Şüphesiz ki İSG’de eğitim her şeydir. Eğitimli insanların İSG’ye bakışı daha bilinçli olacaktır. Diğer yandan eğitimi düşük insanlar ise genel olarak daha kültürel ve geleneksel bakışa sahip olacaktır.

3.1.2.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

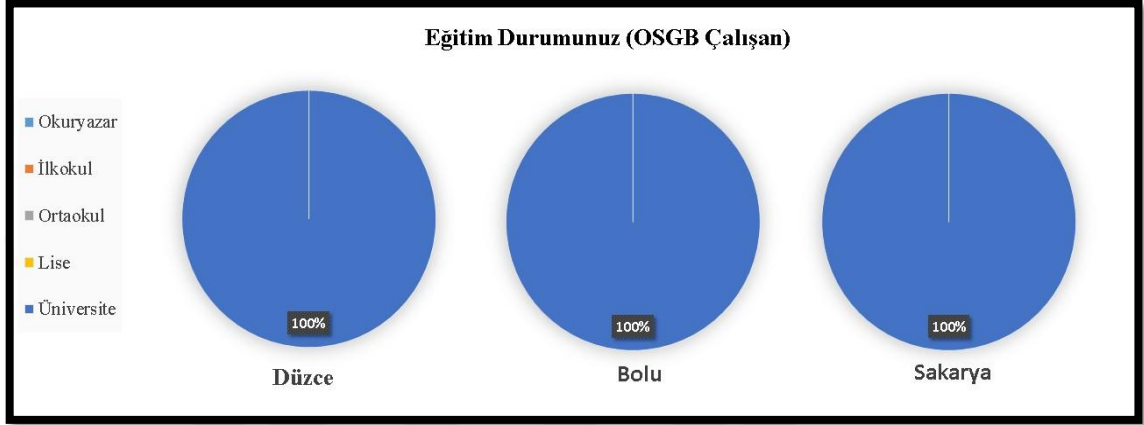
Anket cevaplarına bakıldığında OSGB yöneticilerinin eğitim durumlarının üniversitede kümeleştiği görülmektedir. OSGB kuruluşlarının sahiplerinin ya da yöneticilerinin büyük bir kısmı eğitilmiş olsa bile eğitim seviyesi düşük şirket sahibi ya da yöneticiler de görülmüştür. Bunun cevapları ise genelde aile şirketinin başında duran ya da yöneten kişiler oluşturmaktadır. Cevapların detayları ise Şekil 3.6’da görülmektedir.

Şekil 3.6. OSGB yöneticilerinin illere göre eğitim durumunuz cevapları.

3.1.2.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

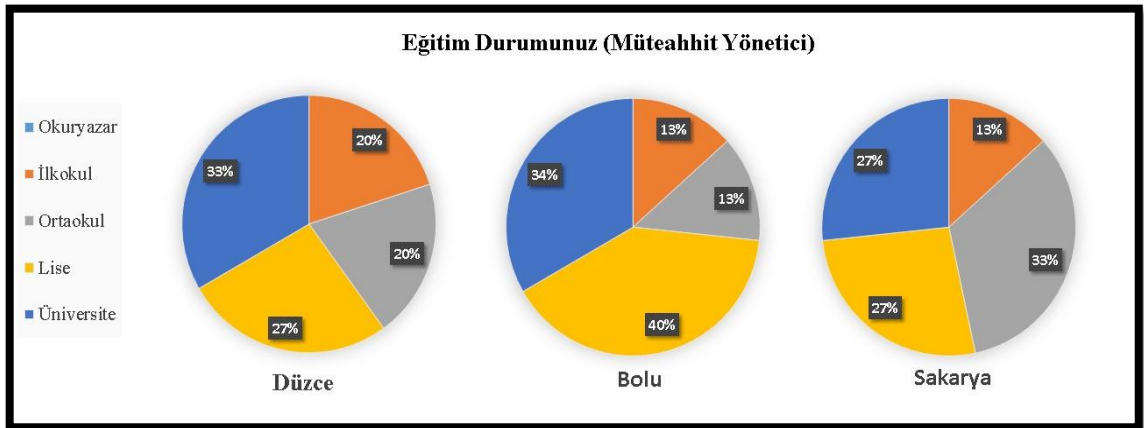
OSGB çalışanlarından alınan cevaplarda çalışanların hepsinin üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum çok şaşırtıcı bir durum değildir. Çalışanların bir kısmı iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bölümler bitirerek bir kısmı ise üniversite sonrası eğitimlerle iş sağlığı ve güvenliği uzmanı ünvanı edinmiştir. Alınan cevapların detayları ise Şekil 3.7’ de görülmektedir.

Şekil 3.7. OSGB çalışanlarının illere göre eğitim durumunuz cevapları.

3.1.2.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

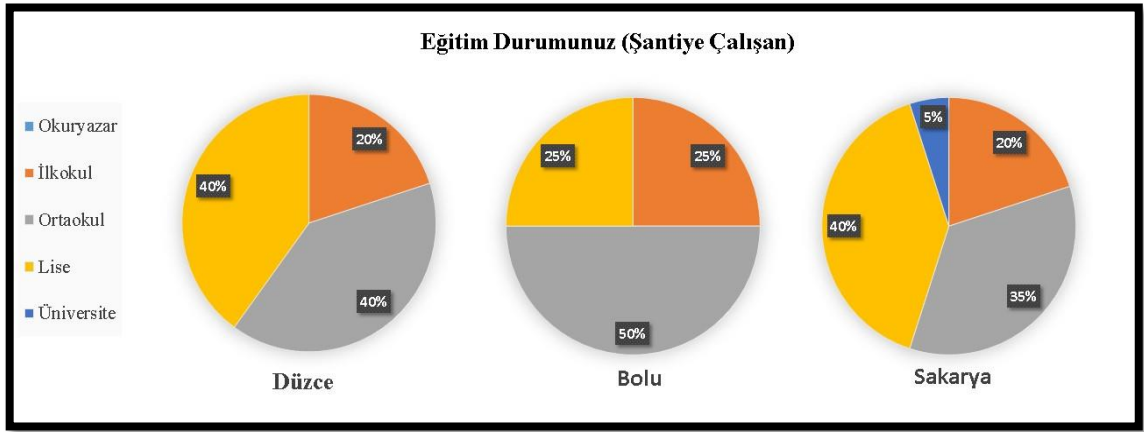
Müteahhit yöneticilerinde ise eğitim durumu özellikle son 10 yıl içinde kurulan şirketler ya da aile şirketlerinin yönetimini alan yöneticiler sebebiyle minimum %25’lik bir kısmın üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitimsiz yahut sadece okuryazar kişilere hiçbir ilde rastlanılmamış olması müteahhit yöneticilerin yada sahiplerinin az da olsa eğitim aldıkları göstermektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.8’de görülmektedir.

Şekil 3.8. Müteahhit yöneticilerinin illere göre eğitim durumunuz cevapları.

3.1.2.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

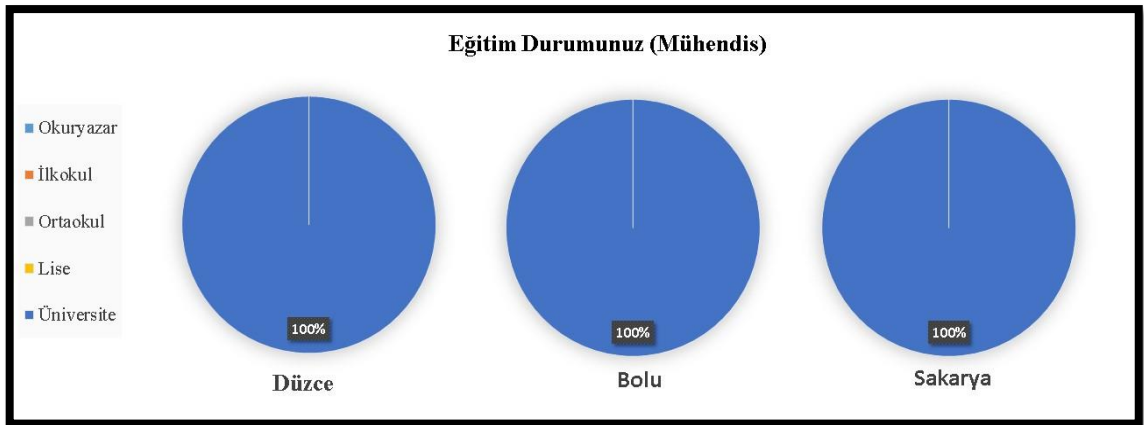
Şantiye çalışanlarından alınan cevaplarda ise okuryazar eğitim düzeyinde kimse olmamakla beraber genel olarak çalışanların eğitim durumları ilkököl, ortaokul ve lise olacak şekilde kümelendirilmiştir. Ancak Sakarya ilinde %5'lik bir üniversite mezunu çalışan kesimi gözükmemektedir. Bu çalışanları ise çeşitli sebeplerle işsiz kalan ya da mesleklerini yapamayıp şantiyelerde çalışan kişiler oluşturmaktadır. Cevapların detayları ise Şekil 3.9'da görülmektedir.

Şekil 3.9. Şantiye çalışanlarının illere göre eğitim durumunuz cevapları.

3.1.2.5. Mühendislerin Cevapları

Şantiyelerde çalışmakta olan mühendislerden alınan cevaplar ise şüphesiz 3 ilde de %100 üniversite olarak çıkmıştır. Bu durumun aksinin çıkma ihtimali yoktur. Cevapların detayları ise Şekil 3.10'da görülmektedir.

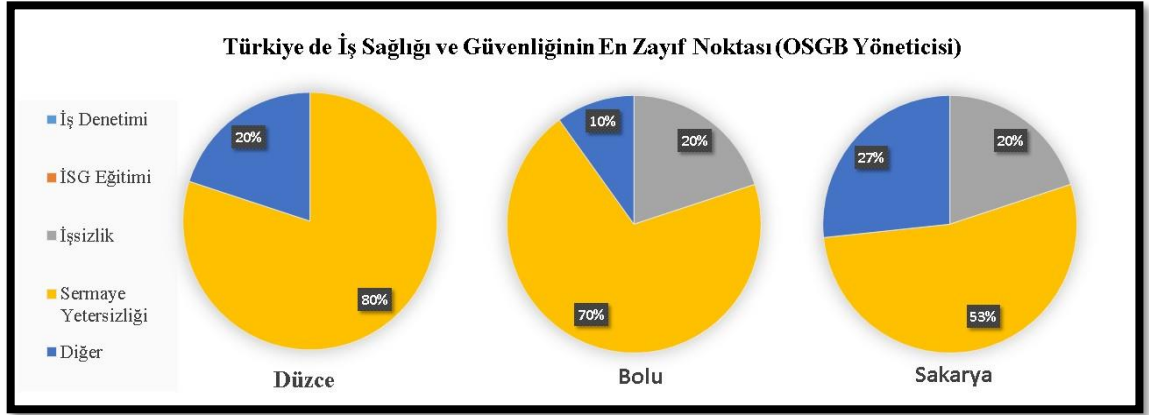
Şekil 3.10. Mühendislerin illere göre eğitim durumunuz cevapları.

3.1.3. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin En Zayıf Noktası

Bu soruda anketi cevaplayan kişilere “İş Denetimi”, “İSG Eğitimi”, “İşsizlik”, “Sermaye Yetersizliği” ve açık uçlu “Diğer” cevabından hangisinin iş güvenliğinin en zayıf noktası olduğu sorulmuştur. Durumla ilgili başka fikri olan kişilerin cevaplarını alabilmek için ise açık uçlu diğer cevabı da şıkların arasına konulmuştur.

3.1.3.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

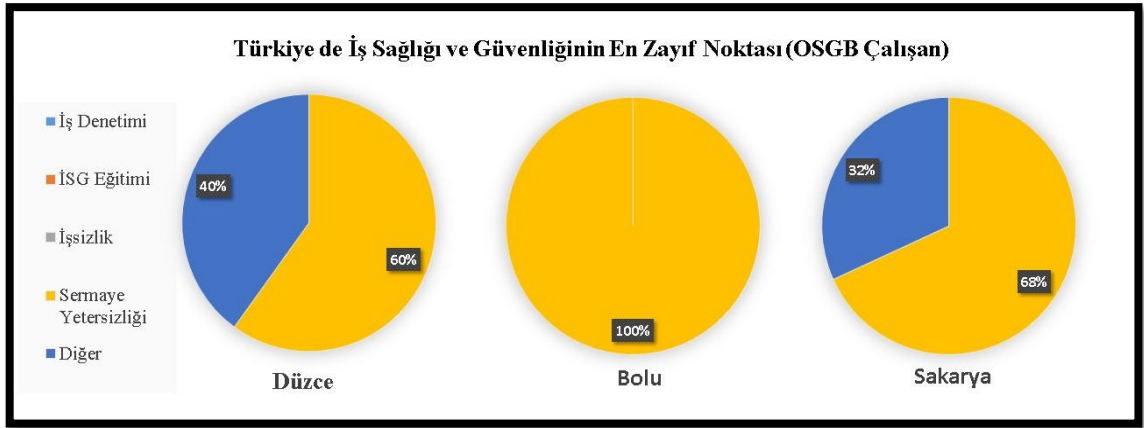
Anketlerden alınan cevaplarda 3 ilde de yoğunluk sermaye yetersizliğinden dolağı İSG önlemlerinin tam olarak alınmadığı söylenirken Bolu ve Sakarya illerinde işsizlik de cevaplar arasında yer almıştır. Düzce ili %20’lik Bolu ili %10’luk ve Sakarya ili %27’lik kısım la diğer cevabını vermiştir. Diğer cevaplarından ise müteahhittin ilgisiz olduğu dile getirilmiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.11’de görölmektedir.

Şekil 3.11. OSGB yöneticilerinin illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.

3.1.3.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

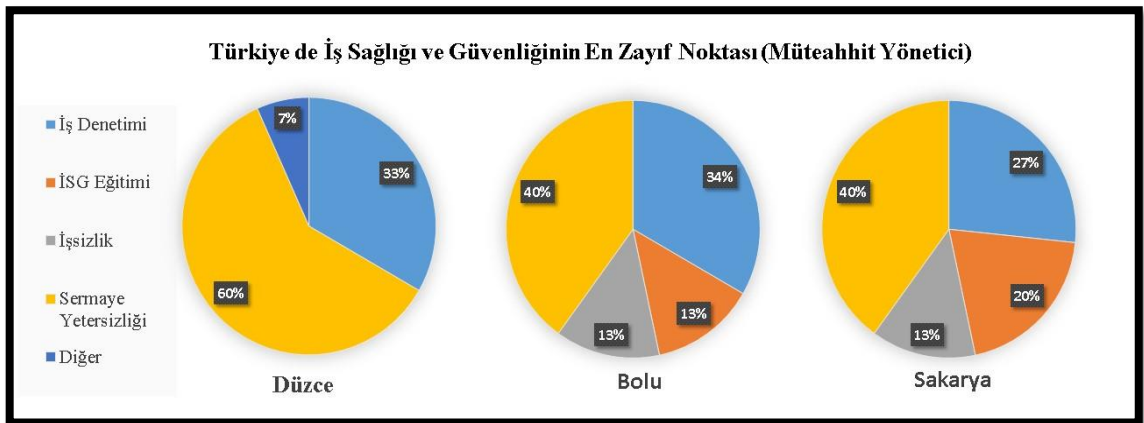
Anketlerden alınan cevaplarda Bolu ili %100 olmak üzere 3 ilde de yoğunluk sermaye yetersizliğinden dolağı İSG önlemlerinin tam olarak alınmadığı söylenirken Düzce ilinde %40 ve Sakarya illinde %32 ile müteahhittin ilgisiz yorumu ile diğer cevabı alınmıştır. Cevapların detayları Şekil 3.12’de görölmektedir.

Şekil 3.12. OSGB çalışanlarının illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.

3.1.3.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

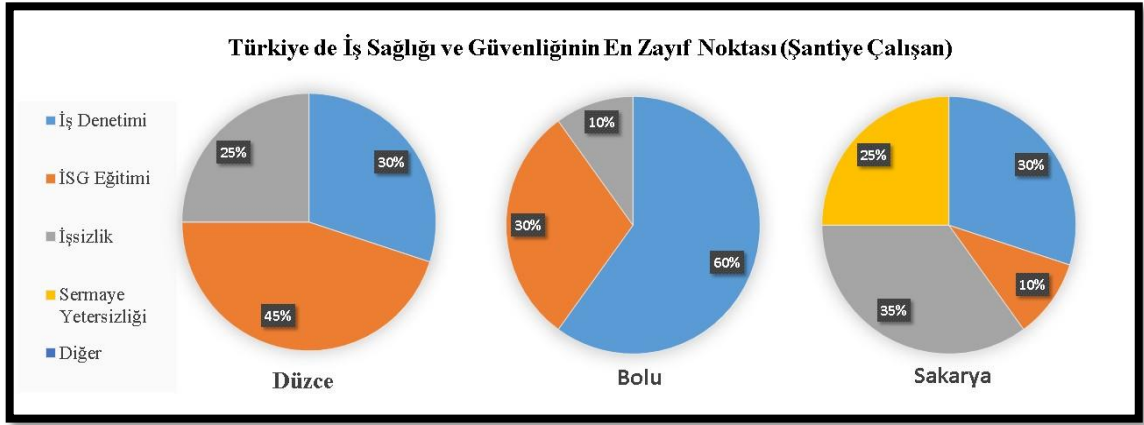
Anketlerden alınan cevaplarda Düzce ili %60 Bolu ve Sakarya illeri %40 ile sermaye yetersizliği şikkında kümeleşme 3 ilde de görülmektedir. Devamında ise Düzce ili %33, Bolu ili %34 ve Sakarya ili %27 ile müteahhitler iş denetiminin de zayıf olduğu konusunda müteahhit yöneticileri kümeleşmiş durumdadırlar. Düzce ilinde gözükme de Bolu ve Sakarya illerinde az olsa da işsizlik ve İSG eğitimleri cevapları alınmıştır. Diğer yandan ise Düzce ilinden %7’lik bir oran ile açıklaması rüşvet olmak üzere diğer şikkı çıkmıştır. %7’lik bir kısım az gözükse bile bu cevabın gelmiş olması sektörde rüşvetin var olduğunu göstermektedir. Bu durum ise İSG konusunda bazı gereklıkların rüşvet ile göz ardı edildiğini gösterir. Cevapların detayları ise Şekil 3.13’te görülmektedir.

Şekil 3.13. Müteahhit yöneticilerinin illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.

3.1.3.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

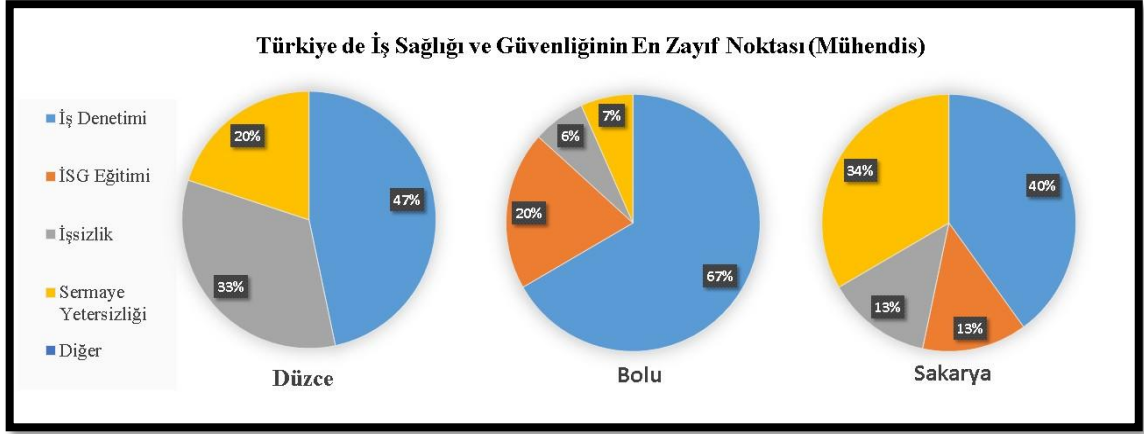
Anketlerden alınan cevaplarda şantiye çalışanları Düzce ilinde %25 ile işsizliğin çalışanları kötü koşullarda çalışmak zorunda bıraktığını, %30 ile iş denetimin ve %45'lik kısım ile İSG eğitiminin en zayıf nokta olduğunu söylemiştir. Bolu ilinde %10 işsizliğin çalışanları kötü koşullarda çalışmak zorunda bıraktığını %60 ile iş denetiminin ve %30'luk bir kısım ile İSG eğitimin en zayıf nokta olduğunu söylemiştir. Bu iki ilden sermaye yetersizliği konusunda cevap gelmemiştir. Sakarya ili ise %35 işsizliğin çalışanları kötü koşullarda çalışmak zorunda bıraktığını, %30 ile iş denetim, %10 ile İSG eğitimi ve %25 ile sermaye yetersizliği cevabı vermiştir. Bu cevaplar bize çalışanların çalıştıkları OSGB kuruluşlarından memnun olmadıklarını göstermektedir. Cevapların detayları Şekil 3.14'te görülmektedir.

Şekil 3.14. Şantiye çalışanlarının illere göre Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.

3.1.3.5. Mühendislerin Cevapları

Alınan cevaplara göre Düzce ili %47'lik bir kesim ile İş denetimlerinin zayıf olduğunu %33'lük bir kesim işsizliğin çalışanları kötü koşullarda çalışmak zorunda bıraktığını %20'lik kesim ise sermaye yetersizliği olduğunu söylemiştir. Bolu ilinde %67'lik bir kısım ile iş denetiminde kümeleşme görülmektedir. Sakarya ili ise %40 ile iş denetimi ardından ise %34 ile sermaye yetersizliği cevaplarında kümeleşmiştir. Bu durum mühendislerinde ciddi bir kısmının çalıştıkları OSGB kuruluşlarından memnun olmadıklarını göstermektedir. Cevapların detayları Şekil 3.15'te görülmektedir.

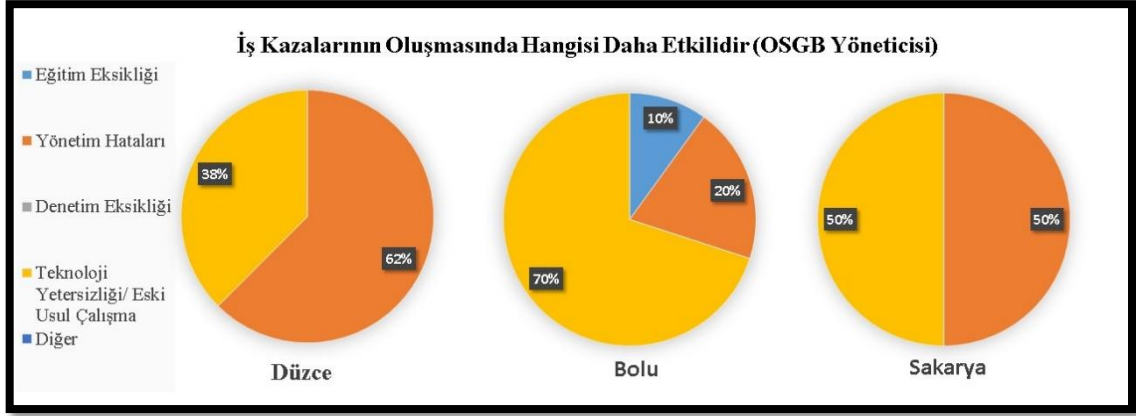
Şekil 3.15. Mühendislerin illere göre Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası cevapları.

3.1.4. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir I

Bu soruda “Eğitim Eksikliği”, “Yönetim Hataları”, “Denetim Eksikliği”, “Teknoloji Yetersizliği (Eski Usul Çalışma)” ve “Diğer” şıkları ile iş kazalarının oluşumundaki yönetim stratejilerindeki eksikliklerinin neler olduğu konusunda bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.4.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

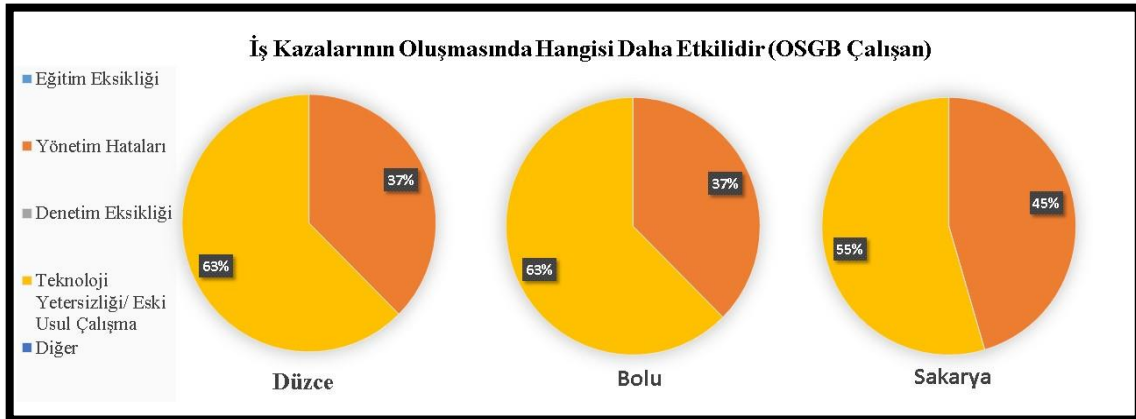
Anketlerden alınan cevaplara bakıldığında 3 ilde de Düzce ili %62, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %50 ile yönetim hataları ve Düzce ili %38, Bolu ili %70 ve Sakarya ili %50 ile teknoloji yetersizliği konularında kümeleşme olduğu görülmektedir. Özellikle yönetim hataları konusunda Düzce ve Sakarya illerinden yoğunluklu bir şekilde cevap gelmiştir. Bu cevaplardan ise iş kazalarının oluşmasında müteahhitlerin ve eski usul çalışma yapılmasının payının büyük olduğu çıkmaktadır. Cevapların detayları Şekil 3.16’da görülmektedir.

Şekil 3.16. OSGB yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.

3.1.4.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %63, Bolu ili %63 ve Sakarya ili %55 ile yoğunluk teknoloji yetersizliği (eski usul çalışma) şikkında görülürken bu cevabı Düzce ili %37, Bolu ili %37 ve Sakarya ili %45 ile yönetim hataları takip etmektedir. 3 ilde de başka bir cevap çıkmamıştır. Bu cevaplardan ise iş kazalarının oluşmasında müteahhitlerin ve eski usul çalışma yapılmasının payının büyük olduğu çıkmaktadır. Cevapların detayları Şekil 3.17’de görülmektedir.

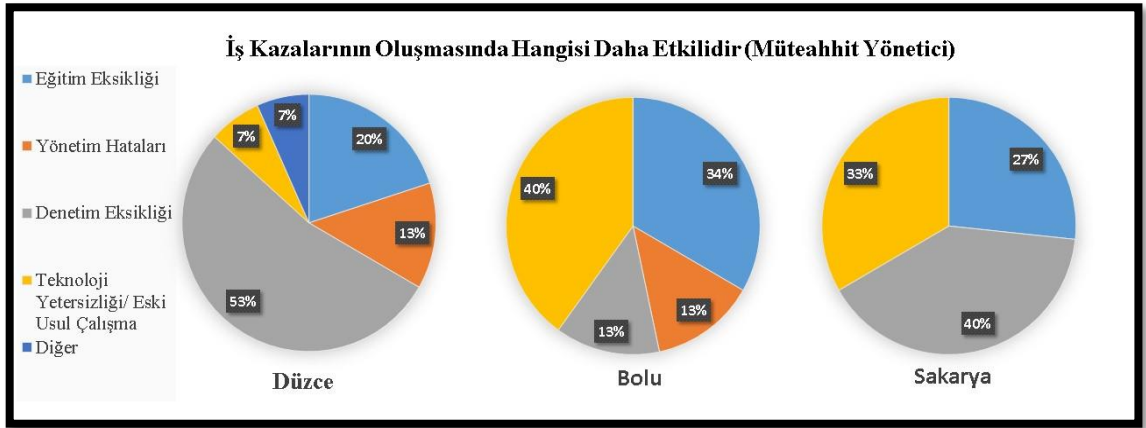

Şekil 3.17. OSGB çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.

3.1.4.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %53 denetim eksikliği ve %20 eğitim eksikliği, Bolu ili %13 denetim eksikliği ve % 34 eğitim eksikliği, Sakarya ili ise %40

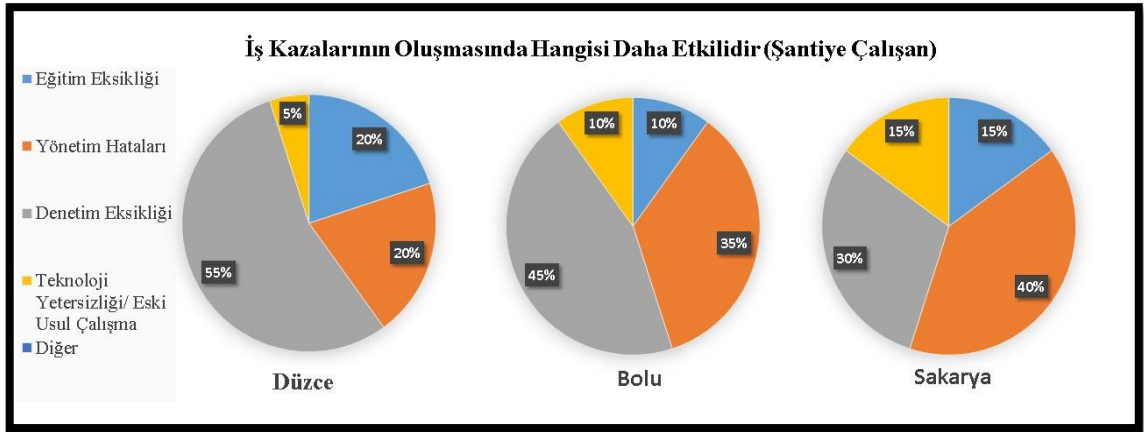
denetim eksikliği %27 eğitim eksikliği sonuçları ile kazaların oluşmasında büyük etkenin OSGB kuruluşları ve iş güvenliği uzmanlarının olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer yandan Bolu ili %40 ile Sakarya ili ise %33 ile teknoloji yetersizliği (eski usul çalışma) şeklinde cevaplarla teknolojik üretim yapılması gerektiğini söylemiştir. Düzce ilinden %7'lik bir oran ile açıklaması rüşvet olmak üzere diğer şikâi çıkmıştır. %7'lik bir kısım az gözüke bile bu cevabın gelmiş olması sektörde rüşvet olaylarının döndüğünü açıklar. Bu durum ise İSG konusunda bazı gerekliklerin rüşvet ile göz ardı edildiğini gösterir. Bu durumunda iş kazalarına sebebiyet vereceği söylenilebilir. Cevapların detayları ise Şekil 3.18. Müteahhit yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları Şekil 3.18'de görülmektedir.

Şekil 3.18. Müteahhit yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.

3.1.4.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

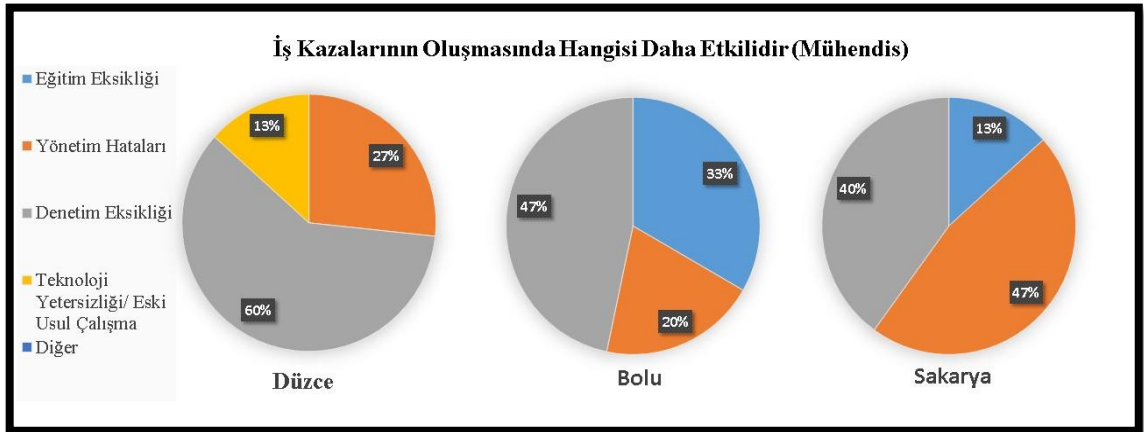
Alınan cevaplara göre Düzce ili %55 ile denetim yetersizliği ve %20'şer olarak eğitim eksikliği ve denetim eksikliği diyerek büyük oranda OSGB kuruluşları ve İSG uzmanları olmak üzere beraberinde müteahhitlerin de iş kazalarının oluşmasında büyük etkileri olduğunu söylemiştir. Diğer iki ilde ise Bolu ili %45 ile denetim eksikliği, %35 ile yönetim hataları, Sakarya ili %30 ile denetim eksikliği, %40 ile yönetim hataları diyerek müteahhitler ve OSGB kuruluşlarının yakın oranlarda iş kazalarının oluşmasında büyük etkileri olduğunu söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.19'da görülmektedir.

Şekil 3.19 Şantiye çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.

3.1.4.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara bakıldığında 3 ilde de yoğun olarak Düzce ili %60, Bolu ili %47 ve Sakarya ili %40 ile denetim eksikliği cevabı alınmıştır. Bu cevap iş kazalarının oluşmasında OSGB kuruluşları ve İSG uzmanlarının etkisinin fazla olduğunu söylemektedir. Diğer yandan ise Sakarya ilinde ise %47 ile en yoğun cevap olan yönetici hatalarıdır. Bu cevap iş kazalarının oluşmasında müteahhitlerin etkisinin fazla olduğunu söylemektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.20’de görülmektedir.

Şekil 3.20. Mühendislerin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I cevapları.

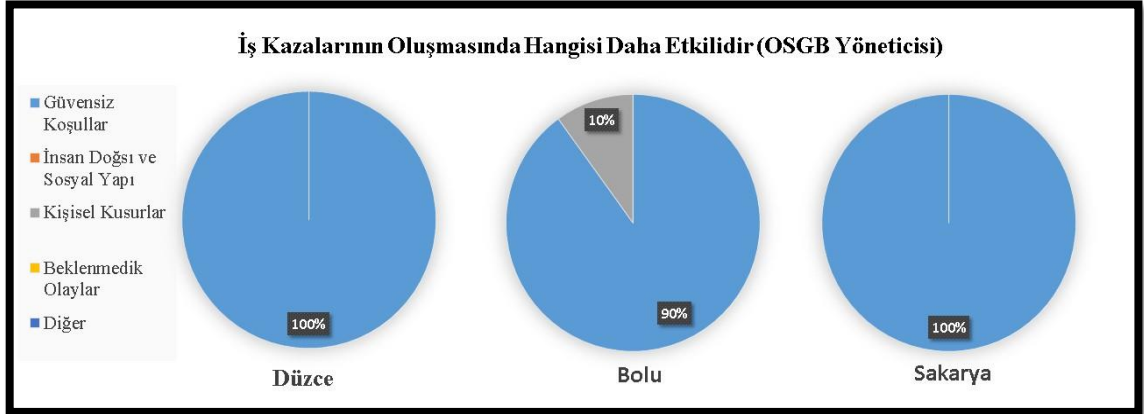
3.1.5. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir II

Bu soruda “Güvensiz Koşullar”, “İnsan Doğası ve Sosyal Yapı”, “Kişisel Kusurlar”, “Beklenmedik Olaylar” ve “Diğer” şıkları ile iş kazalarının oluşumundaki kusurların

neler olduğu konusunda bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.5.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

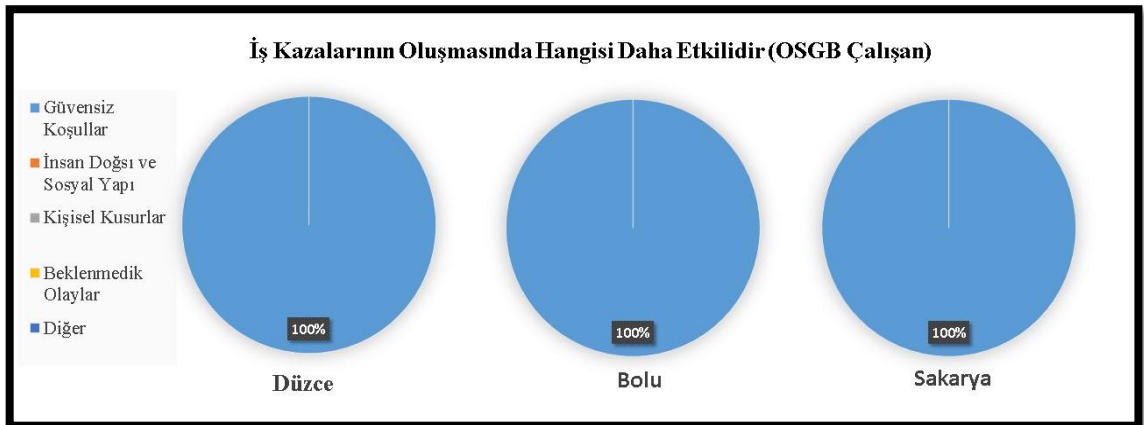
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %100, Bolu ili %90 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak güvensiz koşullar cevabını vermiştir. Özellikle Düzce ve Sakarya illerinde başka cevap görülmemektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.21'de görülmektedir.

Şekil 3.21. OSGB yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.

3.1.5.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

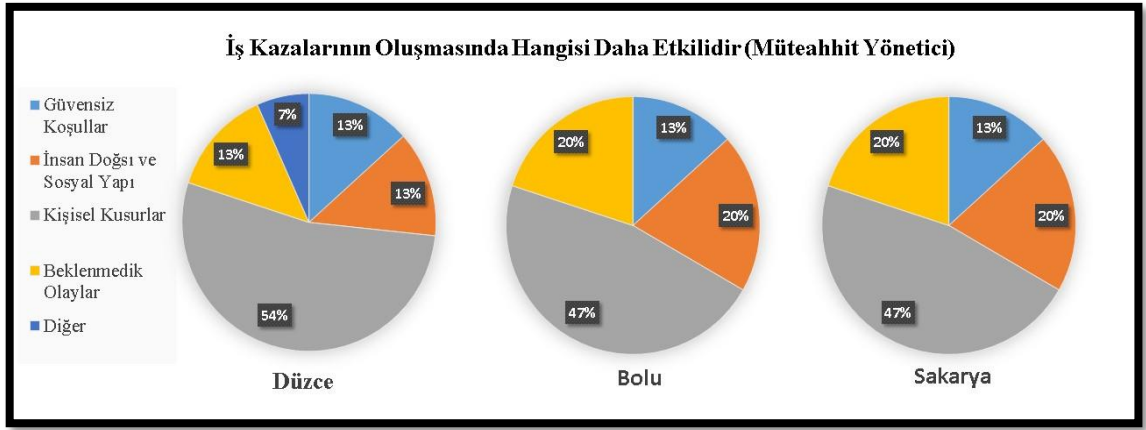
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde sadece güvensiz koşullar cevabını vermiştir. Özellikle 3 ilde de başka cevap görülmemektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.22'de görülmektedir.

Şekil 3.22. OSGB çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.

3.1.5.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

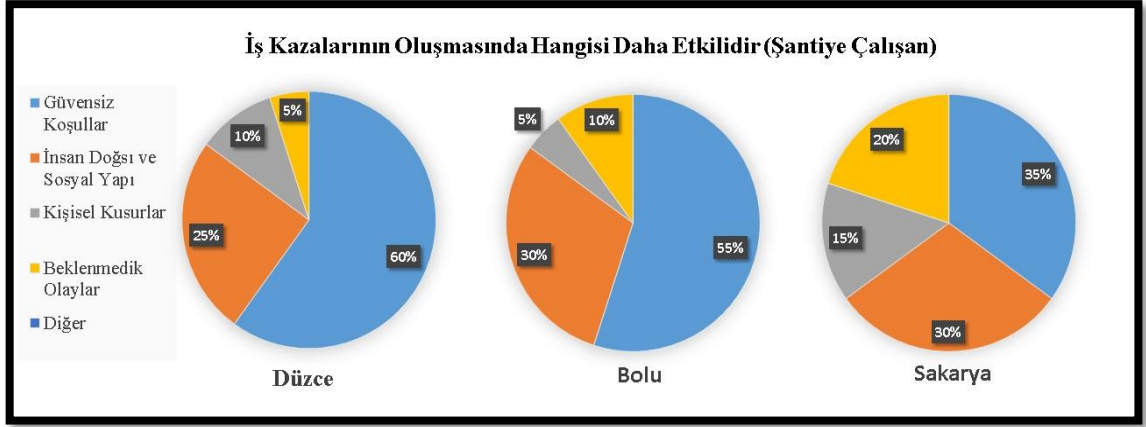
Alınan anket cevaplarına göre 3 ilde de yoğun olarak Düzce ili %54, Bolu ili %47 ve Sakarya ili %47 ile kişisel kusurlar cevabı görülmektedir. Bu durumda bize çalışanların iş kazaları oluşmasında büyük etkisi olduğunu söyler. Diğer yandan ise güvensiz koşullar cevabının 3 ilde de %13 ile az cevap alması müteahhitlerin kendilerinde suç aramadıkları anlamına da gelebilmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.23'te görülmektedir.

Şekil 3.23. Müteahhit yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.

3.1.5.4. Şantiye alışanlarının Cevapları

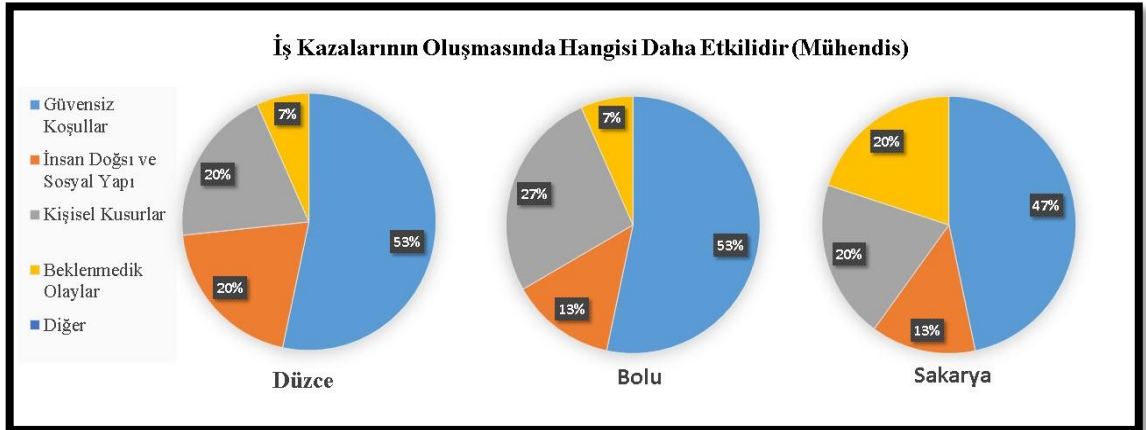
Alınan anket cevaplarına göre 3 ilde de yoğunluk Düzce ili %60, Bolu ili %55 ve Sakarya ili %35 ile güvensiz koşullar cevabında görülmektedir. Bu durum da bize müteahhitlerin iş kazaları oluşmasında büyük etkisi olduğunu söyler. Diğer yandan bu cevabı sonrasında yoğunluk olarak Düzce ili %25, Bolu ili %30 ve Sakarya ili %30 ile insan doğası ve sosyal yapı takip etmektedir. Bu cevap bize çalışanların “olacağı varsa olur” düşüncesinde olduklarını göstermektedir. Bu değiştirilmesi gereken bir düşünce yapısıdır. Cevapların detayları ise Şekil 3.24'te görülmektedir.

Şekil 3.24. Şantiye çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.

3.1.5.5. Mühendislerin Cevapları

Alınan anket cevaplarına göre 3 ilde de yoğunluk Düzce ili %53, Bolu ili %53 ve Sakarya ili %47 ile güvensiz koşullar cevabında görülmektedir. Bu durumda bize müteahhitlerin iş kazaları oluşmasında büyük etkisi olduğunu söyler. Diğer yandan bu cevabı sonrasında yoğunluk olarak Düzce ili %20, Bolu ili %27 ve Sakarya ili %20 ile kişisel kusurlar takip etmektedir. Bu durum çalışanların dikkatsiz davranıp kazalara sebebiyet verebildiklerini göstermektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.25'te görülmektedir.

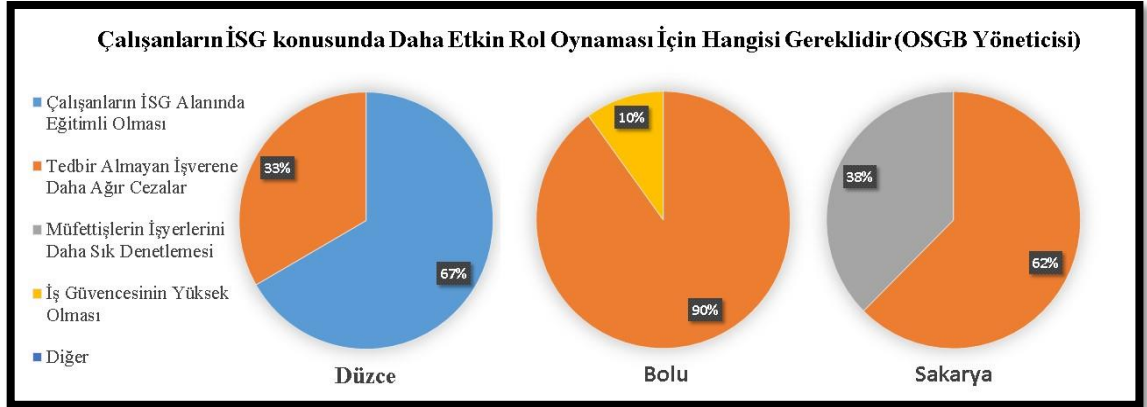
Şekil 3.25. Mühendislerin illere göre iş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II cevapları.

3.1.6. Çalışanların İSG Konusunda Daha Etkin Rol Oynaması İçin Hangisi Gereklidir

Bu soruda anketi cevaplayanların, “Çalışanların İSG Alanında Eğitimli Olması”, “Tedbir Alınmayan İşverene Daha Ağır Cezalar Verilmesi”, “Müfettişlerin İşyerlerini Daha Sık Denetlemesi”, “İş Güvencesinin Yüksek Olması” ve “Diğer” şıkları ile çalışanların korkmadan, çekinmeden İSG konusunda daha etkin olması için ne yapılması gerektiği araştırılmıştır.

3.1.6.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %33, Bolu ili %90 ve Sakarya ili %62 ile tedbir alınmayan işverene daha ağır cezalar verilmesi gerektiğiyle ilgi yoğun cevap alınmıştır. Bu inşaatta çalışan işveren şirketlere (Bu şirketler müteahhit olarak da adlandırılabilir) verilen cezaların yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu durum da çalışanlara önem verilmemesine sebep olmaktadır. Diğer yandan Düzce ilinde %67 ile en yüksek cevabı çalışanların İSG alanında eğitimli olması almıştır. Bu durumda Düzce ili çalışanlarının diğer illere göre daha eğitimsiz oldukları düşünülebilir. Sakarya ilinde ise müfettişlerin işyerlerini daha sık denetlemesi şikkı %38 oran ile en yüksek ikinci cevaptır. Bu durum işyerlerinde eksiklerin olduğunu ama bu işyerlerinin cezai yaptırıma maruz kalmadıkları söylenebilir. Cevapların detayları ise Şekil 3.26’da görülmektedir.

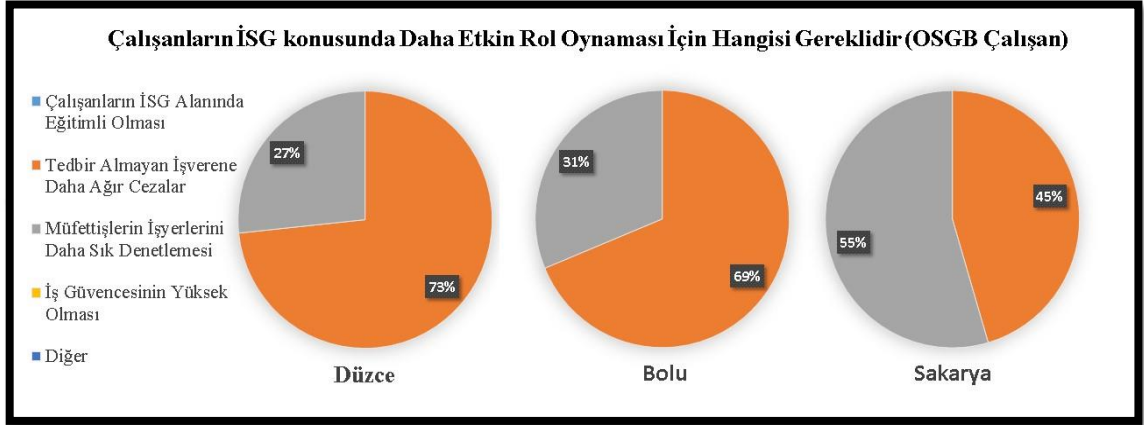

Şekil 3.26. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.

3.1.6.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %73, Bolu ili %69 ve Sakarya ili %45 ile tedbir alınmayan işverene daha ağır cezalar verilmesi gerektiğiyle ilgi yoğun

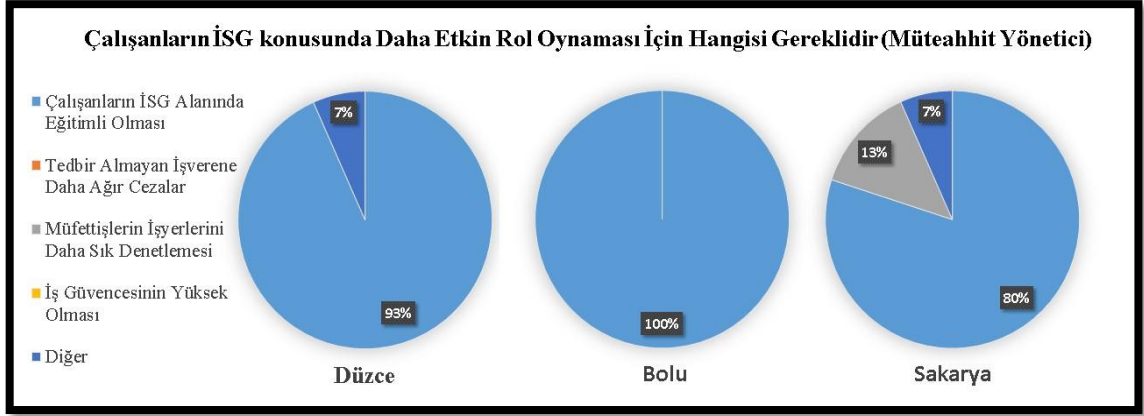
cevap alınmıştır. Bu cevap inşaatta sektöründe yer alan işveren şirketlere verilen cezaların yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu durumda çalışanların fikirlerine de önem verilmemesine sebep olmaktadır. Diğer yandan müfettişlerin işyerlerini daha sık denetim yapması 3 ilde de Düzce ili %27, Bolu ili %31 ve Sakarya ili %55 ile en yüksek ikinci cevaptır. Bu durum ise işyerlerinde eksiklerin olduğunu ama bu işyerlerinin cezai yaptırıma maruz kalmadıkları söylenebilir. Bu durumu çözmek için ise daha sık müfettiş denetimi yapılması istenmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.27’de görülmektedir.

Şekil 3.27. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.

3.1.6.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

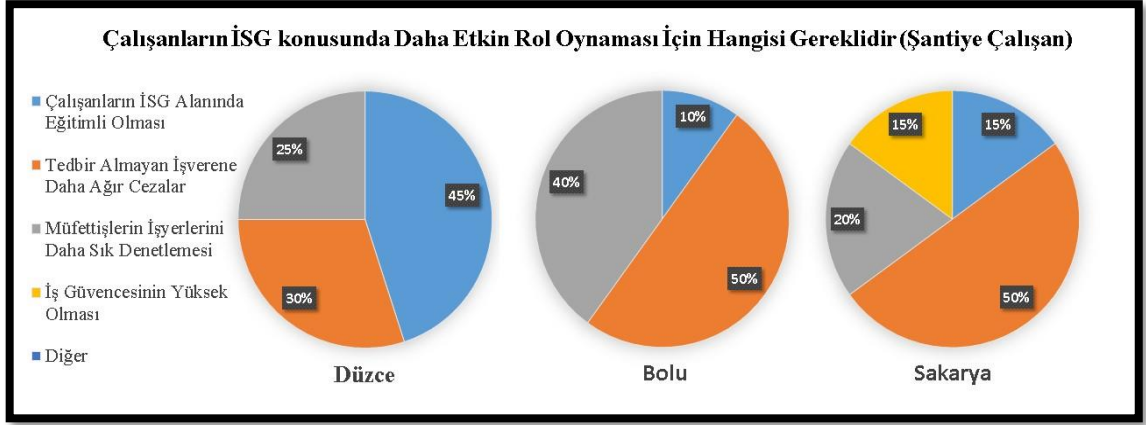
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilinde en yüksek cevabı Düzce ili %93, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %80 ile çalışanların İSG alanında eğitimli olmasıdır. Bu durumda illerdeki çalışanlarının müteahhit yöneticileri gözünde eğitimsiz oldukları düşünülebilir. Ya da müteahhitler kendilerinde bir sıkıntı görmedikleri için bu cevabı vermiş olabilirler. Cevapların detayları ise Şekil 3.28’de görülmektedir.

Şekil 3.28. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.

3.1.6.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

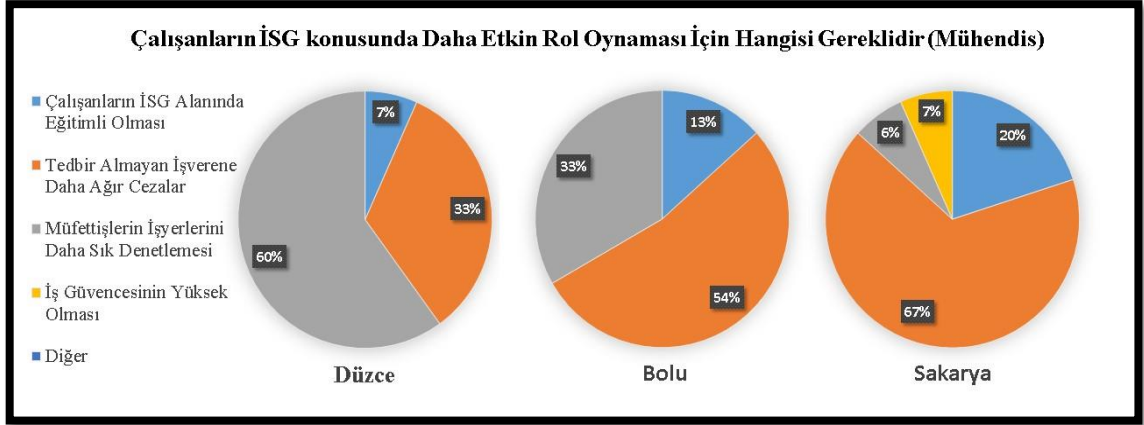
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %30, Bolu ili %50 ve Sakarya ili %50 ile tedbir alınmayan işverene daha ağır cezalar verilmesi gerektiğiyle ilgi yoğun cevap alınmıştır. Bu cevap inşaatta sektöründe yer alan işveren şirketlere verilen cezaların yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu durum da çalışanlara önem verilmemesine sebep olmaktadır. Düzce ilinde ise çalışanlar daha eğitimli olunursa daha etkin rol oynayabileceklerini ifade etmişlerdir. Yine Düzce ili %25, Bolu ili %40 ve Sakarya ili %20 ile müfettişlerin daha sık iş yerlerini denetlemesi cevapları ise işyerlerinde eksiklerin olduğunu ama bu işyerlerinin cezai yaptırıma maruz kalmadıkları söylenebilir. Bu durumu çözmek için ise daha sık müfettiş denetimi yapılması istenmektedir. Bu cevapta müteahhitlerin cezalardan çekinerek İSG konusunun üzerine daha çok düşüp çalışanlara ve çalışanların fikirlerine daha çok önem verilmesi düşünüldüğü düşünülmüştür. Cevapların detayları ise Şekil 3.29'da görülmektedir.

Şekil 3.29. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.

3.1.6.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %33, Bolu ili %54 ve Sakarya ili %67 ile tedbir alınmayan işverene daha ağır cezalar verilmesi gerektiğiyle ilgi yoğun cevap alınmıştır. Bu cevap inşaatta sektörde yer alan işveren şirketlere verilen cezaların yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu durumda çalışanlara önem verilmemesine sebep olmaktadır. Düzce ilinde %60 ile en çok, Bolu ilinde %33 ile ikinci sırada en çok verilen müfettişlerin daha sık iş yerlerini denetlemesi cevapları işyerlerinde eksiklerin olduğunu ama bu işyerlerinin cezai yaptırıma maruz kalmadıkları söylenebilir. Bu durumu çözmek için ise daha sık müfettiş denetimi yapılması istenmektedir. Bu sayede müteahhitlerin cezalardan çekinerek İSG konusunun üzerine daha çok düşüp çalışanlara ve çalışanların fikirlerine daha çok önem verileceği düşünülmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.30'da görülmektedir.

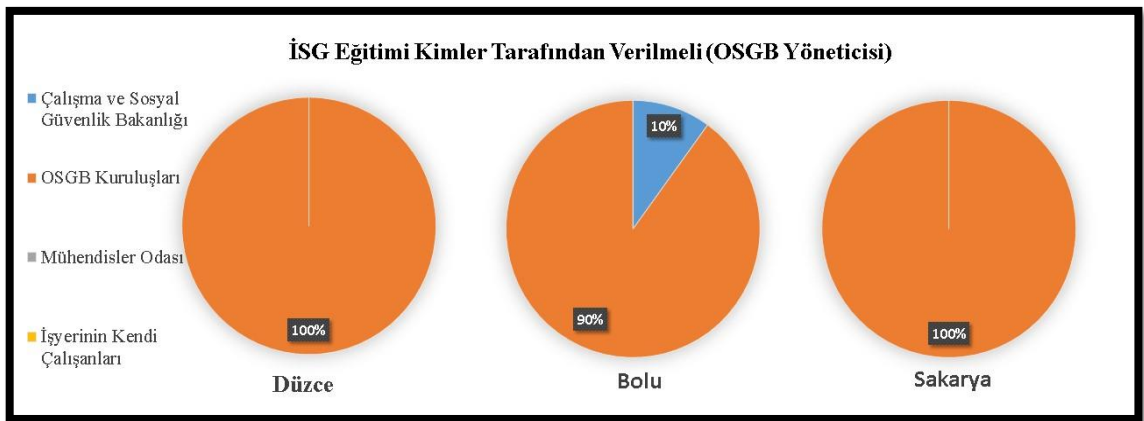
Şekil 3.30. Mühendislerin illere göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir cevapları.

3.1.7. İSG Eğitimi Kimler Tarafından Verilmeli

Bu soruda “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı”, “OSGB Kuruluşları”, “Mühendisler Odası” ve “İşyerinin Kendi Çalışanları” şıkları ile anketi cevaplayanların İSG eğitimini kimlerin vermesini istiyor araştırılmıştır.

3.1.7.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

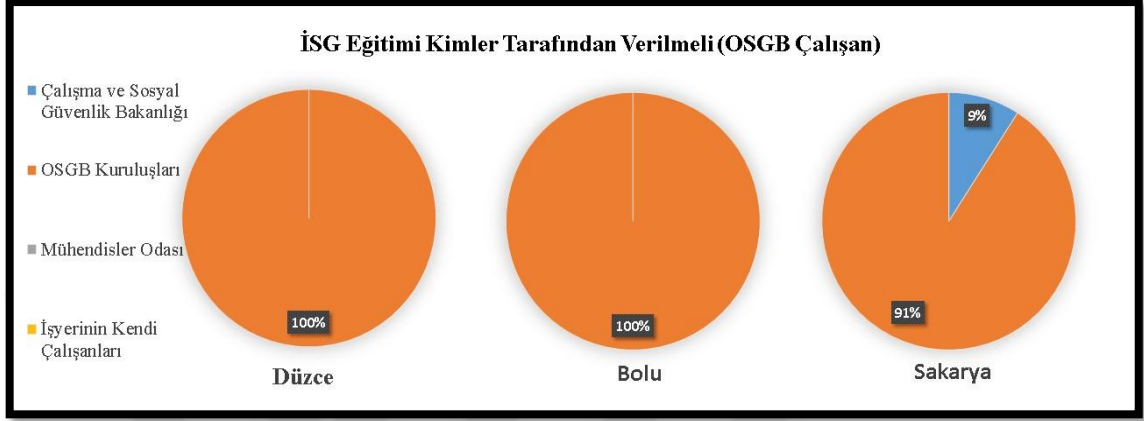
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de cevaplar Düzce ili %100, Bolu ili %90 ve Sakarya ili %100 ile OSGB kuruluşları şikkında kümeleşmiştir. OSGB şirketleri şu an ki durumdan memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Cevapların detayları ise Şekil 3.31’de görülmektedir.

Şekil 3.31. OSGB yöneticilerinin illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.

3.1.7.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

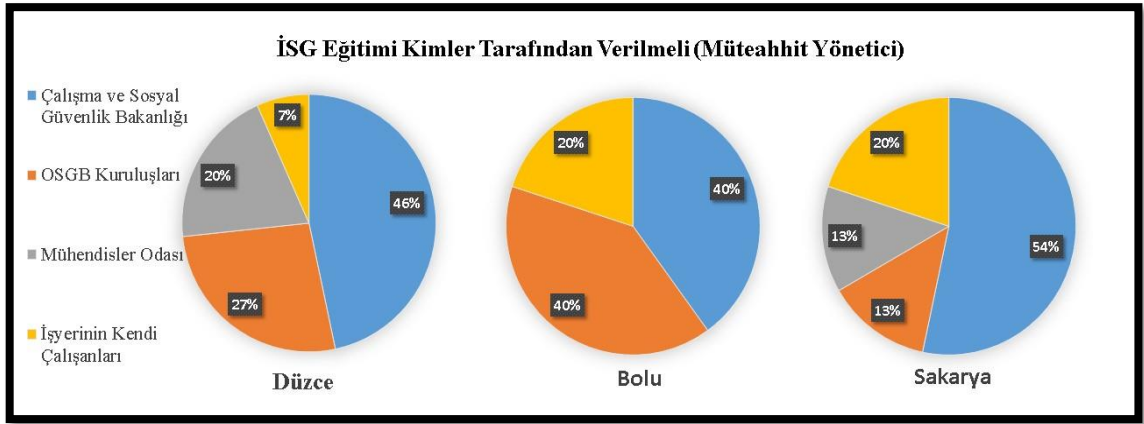
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de cevaplar Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %91 ile OSGB kuruluşları şikkında kümeleşmiştir. OSGB şirketleri şu an ki durumdan memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Cevapların detayları ise Şekil 3.32’de görülmektedir.

Şekil 3.32. OSGB Çalışanlarının illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.

3.1.7.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

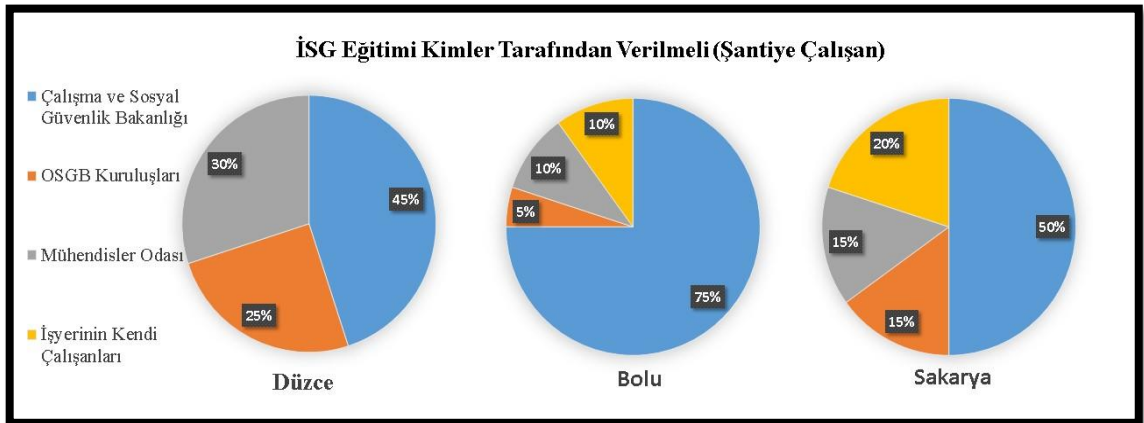
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %46, Bolu ili %40 ve Sakarya ili %54 ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı şikkı yoğun cevap almıştır. Bu durum müteahhitlerin durumdan pek memnun olmadıklarını o yüzdende Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın eğitim vermesi istenmiştir. Bolu ilinde ise aynı oranda yani %40 cevap ile durumdan memnun olduklarını da söylemiş ve eğitimi OSGB kuruluşlarının vermeye devam etmesi gerektiğini dile getirmiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.33’de görülmektedir.

Şekil 3.33. Müteahhit yöneticilerinin illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.

3.1.7.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %45, Bolu ili %75 ve Sakarya ili %50 ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı şikkı yoğun cevap almıştır. Diğer yandan Düzce ili %30 ile Mühendisler Odası cevabı vermiştir. Bu durum müteahhitlerin durumdan pek memnun olmadıklarını o yüzdende Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın eğitim vermesi istenmiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.34'de görülmektedir.

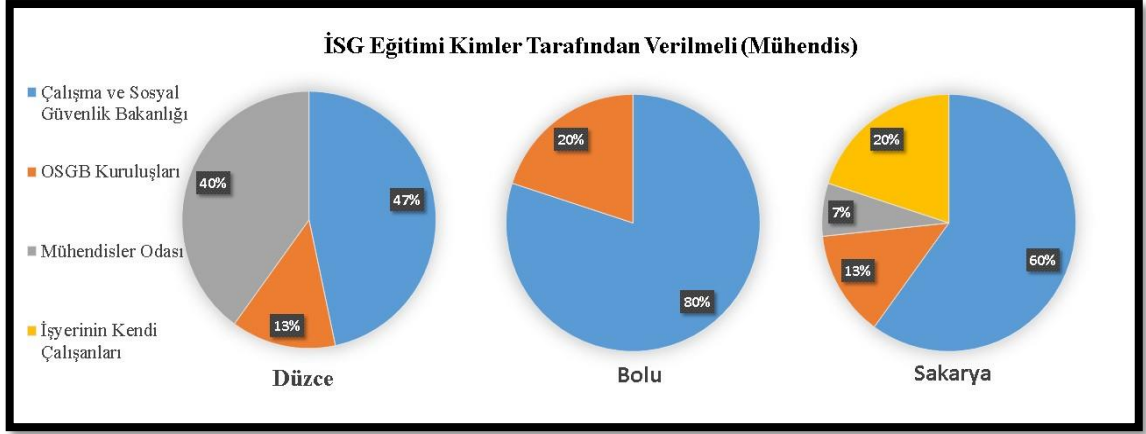

Şekil 3.34. Şantiye çalışanlarının illere göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.

3.1.7.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %47, Bolu ili %80 ve Sakarya ili %60 ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı şikkı yoğun cevap almıştır. Diğer yandan

Düzce ili %40 ile Mühendisler Odası cevabı vermiştir. Bu durum müteahhitlerin durumdan pek memnun olmadıklarını o yüzdende Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın eğitim vermesi istenmiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.35'te görülmektedir.

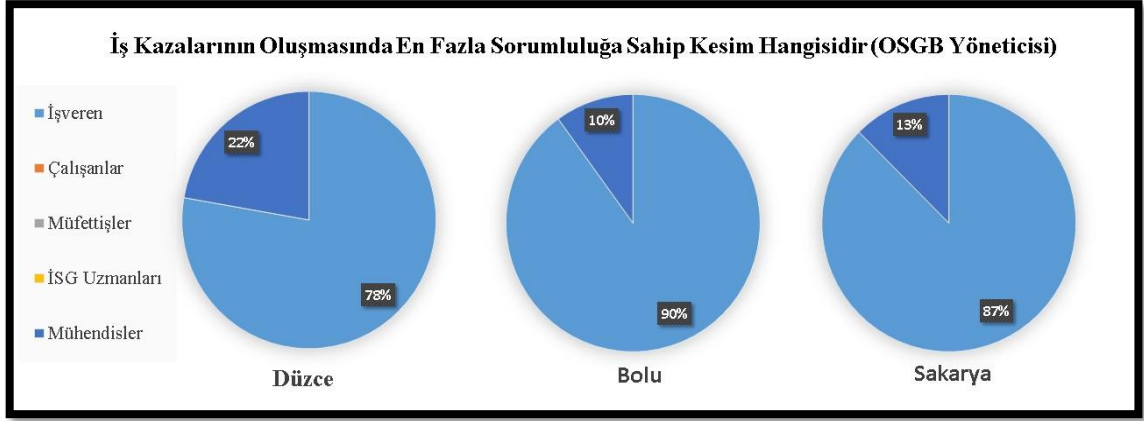
Şekil 3.35. Mühendislerin illere göre İŞG eğitimi kimler tarafından verilmeli cevapları.

3.1.8. İş Kazalarının Oluşmasında En Fazla Sorumluluğa Sahip Kesim Hangisidir

Bu soruda anketi cevaplayan kişilere “İşveren”, “İşçiler”, “Müfettişler”, “İş Güvenliği Uzmanları” ve “Mühendisler” şıkları verilerek hangi kesimin iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip olduğu sorulmuş ve iş kazalarında en büyük paya sahip kesim saptanmaya çalışılmıştır.

3.1.8.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

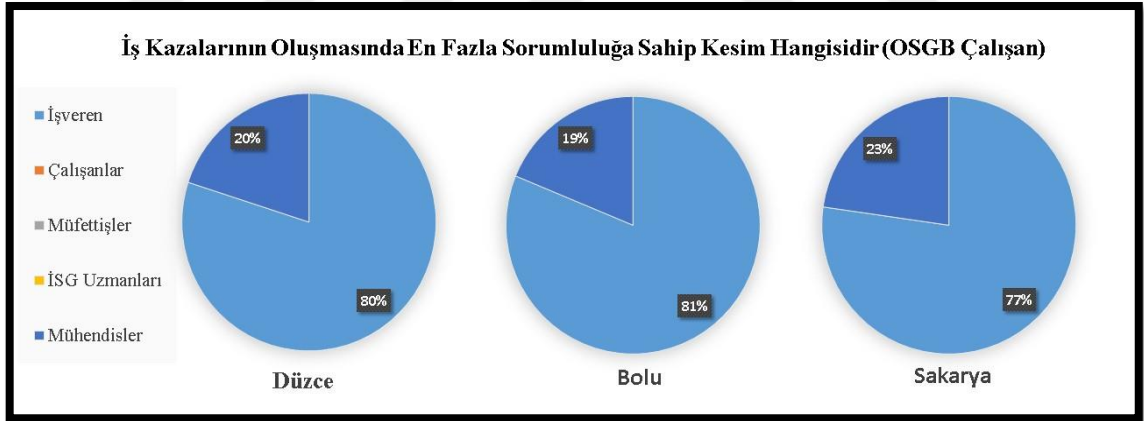
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %78, Bolu ili %90 ve Sakarya ili %87 ile cevaplar işveren şıkkı üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu OSGB yöneticilerine göre iş kazalarının oluşmasında en büyük etkinin işverenler olduğunu göstermektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.36'da görülmektedir.

Şekil 3.36. OSGB yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.

3.1.8.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %80, Bolu ili %81 ve Sakarya ili %77 ile cevaplar işveren şikkı üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu OSGB çalışanlarına göre iş kazalarının oluşmasında en büyük etkinin işverenler olduğunu göstermektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.37’de görülmektedir.

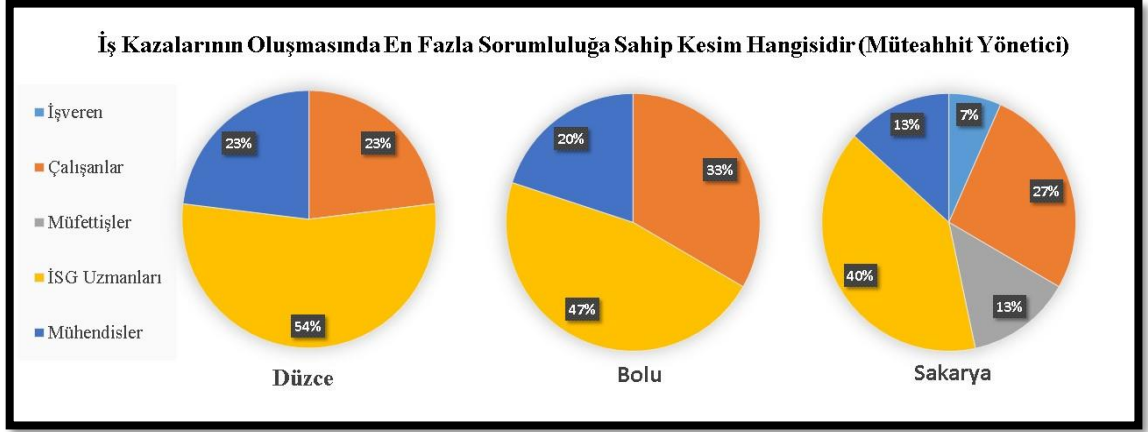

Şekil 3.37. OSGB çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.

3.1.8.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %54, Bolu ili %47 ve Sakarya ili %40 ile cevaplar İSG uzmanları şikkı üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu cevabı ise ikinci olarak Düzce ili %23, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %27 ile çalışanlar şikkı takip etmektedir. Bu Müteahhit yöneticilerine göre iş kazalarının oluşmasında en büyük etkinin İSG uzmanları

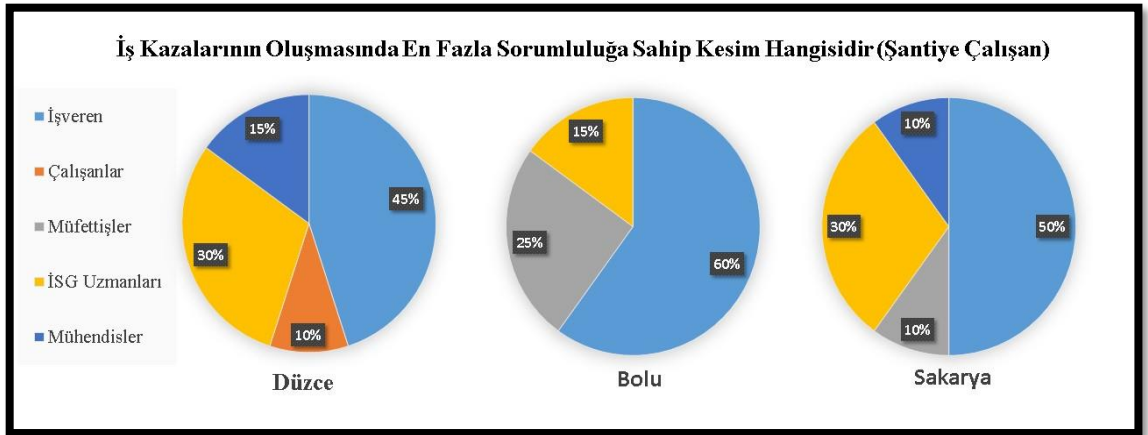
olduğunu, İSG uzmanlarından sonrada çalışanların gelmekte olduğunu göstermektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.38’de görülmektedir.

Şekil 3.38. Müteahhit yöneticilerinin illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.

3.1.8.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

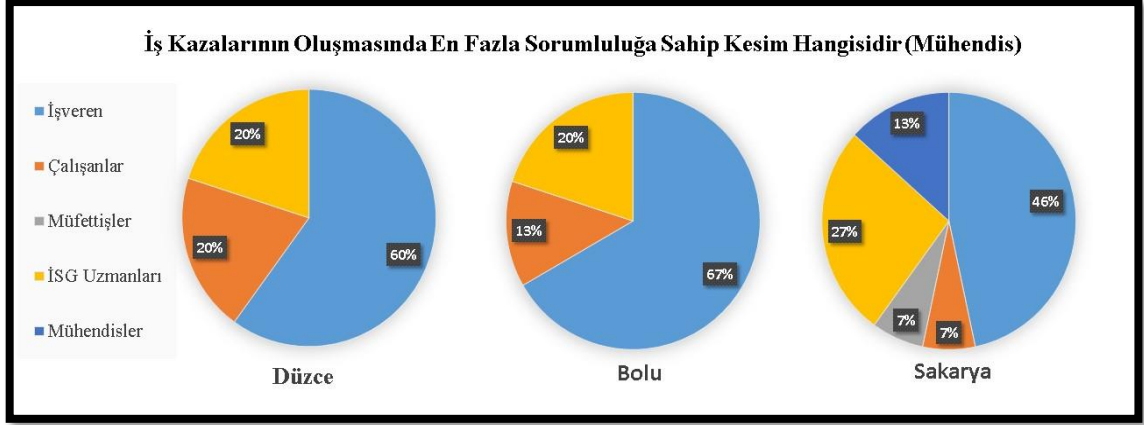
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %45, Bolu ili %60 ve Sakarya ili %50 ile cevaplar işveren şıkkı üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu şantiye çalışanlarına göre iş kazalarının oluşmasında en büyük etkinin işverenler olduğunu göstermektedir. Ardından bu cevabı Düzce ili %30 ve Sakarya ili %30 ile İSG uzmanları Bolu ili ise %25 ile Müfettişler takip etmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.39’da görülmektedir.

Şekil 3.39. Şantiye çalışanlarının illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.

3.1.8.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %60, Bolu ili %67 ve Sakarya ili %47 ile cevaplar işveren şıkkı üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu, mühendislere göre iş kazalarının oluşmasında en büyük etkinin işverenler olduğunu göstermektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.40’da görülmektedir.

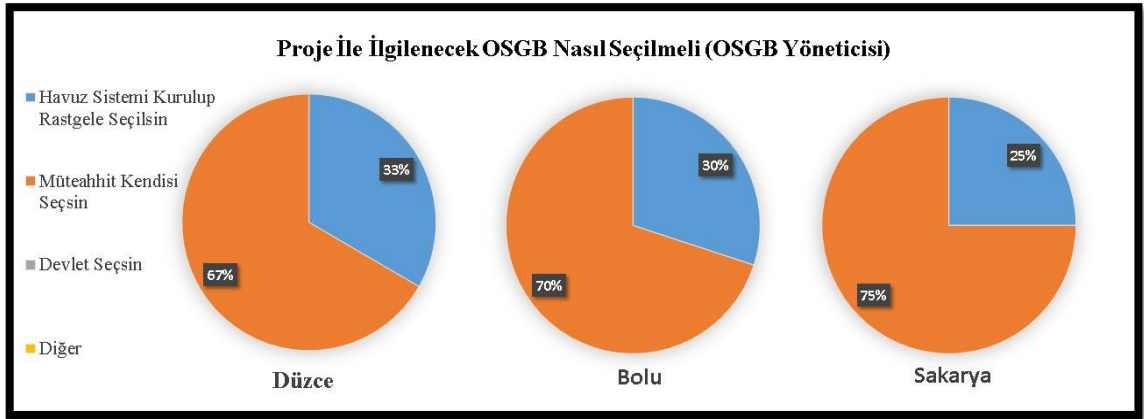
Şekil 3.40. Mühendislerin illere göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir cevapları.

3.1.9. Proje İle İlgilenecek OSGB Nasıl Seçilmeli

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Havuz Sistemi Kurulup Rastgele Seçilmeli”, “Müteahhit Kendisi Seçmeli”, “Devlet Seçmeli” ve “Diğer” sıkları ile proje ile ilgilenecek OSGB kuruluşunun nasıl seçilmesi gerektiği konusunda bilgi toplandı. Bu bilgilerin ışığında şu an ki durumdan memnun olup olmadıkları hakkında bilgi sahibi olundu.

3.1.9.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

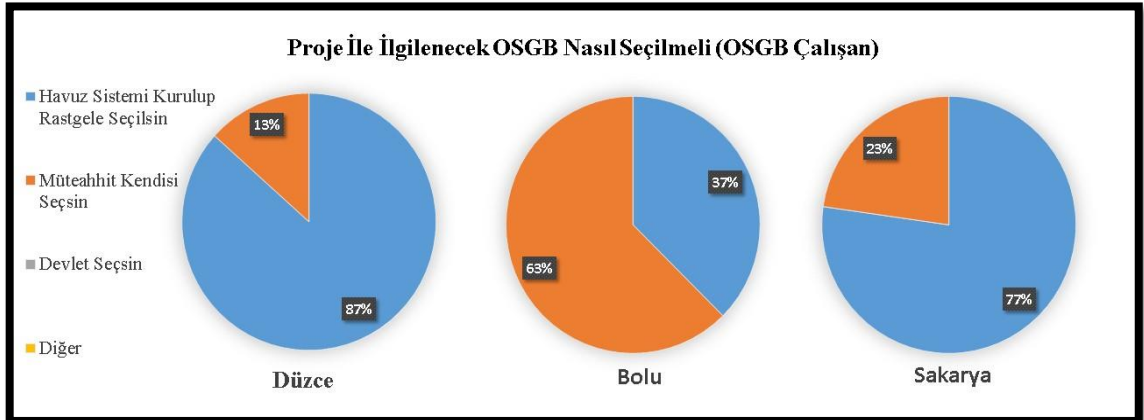
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de ilk sırada Düzce ili %67, Bolu ili %70 ve Sakarya ili %75 ile müteahhit kendisi seçmeli ve ikinci sırada Düzce ili %33, Bolu ili %30 ve Sakarya ili %25 ile havuz sistemi kurup rastgele seçilmeli olmak üzere 2 cevap gelmiştir. Bu cevaplar doğrultusunda OSGB kuruluşlarının şu an ki durumdan memnun oldukları söylenebilir. Cevapların detayları ise Şekil 3.41’de görülmektedir.

Şekil 3.41. OSGB yöneticilerinin illere göre proje ile ilgilenen OSGB nasıl seçilmeli cevapları.

3.1.9.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %87 ve Sakarya ili %77 ile en çok cevabı havuz sistemi kurup rastgele seçilmeli alırken. Bolu ilinde ise en çok cevabı ili %63 ile müteahhit kendisi seçmeli almıştır. Bu cevaplar doğrultusunda Düzce ve Sakarya illerindeki OSGB çalışanlarının şu an ki durumdan memnun olmadıkları söylenebilirken, Bolu ilindeki OSGB çalışanlarının şu an ki durumdan memnun oldukları söylenebilir. Cevapların detayları ise Şekil 3.42’de görülmektedir.

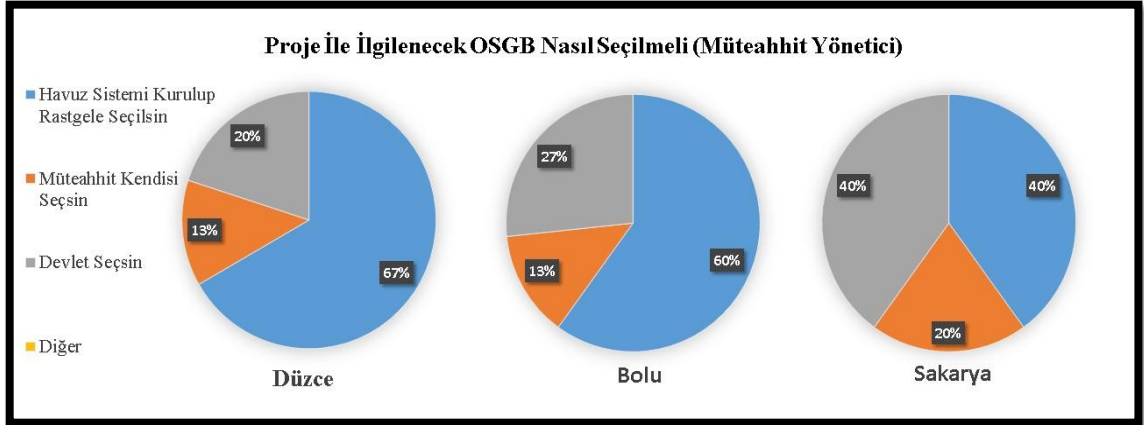

Şekil 3.42. OSGB çalışanlarının illere göre proje ile ilgilenen OSGB nasıl seçilmeli cevapları.

3.1.9.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %67, Bolu ili %60 ve Sakarya ili %40 ile en çok cevabı havuz sistemi kurup rastgele seçilmeli alırken. Sakarya ilinde ise

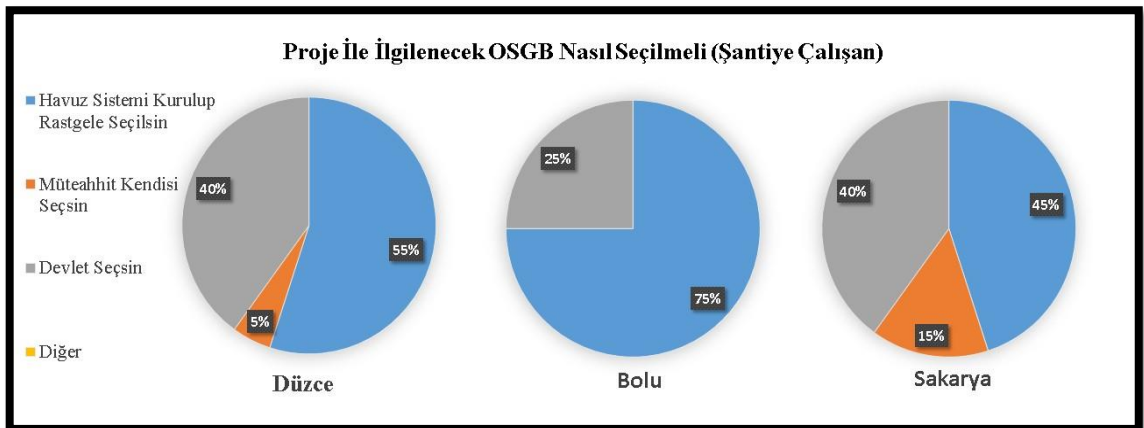
%40 ile en çok cevabı alan diğer sık devlet seçmeli olmuştur. Bu cevaplar doğrultusunda illerdeki Mütcaahhit Yöneticilerinin şu an ki durumdan memnun olmadıkları söylenebilir. Cevapların detayları ise Şekil 3.43'te görölmektedir.

Şekil 3.43. Mütcaahhit yöneticilerinin illere göre proje ile ilgilencek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.

3.1.9.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

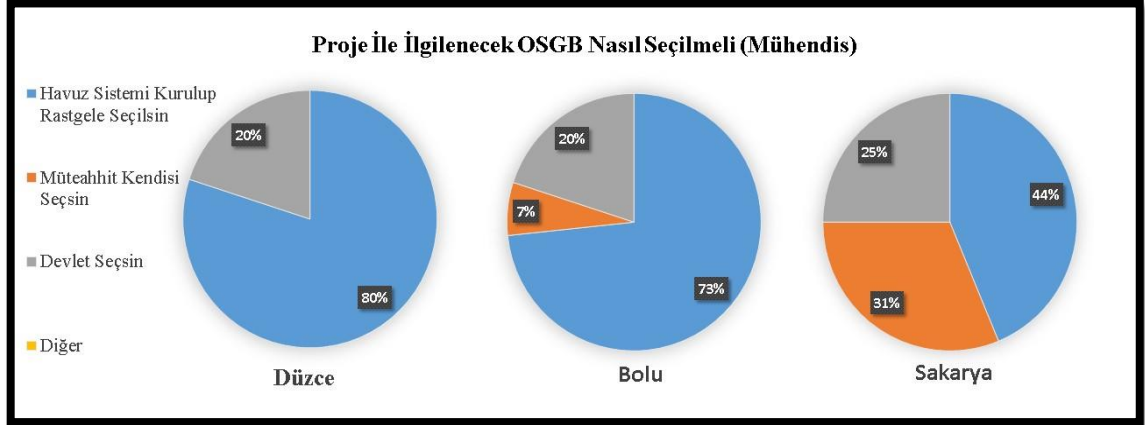
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de Düzce ili %55, Bolu ili %75 ve Sakarya ili %45 ile en çok cevabı havuz sistemi kurup rastgele seçilmeli alırken. İlerde devamında ise Düzce ili %40, Bolu ili %25 ve Sakarya ili %40 ile en çok cevabı alan şikkı devlet seçmeli şikkı takip etmiştir. Bu cevaplar doğrultusunda illerdeki Şantiye çalışanlarının şu an ki durumdan memnun olmadıkları söylenebilir. Cevapların detayları ise Şekil 3.44'te görölmektedir.

Şekil 3.44. Şantiye çalışanlarının illere göre proje ile ilgilencek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.

3.1.9.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde de en çok cevabı Düzce ili %80, Bolu ili %73 ve Sakarya ili %44 ile havuz sistemi kurup rastgele seçilmeli almıştır. Müteahhit kendisi seçmeli şikkını Sakarya ilinde %31’lik bir kısım seçmiş olsa bile diğer illerde bu cevap, ya çok az ya da hiç yoktur. Bu cevaplar doğrultusunda mühendislerin şu an ki durumdan memnun olmadıkları söylenebilir. Cevapların detayları ise Şekil 3.45’te görülmektedir.

Şekil 3.45. Şantiye çalışanlarının illere göre proje ile ilgilecek OSGB nasıl seçilmeli cevapları.

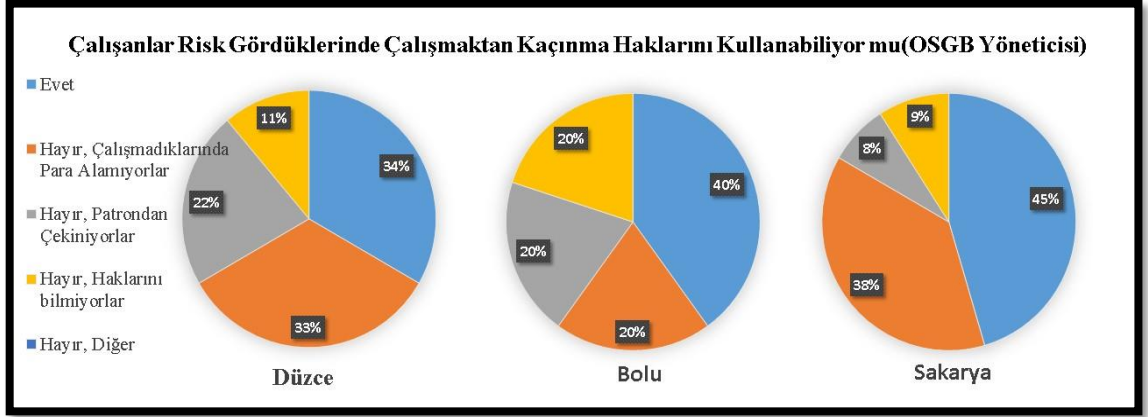
3.1.10. Çalışanlar Risk Gördüklerinde Çalışmaktan Kaçınma Haklarını Kullanabiliyor mu

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden "Evet", "Hayır Çalışmadıklarında Para Alamıyorlar", "Hayır Patrondan Çekiniyorlar", "Hayır Haklarını Bilmiyorlar" ve "Hayır Diğer" şıkları ile çalışanların risk gördüklerinde çalışmama haklarını kullanıyorlar mı eğer kullanmıyorlar ise hangi sebepten kullanmıyorlar bu durum tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.1.10.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %34, Bolu ili %40, Sakarya ili ise %45 ile çalışanların çalışmaktan kaçınma haklarını kullandıklarını söylemiştir. Geri kalan hayır cevaplarına bakılırsa. Düzce ili %33 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %22 patrondan çekindikleri için %11 ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Bolu ili %20 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %20 patrondan çekindikleri için %20 ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir ve Sakarya ili %38 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %8 patrondan çekindikleri

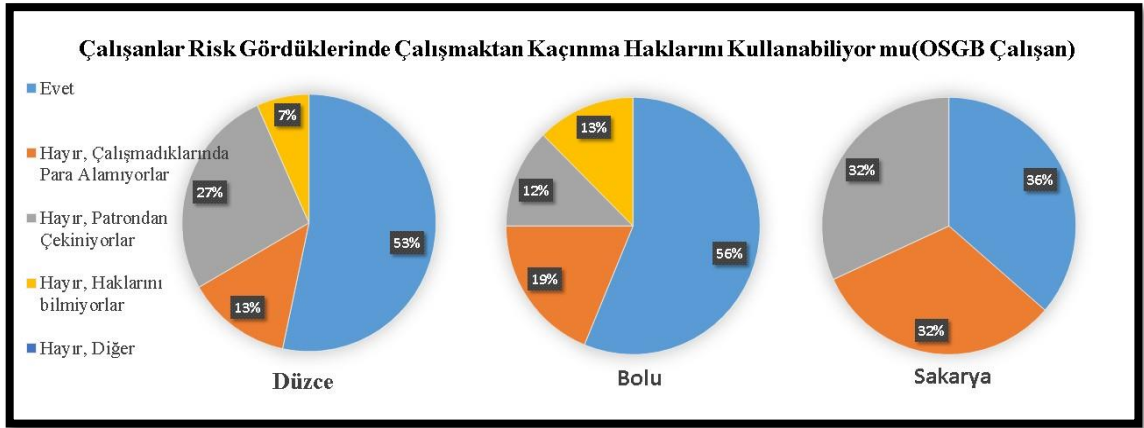
için %9 ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Cevapların detayları Şekil 3.46’da görülmektedir.

Şekil 3.46. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.

3.1.10.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

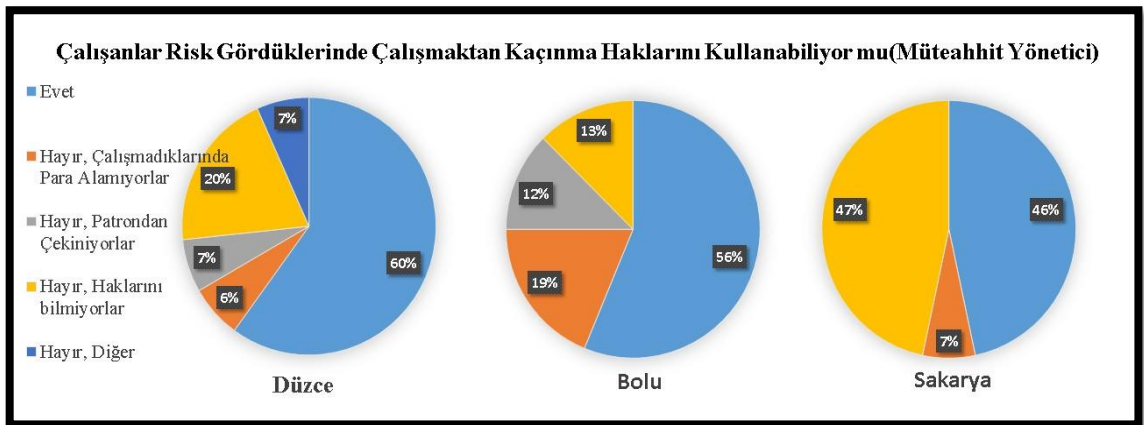
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %53, Bolu ili %56, Sakarya ili ise %36 oranıyla çalışanların çalışmaktan kaçınma haklarını kullandıklarını söylemiştir. Geri kalan hayır cevaplarına bakılırsa. Düzce ili %13 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %27 ile patrondan çekindikleri için %7 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Bolu ili %19 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %12 ile patrondan çekindikleri için %13 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir ve Sakarya ili %32 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %32 ile patrondan çekindikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.47’de görülmektedir.

Şekil 3.47. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.

3.1.10.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

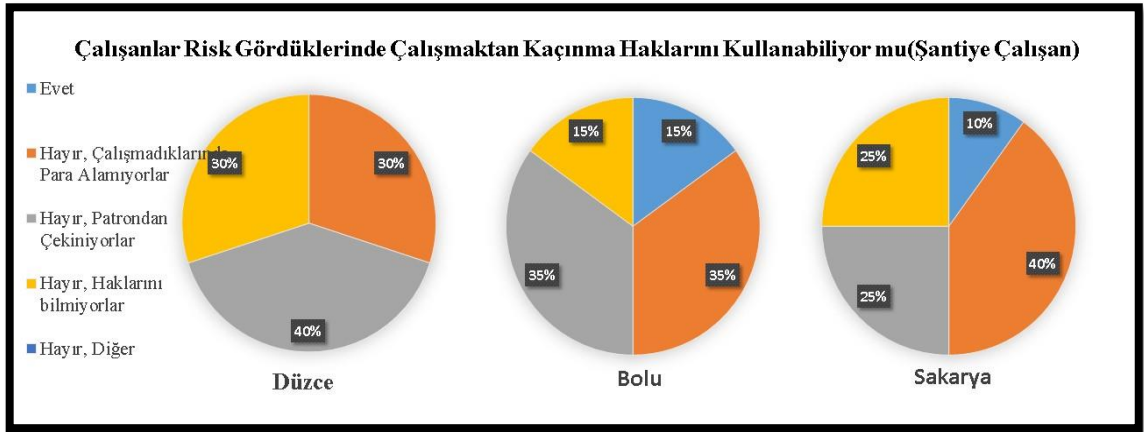
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %60, Bolu ili %56, Sakarya ili ise %46 oranıyla çalışanların çalışmaktan kaçınma haklarını kullandıklarını söylemiştir. Geri kalan hayır cevaplarına bakılırsa. Düzce ili %6 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %7 ile patrondan çekindikleri için %20 ile ise haklarını bilmedikleri için ve %7 ile diğer işten kovulma korkusundan dolayı haklarını kullanamadıklarını söylemiştir. Bolu ili %19 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %12 ile patrondan çekindikleri için %13 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir ve Sakarya ili %7 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %47 ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.48’de görülmektedir.

Şekil 3.48. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.

3.1.10.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

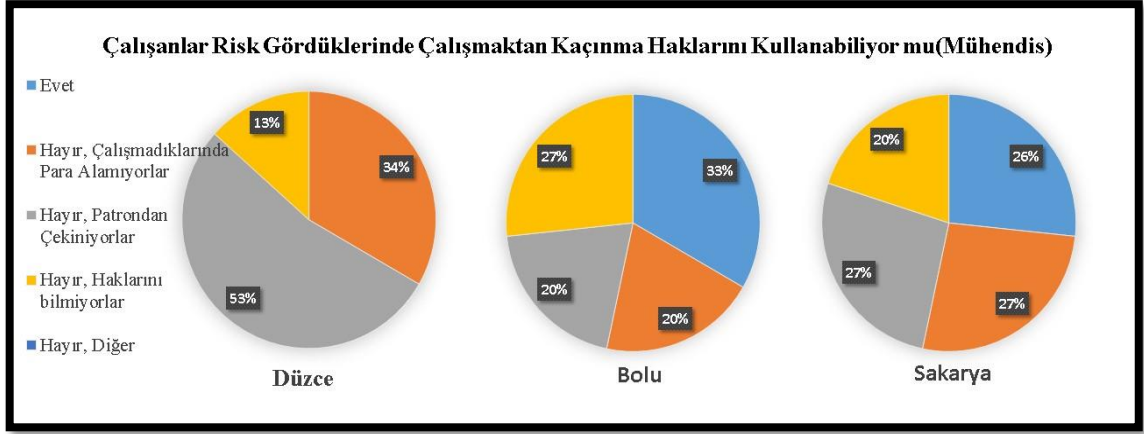
Anketlerden alınan cevaplara göre Bolu ili %15, Sakarya ili ise %10 oranıyla çalışanların çalışmaktan kaçınma haklarını kullandıklarını söylemiştir. Geri kalan hayır cevaplarına bakılırsa. Düzce ili %30 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %30 ile patrondan çekindikleri için %30 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Bolu ili %38 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %35 ile patrondan çekindikleri için %15 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir ve Sakarya ili %40 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %25 ile patrondan çekindikleri için %25 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.49’da görülmektedir.

Şekil 3.49. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.

3.1.10.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Bolu ili %33, Sakarya ili ise %26 ile çalışanların çalışmaktan kaçınma haklarını kullandıklarını söylemiştir. Geri kalan hayır cevaplarına bakılırsa. Düzce ili %34 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %53 ile patrondan çekindikleri için %18 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Bolu ili %20 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %20 ile patrondan çekindikleri için %27 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir ve Sakarya ili %27 ile çalışmadıklarında para almadıkları için %27 ile patrondan çekindikleri için %20 ile ise haklarını bilmedikleri için kullanamadıklarını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.50’de görülmektedir.

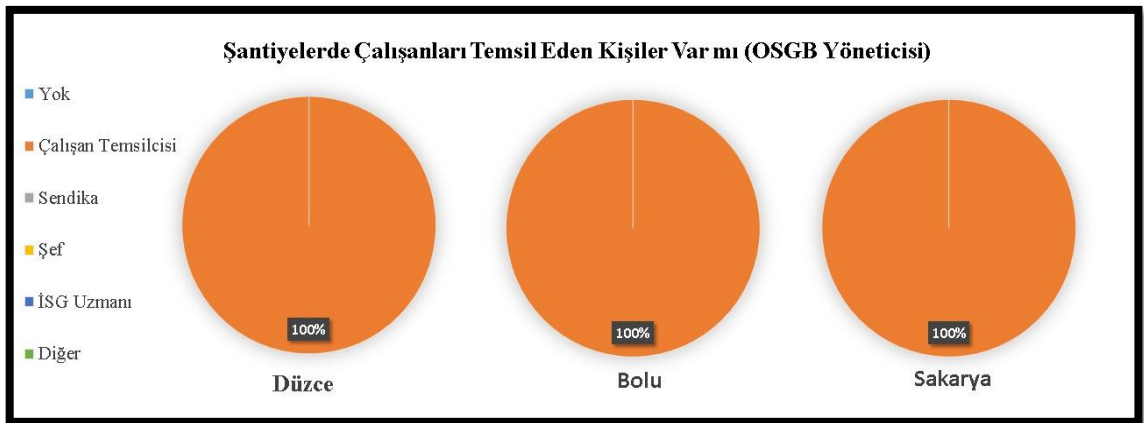
Şekil 3.50. Mühendislerin illere göre çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu cevapları.

3.1.11. İSG Konusunda Şantiyelerde Çalışanları Temsil Eden Kişiler Var mı

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Yok”, “Çalışan Temsilcisi”, “Sendika”, “Şef”, “İSG Uzmanı” ve “Diğer” şıkları ile şantiyelerde çalışanları İSG konusunda kimin temsil ettiği hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.11.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

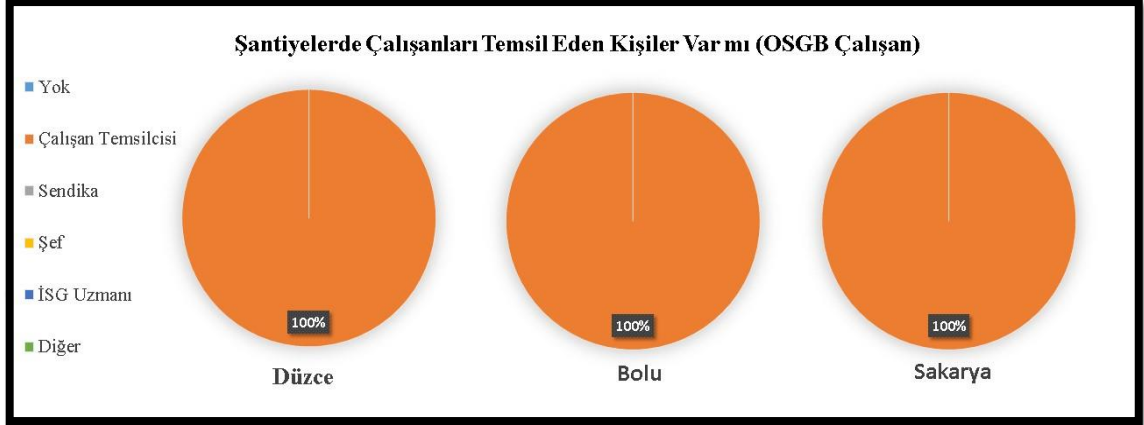
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak çalışan temsilcisi cevabını vermiştir. Düzce, Bolu ve Sakarya illerinde başka cevap görülmemektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.51’de görülmektedir.

Şekil 3.51. OSGB yöneticilerinin illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.

3.1.11.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

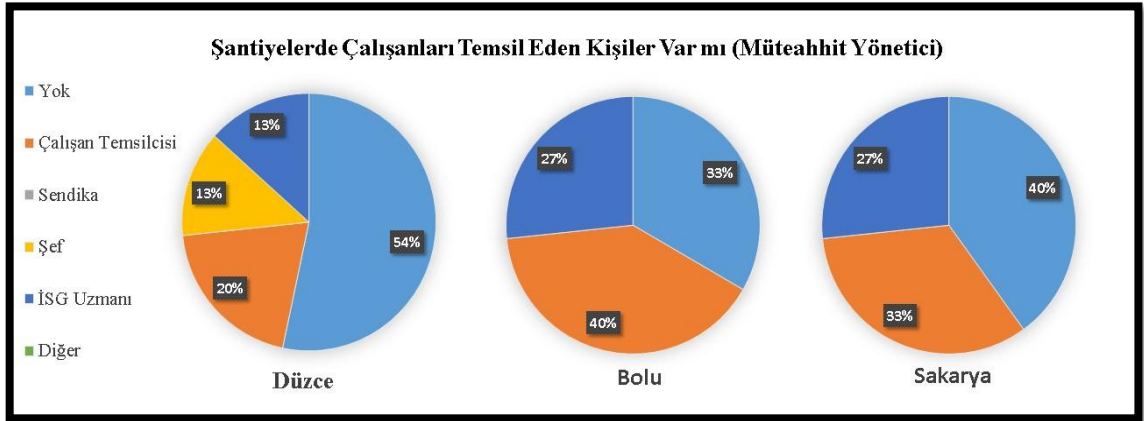
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak çalışan temsilcisi cevabını vermiştir. Düzce, Bolu ve Sakarya illerinde başka cevap görülmemektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.52’de görülmektedir.

Şekil 3.52. OSGB çalışanlarının illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.

3.1.11.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

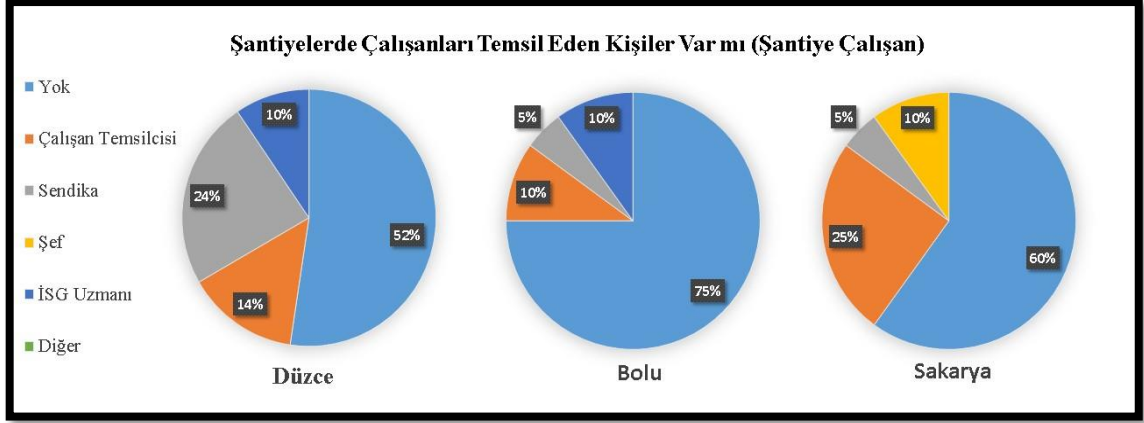
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %54, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %40 ile yoğun olarak yok cevabını vermiştir. Diğer yandan Düzce ili %20, Bolu ili %40 ve Sakarya ili %33 ile çalışan temsilcisi cevabı görülmemektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.53’te görülmektedir.

Şekil 3.53. Müteahhit yöneticilerinin illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.

3.1.11.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

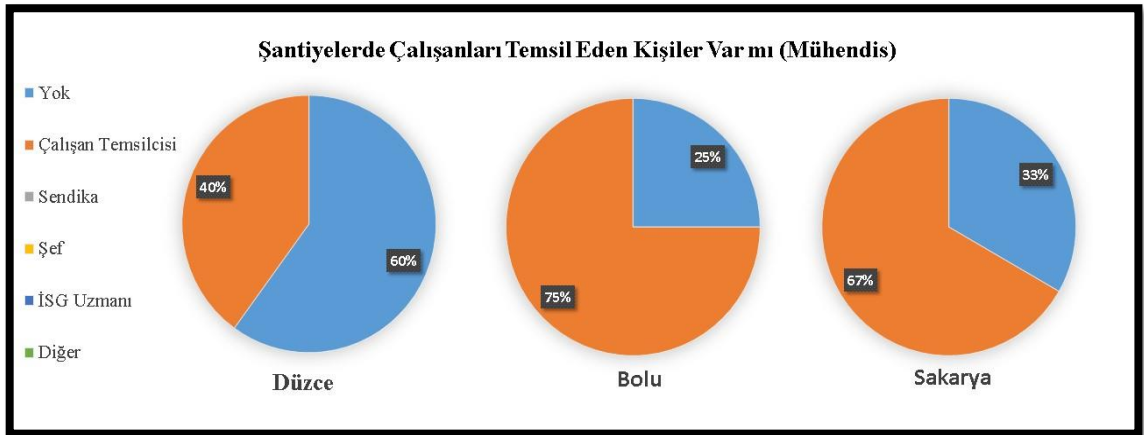
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %52, Bolu ili %75 ve Sakarya ili %60 ile yoğun olarak yok cevabını vermiştir. Diğer yandan Düzce ili %14, Bolu ili %10 ve Sakarya ili %25 ile çalışan temsilcisi cevabı görülmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.54'te görülmektedir.

Şekil 3.54. Şantiye çalışanlarının illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.

3.1.11.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %60, Bolu ili %25 ve Sakarya ili %33 ile yoğun olarak çalışan temsilcisi cevabını vermiştir. Diğer yandan Düzce ili %40, Bolu ili %75 ve Sakarya ili %67 ile çalışan temsilcisi cevabı görülmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.55'te görülmektedir.

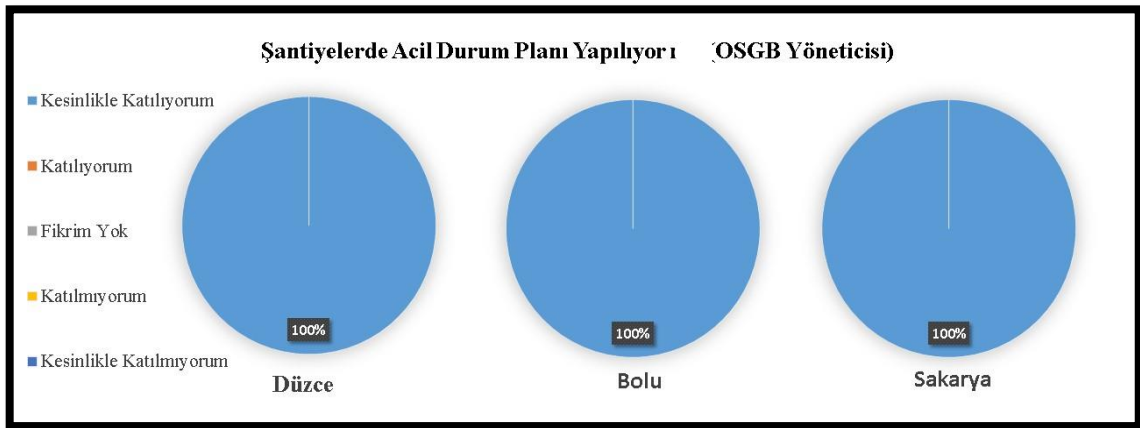
Şekil 3.55. Mühendislerin illere göre İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı cevapları.

3.1.12. Şantiyelerde Acil Durum Planı Yapılıyor

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile şantiyelerde acil durum planı yapılıp yapılmadığı ve ne düzeyde yapıldığı hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.12.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

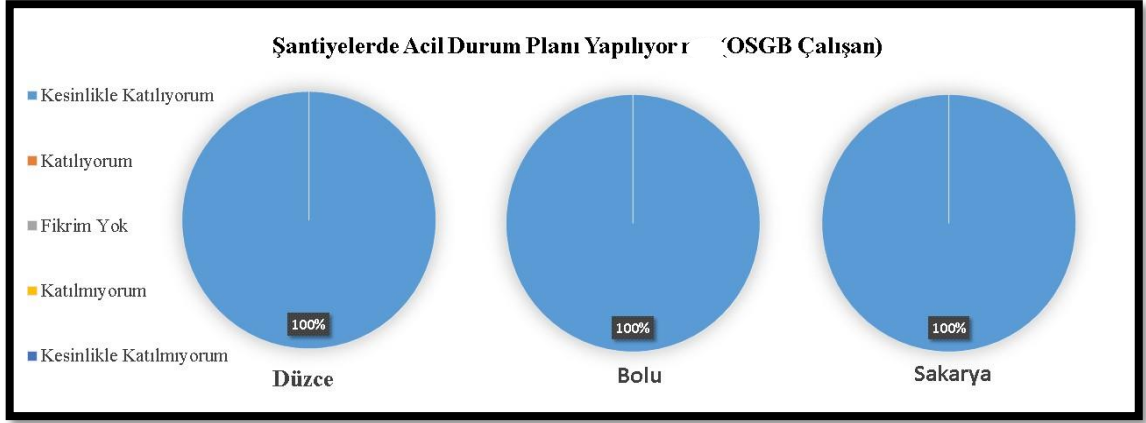
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Düzce, Bolu ve Sakarya illerinde başka cevap görülmemektedir. Bu cevap şantiyelerde OSGB şirketlerinin gözünden acil durum planı yapıldığını gösterir. Cevapların detayları ise Şekil 3.56’da görülmektedir.

Şekil 3.56. OSGB yöneticilerinin illere göre şantiyelerde acil durum planı yapılıyor cevapları.

3.1.12.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

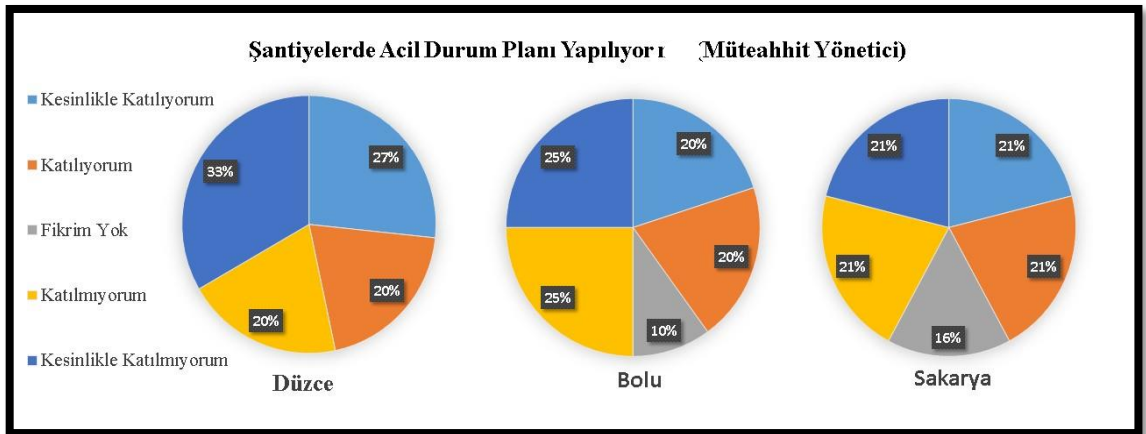
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Düzce, Bolu ve Sakarya illerinde başka cevap görülmemektedir. Bu cevap şantiyelerde OSGB çalışanlarının gözünden acil durum planı yapıldığını gösterir. Cevapların detayları ise Şekil 3.57’de görülmektedir.

Şekil 3.57. OSGB çalışanlarının illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.

3.1.12.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

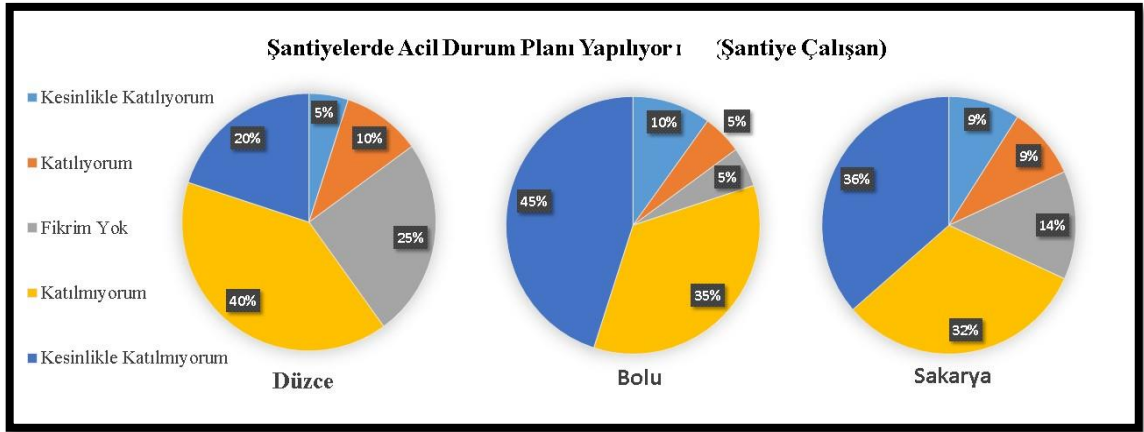
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %27, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %21 ile kesinlikle katılıyorum ve yine Düzce ili %20, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %21 ile katılıyorum diyerek acil durum planı yapıldığını söylerken. Düzce ili %33, Bolu ili %25 ve Sakarya ili %21 ile kesinlikle katılmıyorum ve yine Düzce ili %20, Bolu ili %25 ve Sakarya ili %21 ile katılmıyorum diyerek acil durum planı yapılmadığını söylemiştir. Diğer yandan ise Bolu ili %10 ve Sakarya ili %16 ile fikrinin olmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.58'de görülmektedir.

Şekil 3.58. Müteahhit yöneticilerinin illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.

3.1.12.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

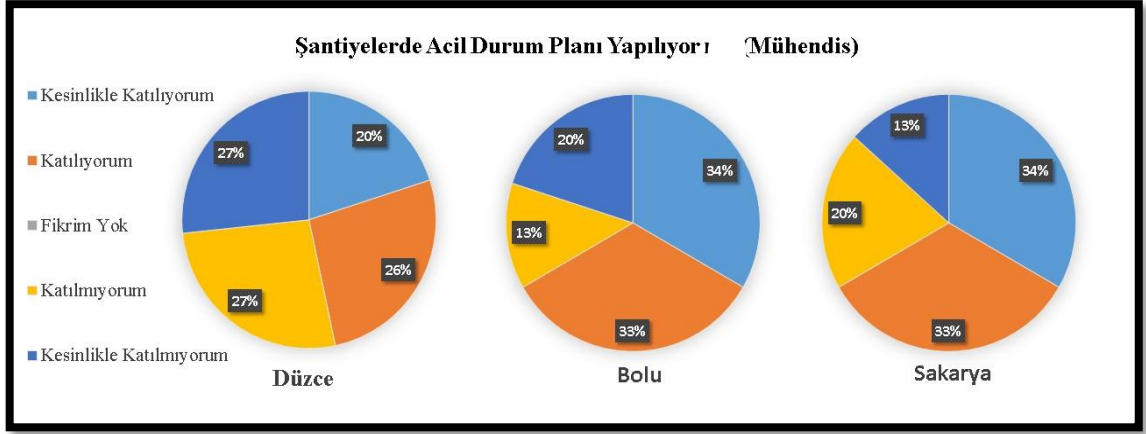
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %5, Bolu ili %10 ve Sakarya ili %9 ile kesinlikle katılıyorum ve yine Düzce ili %10, Bolu ili %5 ve Sakarya ili %9 ile katılıyorum diyerek acil durum planı yapıldığını söylerken. Düzce ili %20, Bolu ili %45 ve Sakarya ili %36 ile kesinlikle katılmıyorum ve yine Düzce ili %40, Bolu ili %35 ve Sakarya ili %32 ile katılmıyorum diyerek acil durum planı yapılmadığını söylemiştir. Diğer yandan ise Düzce ili %25, Bolu ili %5 ve Sakarya ili %14 ile fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.59'da görülmektedir.

Şekil 3.59. Şantiye çalışanlarının illere göre şantiyelerde acil durum planı yapılıyor cevapları.

3.1.12.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %20 Bolu ili %34 ve Sakarya ili %34 ile kesinlikle katılıyorum ve yine Düzce ili %26, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %33 ile katılıyorum diyerek acil durum planı yapıldığını söylerken. Düzce ili %27, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %13 ile kesinlikle katılmıyorum ve yine Düzce ili %27, Bolu ili %13 ve Sakarya ili %20 ile katılmıyorum diyerek acil durum planı yapılmadığını ya da sözde yapıldığını söylemiştir. Cevap detayları ise Şekil 3.60'ta görülmüştür.

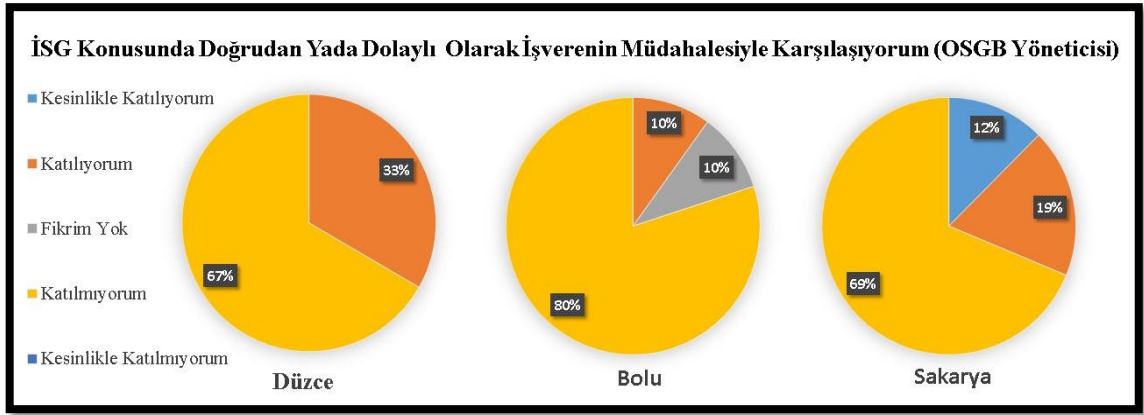
Şekil 3.60. Mühendislerin illere göre şantiyelerde acil durum planı yapıyor cevapları.

3.1.13. İSG Konusunda Doğrudan ya da Dolaylı Olarak İşverenin Müdahalesiyle Karşılaşırım

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile şantiyelerde işveren tarafından baskı yapılıyor mu ve yapılıyorsa ne düzeyde yapıldığı hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.13.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

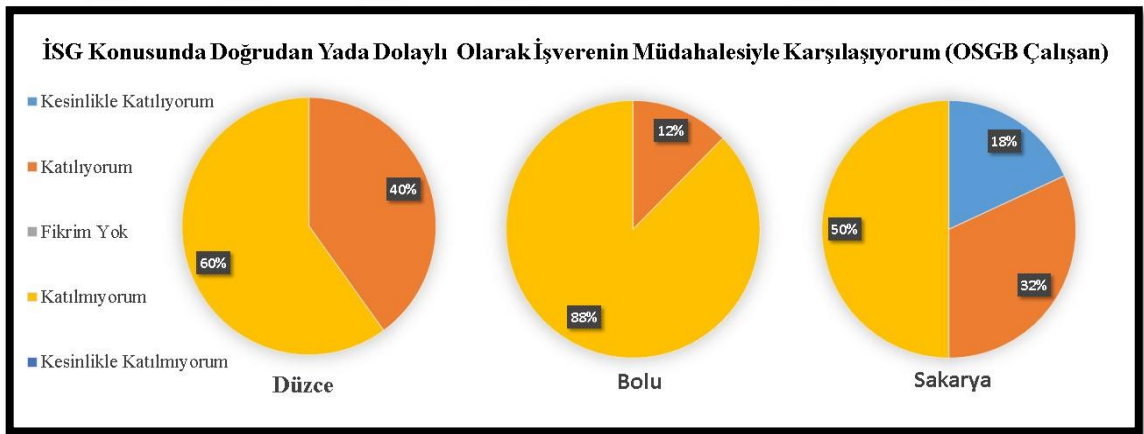
Anketlerden alınan cevaplara göre sadece Sakarya ili %12 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %33, Bolu ili %10 ve Sakarya ili %19 ile katılıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapıldığını söylerken. Düzce ili %67, Bolu ili %80 ve Sakarya ili %69 ile katılmıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapılmadığını söylemiştir. Diğer yandan ise Bolu ili %10 ile fikrinin olmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.61’de görülmektedir.

Şekil 3.61. OSGB yöneticilerinin illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.

3.1.13.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre sadece Sakarya ili %18 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %40, Bolu ili %12 ve Sakarya ili %32 ile katılıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapıldığını söylerken. Düzce ili %60, Bolu ili %88 ve Sakarya ili %50 ile katılmıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.62’de görülmektedir.

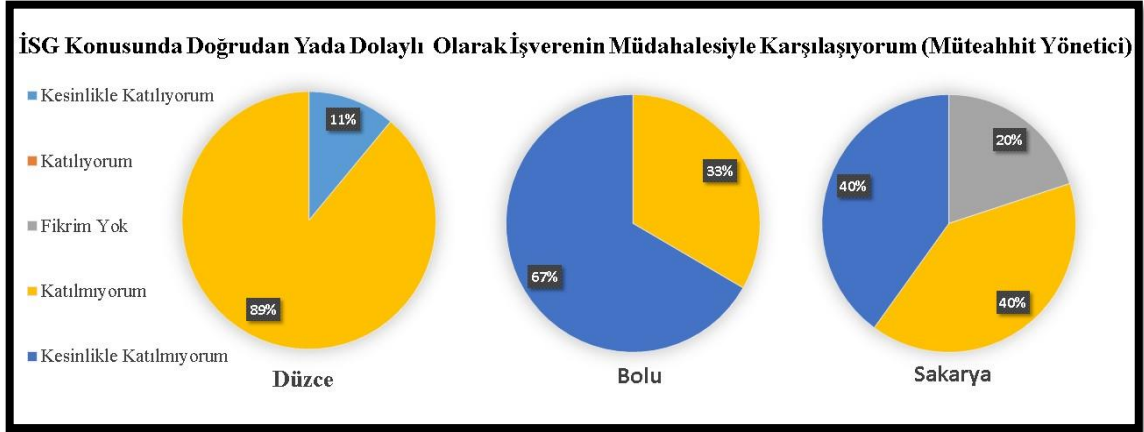

Şekil 3.62. OSGB çalışanlarının illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.

3.1.13.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre sadece Düzce ili %11 kesinlikle katılıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapıldığını söylerken. Düzce ili %89, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %40 ile katılmıyorum diyerek ve Bolu ili %67 ve Sakarya ili %40 ile kesinlikle

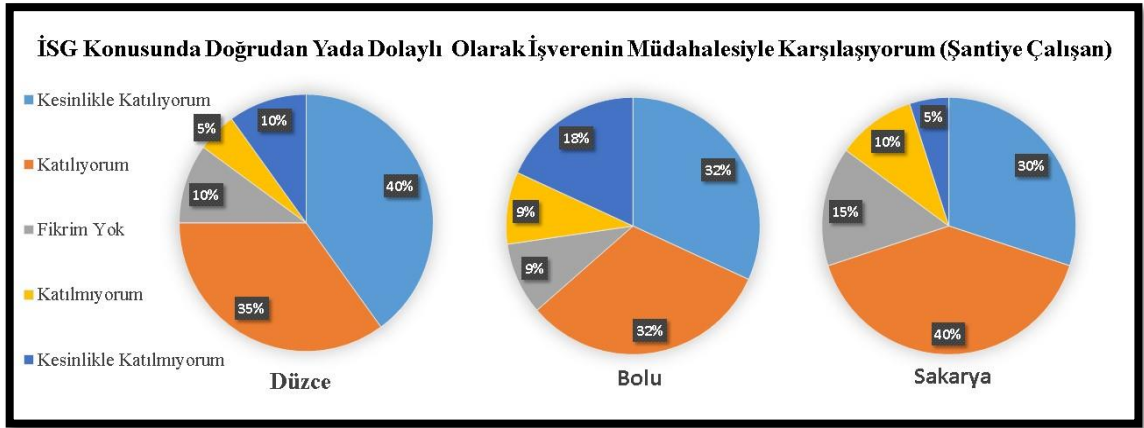
katılmıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapılmadığını söylemiştir. Diğer yandan ise Sakarya ili %20 ile fikrinin olmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.63'te görülmektedir.

Şekil 3.63. Müteahhit yöneticileri illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.

3.1.13.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

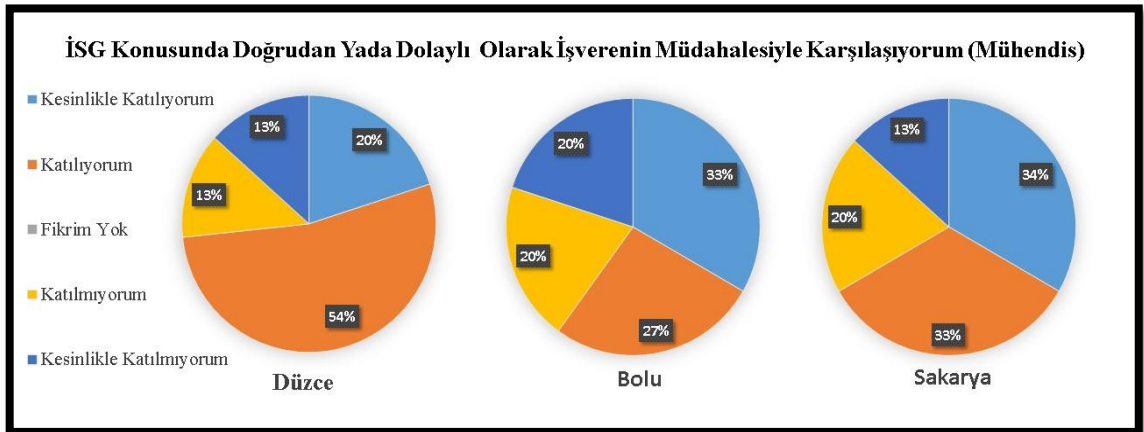
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %40, Bolu ili %32 ve Sakarya ili %30 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %10, Bolu ili %18 ve Sakarya ili %5 ile katılıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapıldığını söylerken. Düzce ili %5, Bolu ili %9 ve Sakarya ili %10 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %10, Bolu ili %18 ve Sakarya ili %5 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapılmadığını söylemiştir. Diğer yandan ise Düzce ili %10, Bolu ili %9 Sakarya ili %15 ile fikrinin olmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.64'te görülmektedir.

Şekil 3.64. Şantiye çalışanlarının illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.

3.1.13.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %20, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %34 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %54, Bolu ili %27 ve Sakarya ili %33 ile katılıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapıldığını söylerken. Düzce ili %13, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %20 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %13, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %13 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek işveren tarafından baskı yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.65’te görülmektedir.

Şekil 3.65. Mühendislerin illere göre İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum cevapları.

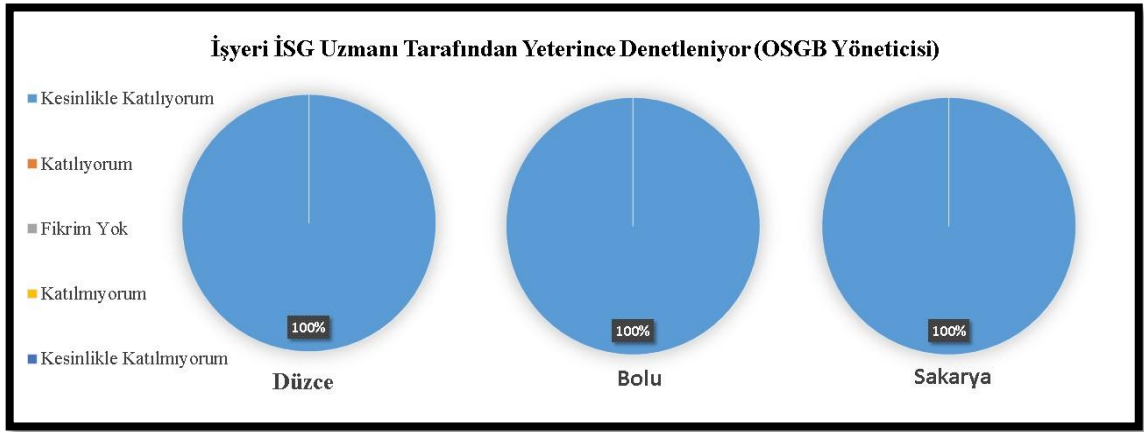
3.1.14. İşyeri İSG Uzmanı Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile İSG uzmanları

tarafından şantiyelerde yeterince denetim yapılıyor mu ve yapılıyorsa ne düzeyde yapıldığı hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.14.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

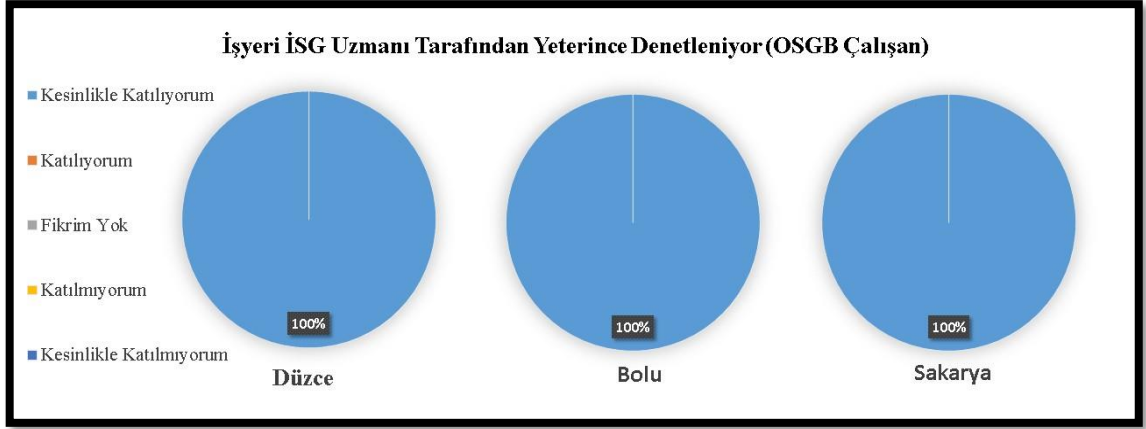
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Düzce, Bolu ve Sakarya illerinde başka cevap görülmemektedir. Bu cevap şantiyelerde yeterince denetim yapıldığını gösterir. Cevapların detayları ise Şekil 3.66'da görülmektedir.

Şekil 3.66. OSGB yöneticilerinin illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.14.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

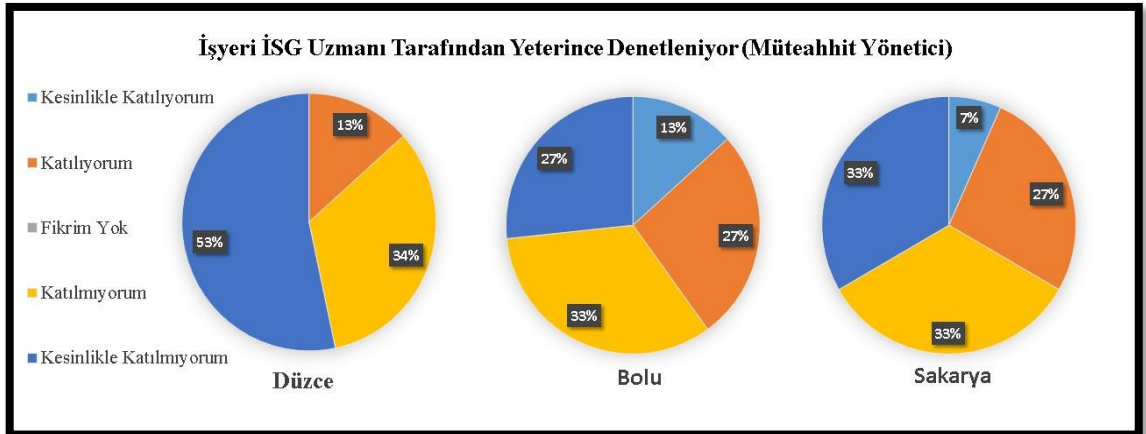
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Düzce, Bolu ve Sakarya illerinde başka cevap görülmemektedir. Bu cevap şantiyelerde yeterince denetim yapıldığını gösterir. Cevapların detayları ise Şekil 3.67'de görülmektedir.

Şekil 3.67. OSGB çalışanlarının illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.14.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Bolu ili %13 ve Sakarya ili %7 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %13, Bolu ili %27 ve Sakarya ili %27 ile katılıyorum diyerek yeterli denetimin yapıldığını söylerken. Düzce ili %34, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %33 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %53, Bolu ili %27 ve Sakarya ili %33 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterli denetimin yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.68’te görülmektedir.

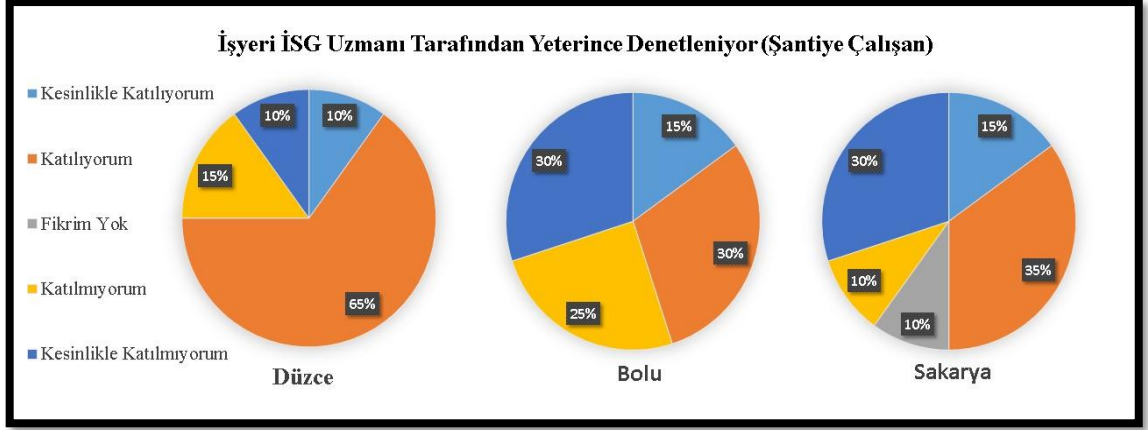

Şekil 3.68. Müteahhit yöneticilerinin illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.14.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %10, Bolu ili %15 ve Sakarya ili %15 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %65, Bolu ili %30 ve Sakarya ili %35 ile

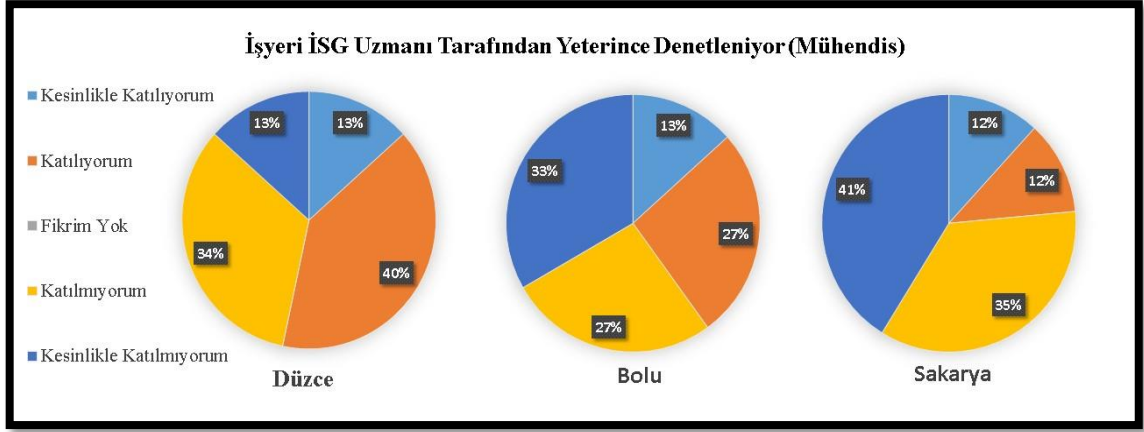
katılıyorum diyerek yeterli denetimin yapıldığını söylerken. Düzce ili %15, Bolu ili %25 ve Sakarya ili %10 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %10, Bolu ili %30 ve Sakarya ili %30 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterli denetimin yapılmadığını söylemiştir. Diğer yandan Sakarya ili %10 ile fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.69'da görülmektedir.

Şekil 3.69. Şantiye çalışanlarının illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.14.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %13, Bolu ili %13 ve Sakarya ili %12 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %40, Bolu ili %27 ve Sakarya ili %12 ile katılıyorum diyerek yeterli denetimin yapıldığını söylerken. Düzce ili %34, Bolu ili %27 ve Sakarya ili %35 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %13, Bolu ili %35 ve Sakarya ili %41 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterli denetimin yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.70'de görülmektedir.

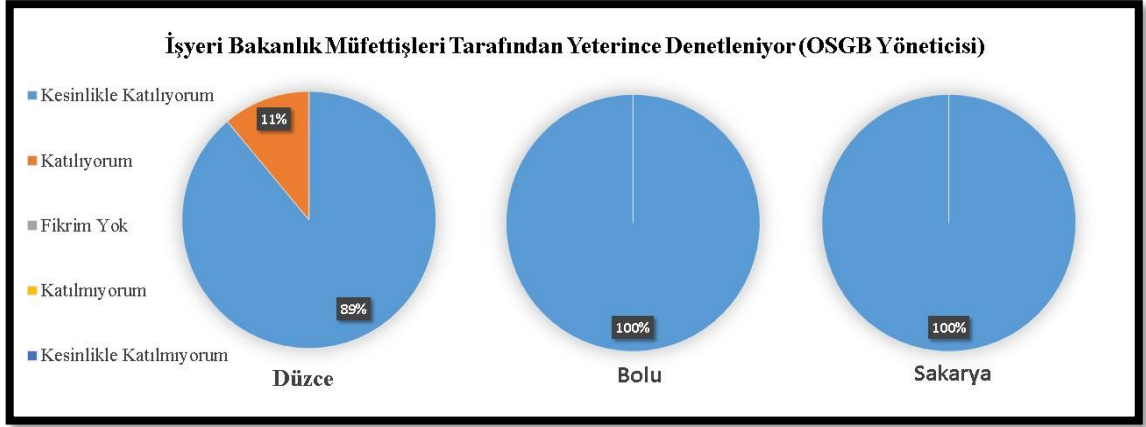
Şekil 3.70. Mühendislerin illere göre işyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.15. İşyeri Bakanlık Müfettişleri Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile Bakanlık müfettişleri tarafından İSG konusunda şantiyelerde yeterince denetim yapılıyor mu ve yapıyorsa ne düzeyde yapıldığı hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.15.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

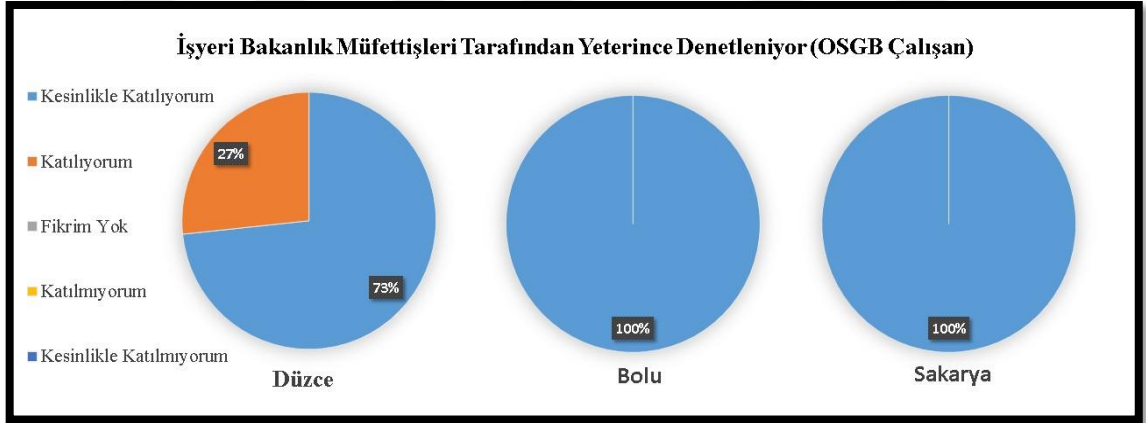
Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %89, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Diğer yandan Düzce ili %11 ile katılıyorum cevabı vermiştir. Bu cevap şantiyelerde yeterince denetim yapıldığını gösterir. Cevapların detayları ise Şekil 3.71’de görülmektedir.

Şekil 3.71. OSGB yöneticilerinin illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.15.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre 3 ilde Düzce ili %73, Bolu ili %100 ve Sakarya ili %100 ile yoğun olarak kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Diğer yandan Düzce ili %27 ile katılıyorum cevabı vermiştir. Bu cevap şantiyelerde yeterince denetim yapıldığını gösterir. Cevapların detayları ise Şekil 3.72’de görülmektedir.

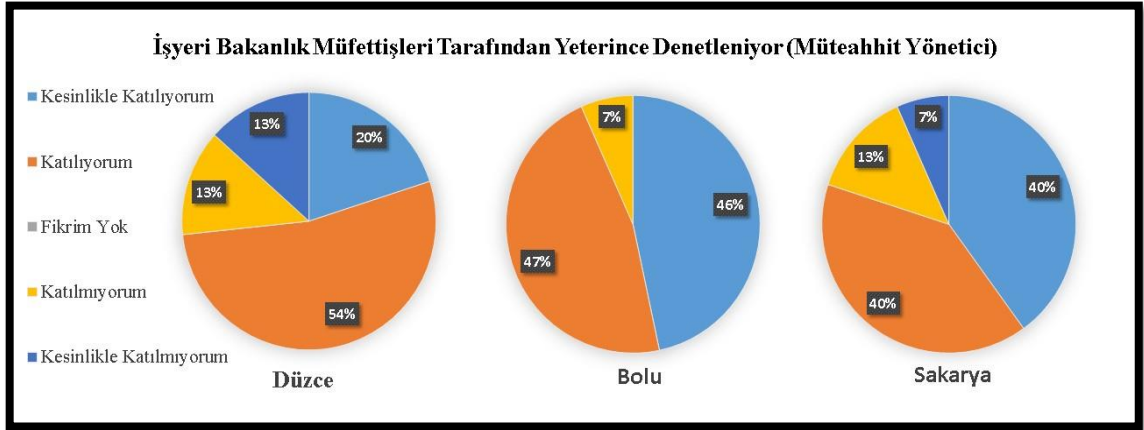

Şekil 3.72. OSGB çalışanlarının illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.15.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %20, Bolu ili %46 ve Sakarya ili %40 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %54, Bolu ili %47 ve Sakarya ili %40 ile katılıyorum diyerek yeterli denetimin yapıldığını söylerken. Düzce ili %13, Bolu ili %7 ve Sakarya ili %13 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %13 ve Sakarya ili %7 ile

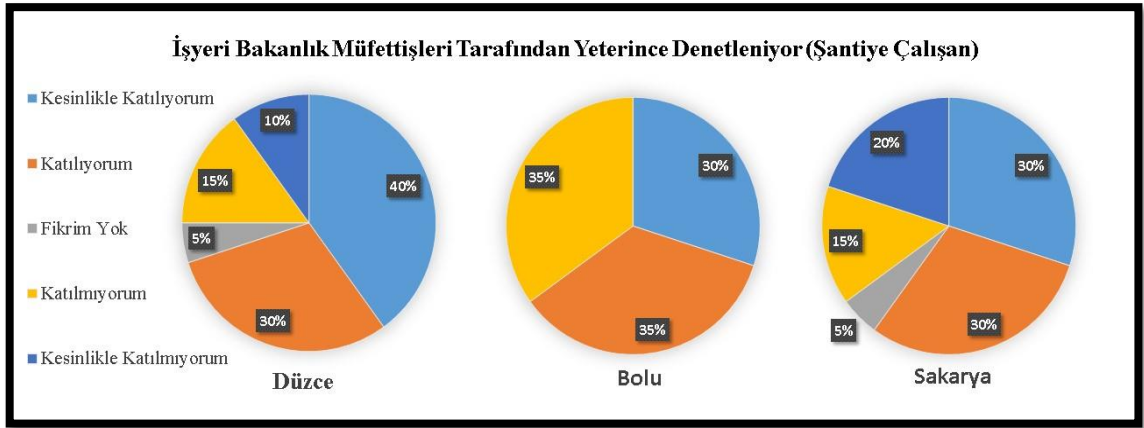
kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterli denetimin yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.73’de görülmektedir.

Şekil 3.73. Müteahhit yöneticilerinin illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.15.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

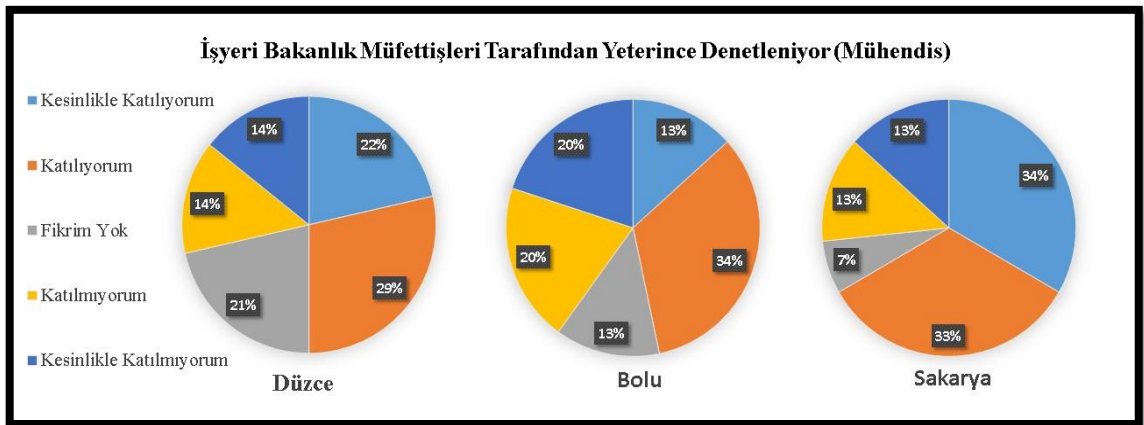
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %40, Bolu ili %30 ve Sakarya ili %30 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %30, Bolu ili %35 ve Sakarya ili %30 ile katılıyorum diyerek yeterli denetimin yapıldığını söylerken. Düzce ili %15, Bolu ili %35 ve Sakarya ili %15 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %10 ve Sakarya ili %20 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterli denetimin yapılmadığını söylemiştir. Ayrıca Düzce ve Sakarya illeri %5 ile fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.74’te görülmektedir.

Şekil 3.74. Şantiye çalışanlarının illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.15.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %22, Bolu ili %13 ve Sakarya ili %34 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %29, Bolu ili %34 ve Sakarya ili %33 ile katılıyorum diyerek yeterli denetimin yapıldığını söylerken. Düzce ili %14, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %13 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %14 Bolu ili %20 ve Sakarya ili %13 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterli denetimin yapılmadığını söylemiştir. Ayrıca Düzce ili %21, Bolu ili %13 ve Sakarya ili %7 ile fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.75'te görülmektedir.

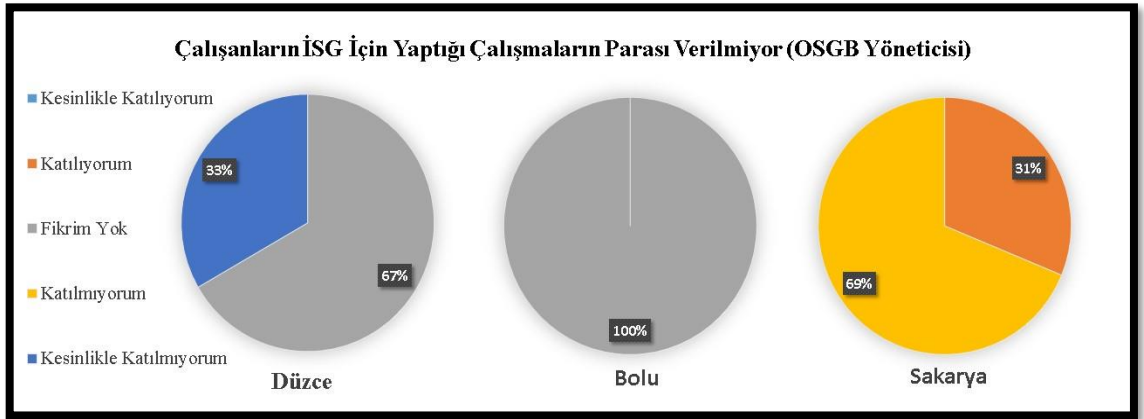
Şekil 3.75. Mühendislerin illere göre işyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetleniyor cevapları.

3.1.16. Çalışanların İSG İçin Yaptığı Çalışmaların Parası Verilmiyor

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile şantiyede İSG için yapılan örneğin korkuluk gibi basit imalatların paraları veriliyor mu fikri edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.16.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

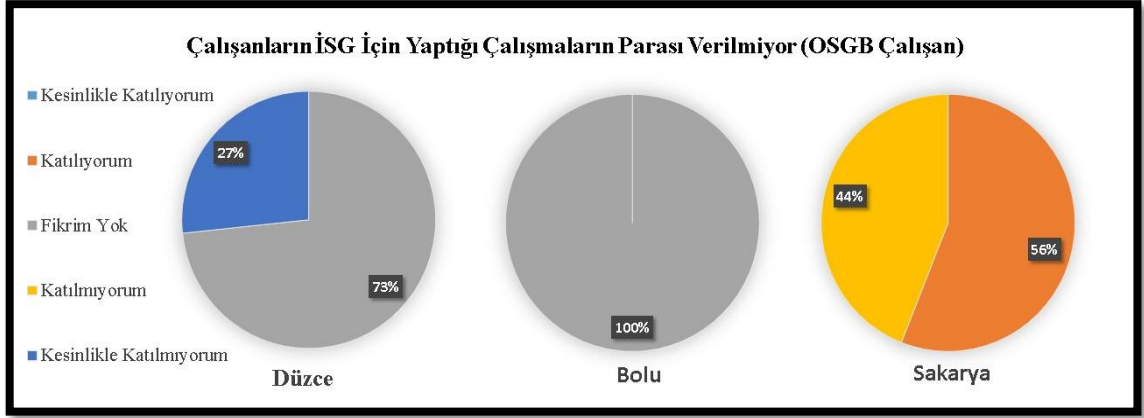
Anketlerden alınan cevaplara göre Sakarya ili %31 ile katılıyorum cevabını vererek para verilmediğini söylemiştir. Sakarya ili %69 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %33 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek para verildiğini söylemiştir. Diğer yandan Düzce ili %67 ve Bolu ili %100 ile fikrim yok cevabı vermiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.76’da görülmektedir.

Şekil 3.76. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.

3.1.16.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

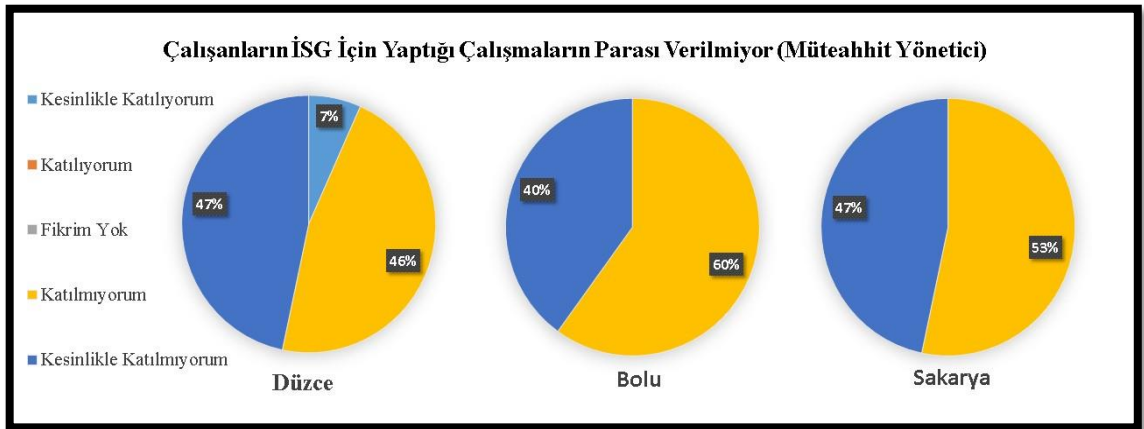
Anketlerden alınan cevaplara göre Sakarya ili %56 ile katılıyorum cevabını vererek para verilmediğini söylemiştir. Sakarya ili %44 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %27 ile kesinlikle katılıyorum diyerek para verildiğini söylemiştir. Diğer yandan Düzce ili %73 ve Bolu ili %100 ile fikrim yok cevabı vermiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.77’de görülmektedir.

Şekil 3.77. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.

3.1.16.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %7 ile kesinlikle katılıyorum cevabını vererek para vermediğini söylemiştir. Düzce ili %46, Bolu ili %60 ve Sakarya ili %44 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %47, Bolu ili %40 ve Sakarya ili %47 ile kesinlikle katılıyorum diyerek para verildiğini söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.78'de görülmektedir.

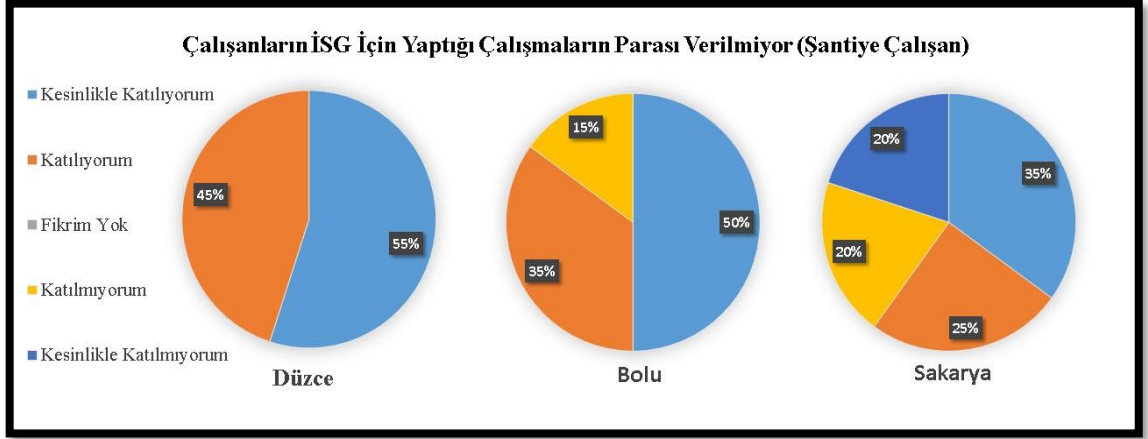

Şekil 3.78. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.

3.1.16.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %55, Bolu ili %50 ve Sakarya ili %35 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %45, Bolu ili %35 ve Sakarya ili %25 ile katılıyorum diyerek para vermediğini söylemiştir. Bolu ili %15 ve Sakarya ili %20 ile

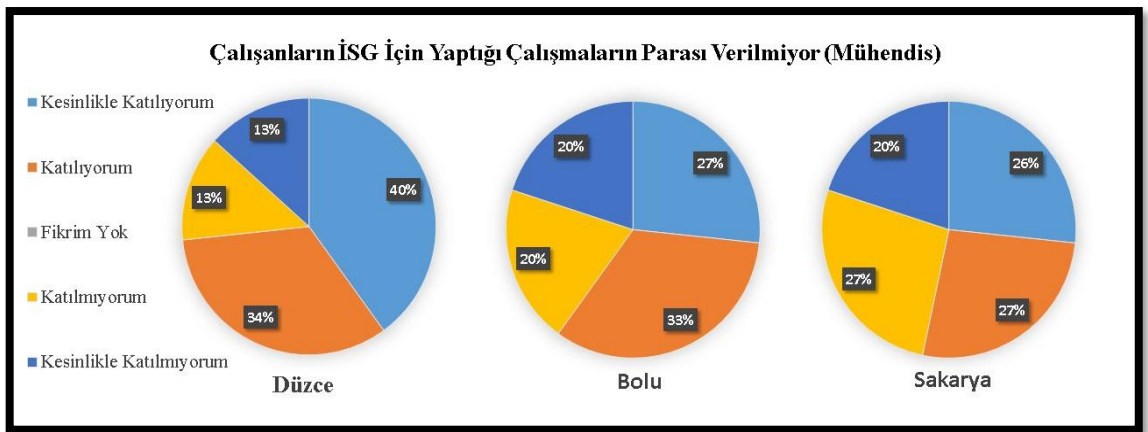
katılmıyorum diyerek ve Sakarya ili %20 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek para verildiğini söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.79’da görülmektedir.

Şekil 3.79. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.

3.1.16.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %40, Bolu ili %27 ve Sakarya ili %26 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %34, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %27 ile katılıyorum diyerek para verilmediğini söylemiştir. Düzce ili %13, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %27 ile katılmıyorum diyerek ve Düzce ili %13, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %20 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek para verildiğini söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.80’de görülmektedir.

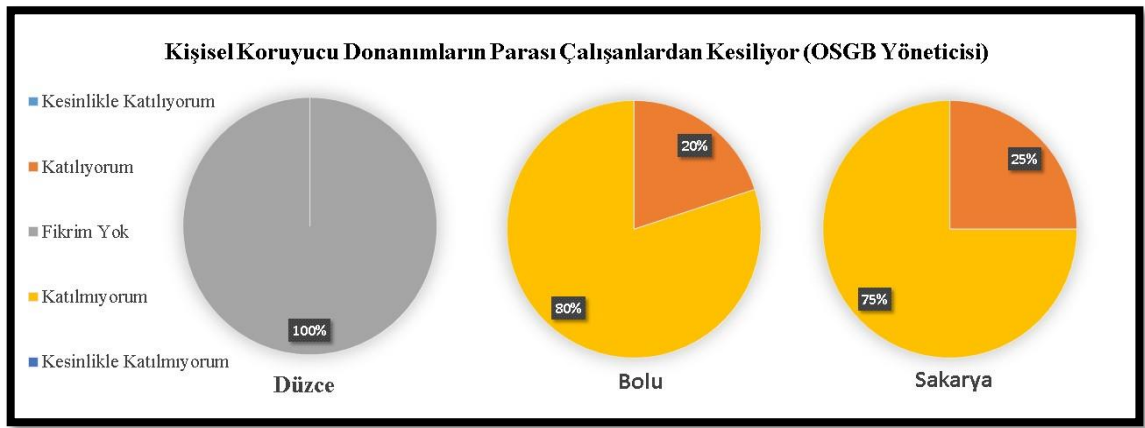
Şekil 3.80. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor cevapları.

3.1.17. Kişisel Koruyucu Donanımların Parası Çalışanlardan Kesiliyor

Bu soruda anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok” “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile şantiyede kişisel koruyucu donanımların ücretleri çalışanlardan kesiliyor mu fikri edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.17.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

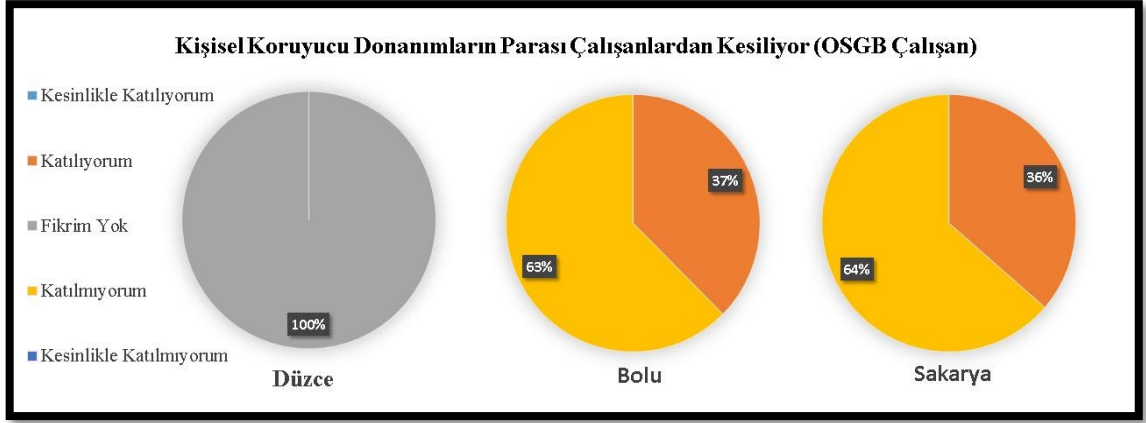
Anketlerden alınan cevaplara göre Bolu ili %20 ve Sakarya ili %25 ile katılıyorum cevabını vererek kişisel koruyucu donanım paralarının kesildiğini söylemiştir. Bolu ili %80 ve Sakarya ili %75 ile katılmıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesilmediğini söylemiştir. Diğer yandan Düzce ili %100 ile fikrim yok cevabı vermiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.81’de görülmektedir.

Şekil 3.81. OSGB yöneticilerinin illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.

3.1.17.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

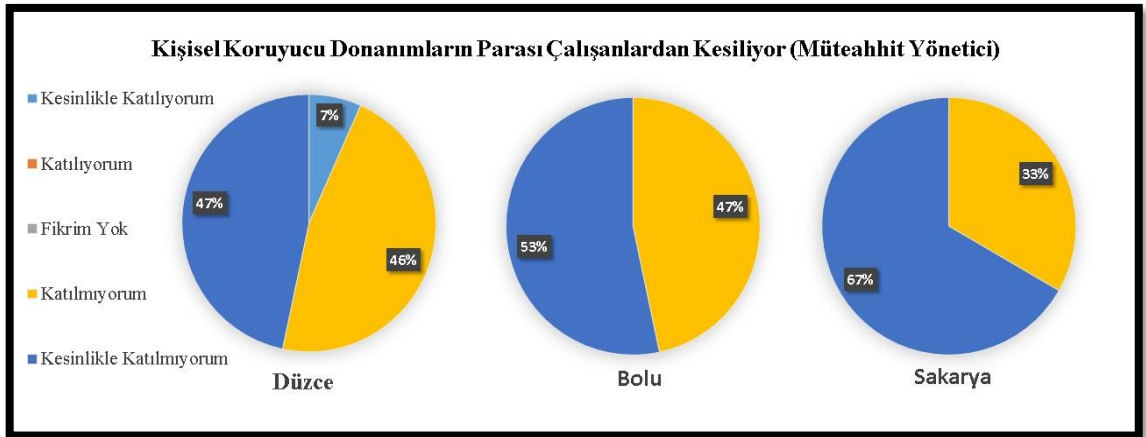
Anketlerden alınan cevaplara göre Bolu ili %37 ve Sakarya ili %36 ile katılıyorum cevabını vererek kişisel koruyucu donanım paralarının kesildiğini söylemiştir. Bolu ili %63 ve Sakarya ili %64 ile katılmıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesilmediğini söylemiştir. Diğer yandan Düzce ili %100 ile fikrim yok cevabı vermiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.82’de görülmektedir.

Şekil 3.82. OSGB çalışanlarının illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.

3.1.17.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %7 ile kesinlikle katılıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesildiğini söylemiştir. Düzce ili %46, Bolu ili %47 ve Sakarya ili %33 ile katılmıyorum cevabını vererek ve Düzce ili %47 Bolu ili %53 ve Sakarya ili %67 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesilmediğini söylemiştir. Diğer yandan Düzce ili %100 ile fikrim yok cevabı vermiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.83'te görülmektedir.

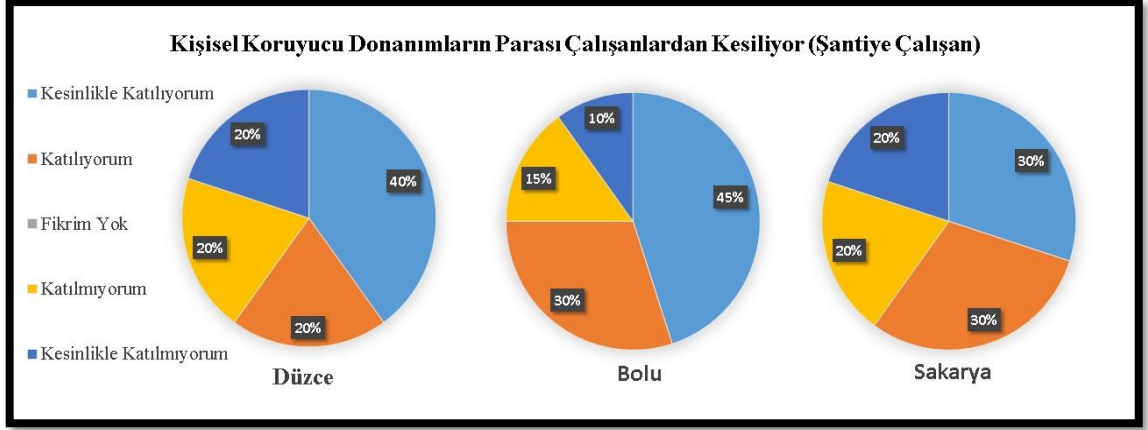

Şekil 3.83. Müteahhit yöneticilerinin illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.

3.1.17.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %40, Bolu ili %45 ve Sakarya ili %30 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %20, Bolu ili %30 ve Sakarya ili %30

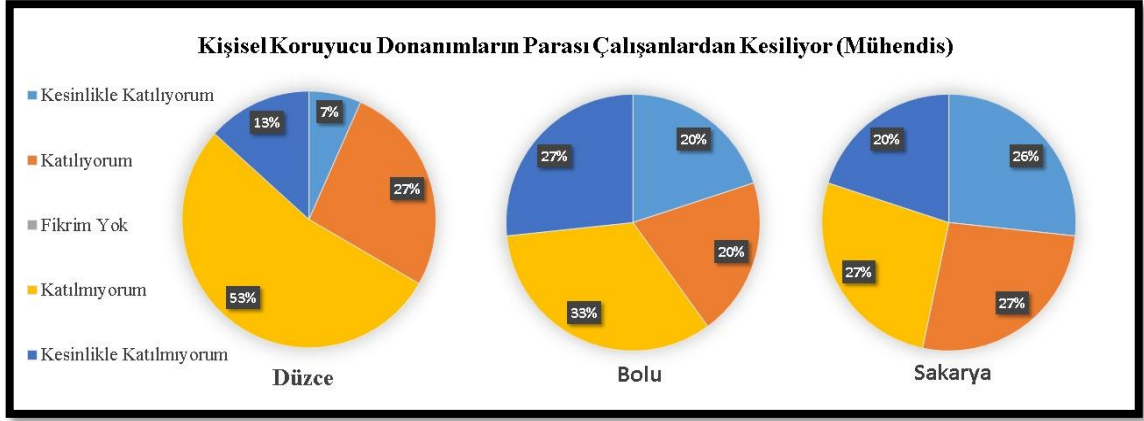
katılıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesildiğini söylemiştir. Düzce ili %20, Bolu ili %15 ve Sakarya ili %20 ile katılıyorum cevabını vererek ve Düzce ili %20 Bolu ili %10 ve Sakarya ili %20 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesilmediğini söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.84'te görülmektedir.

Şekil 3.84. Şantiye çalışanlarının illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.

3.1.17.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %7, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %26 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %27, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %27 katılıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesildiğini söylemiştir. Düzce ili %53, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %27 ile katılmıyorum cevabını vererek ve Düzce ili %13 Bolu ili %27 ve Sakarya ili %20 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek kişisel koruyucu donanım paralarının kesilmediğini söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.85'te görülmektedir.

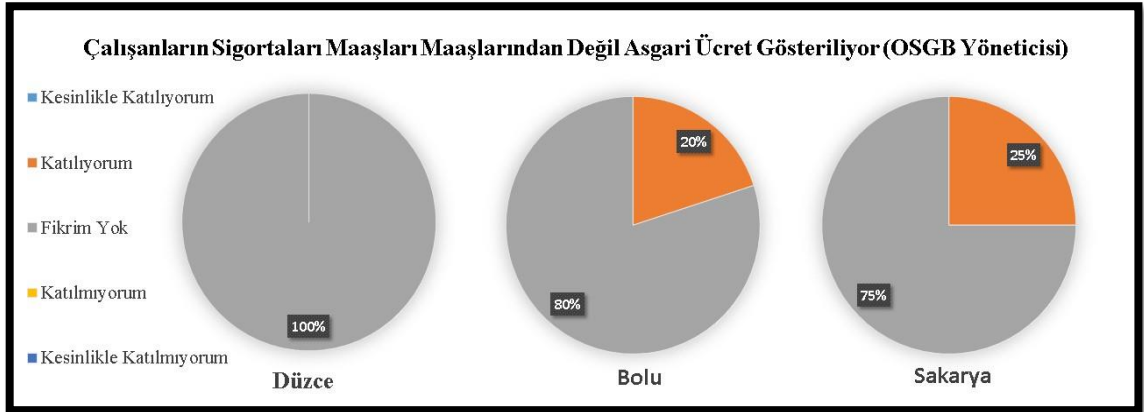
Şekil 3.85. Şantiye çalışanlarının illere göre kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor cevapları.

3.1.18. Çalışanların Sigortaları Maaşlarından Değil Asgari Ücret Gösteriliyor

Bu soruda çalışanların sigortaları maaşları, maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor sorusu ile anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile çalışanların sigortaları ve maaşları hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.18.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

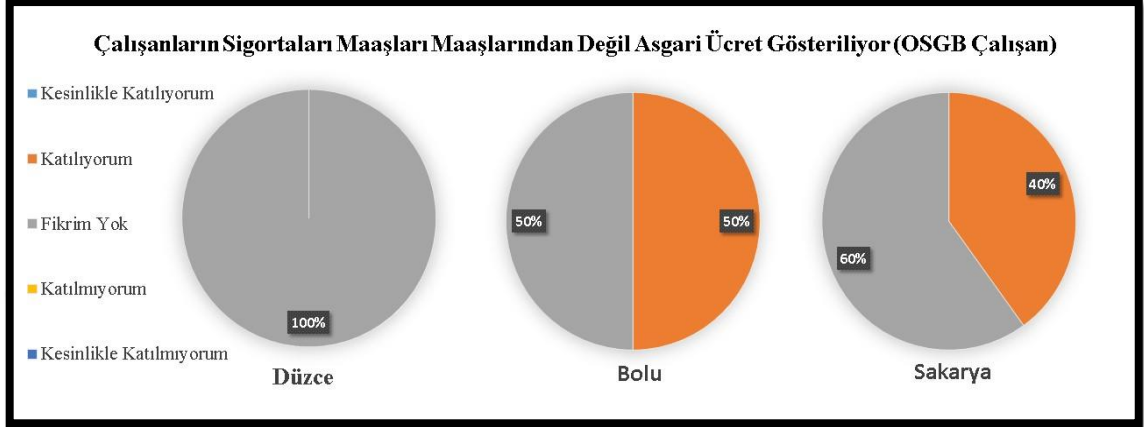
Anketlerden alınan cevaplara göre Bolu ili %20 ve Sakarya ili %25 ile katılıyorum cevabını vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapıldığını söylemiştir. Diğer yandan Düzce ili %100, Bolu ili %80 ve Sakarya ili %75 ile fikrim yok cevabı vermiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.86’da görülmektedir.

Şekil 3.86. OSGB yöneticilerinin illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.

3.1.18.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

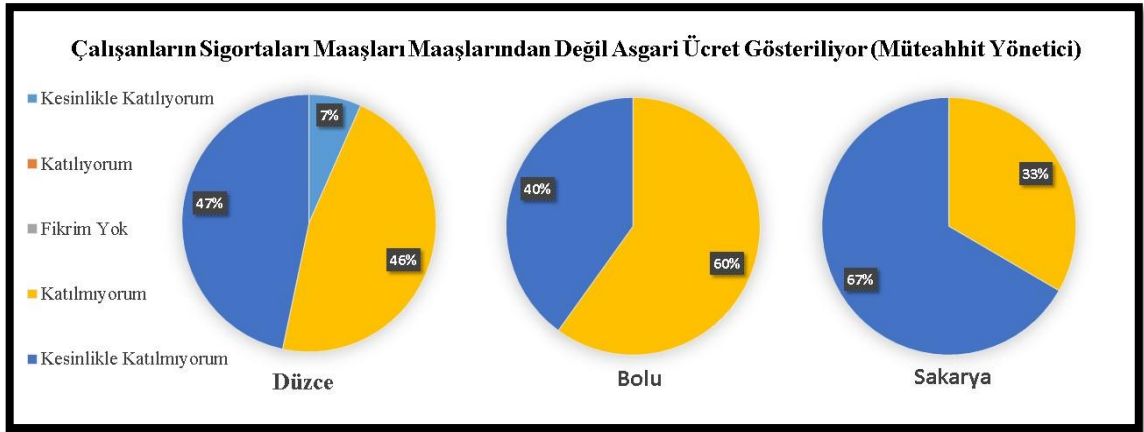
Anketlerden alınan cevaplara göre Bolu ili %50 ve Sakarya ili %40 ile katılıyorum cevabını vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapıldığını söylemiştir. Diğer yandan Düzce ili %100, Bolu ili %50 ve Sakarya ili %60 ile fikrim yok cevabı vermiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.87’de görülmektedir.

Şekil 3.87. OSGB çalışanlarının illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.

3.1.18.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

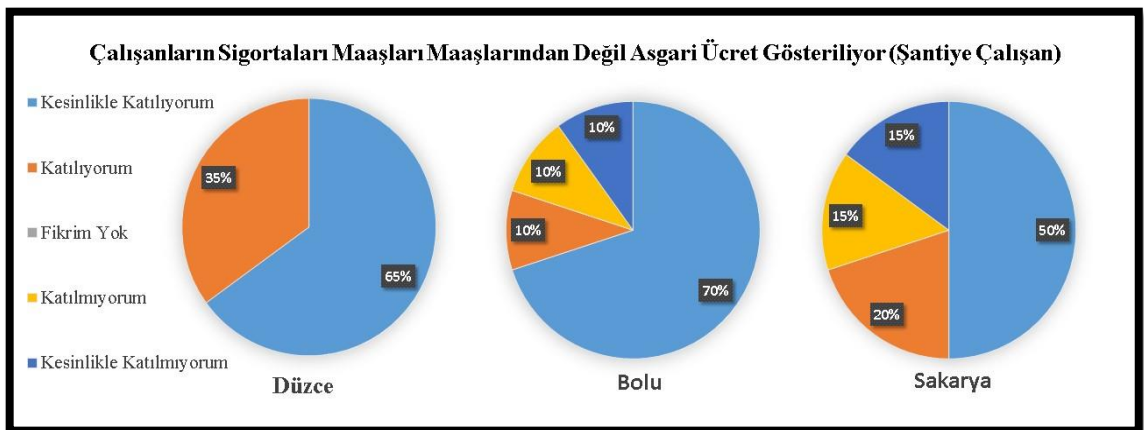
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %7 ile kesinlikle katılıyorum cevabını vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapıldığını söylemiştir. Düzce ili %46, Bolu ili %60 ve Sakarya ili %33 ile katılmıyorum ve Düzce ili %47, Bolu ili %40 ve Sakarya ili %60 ile kesinlikle katılmıyorum cevabı vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.88’de görülmektedir.

Şekil 3.88. Müteahhit yöneticilerinin illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.

3.1.18.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

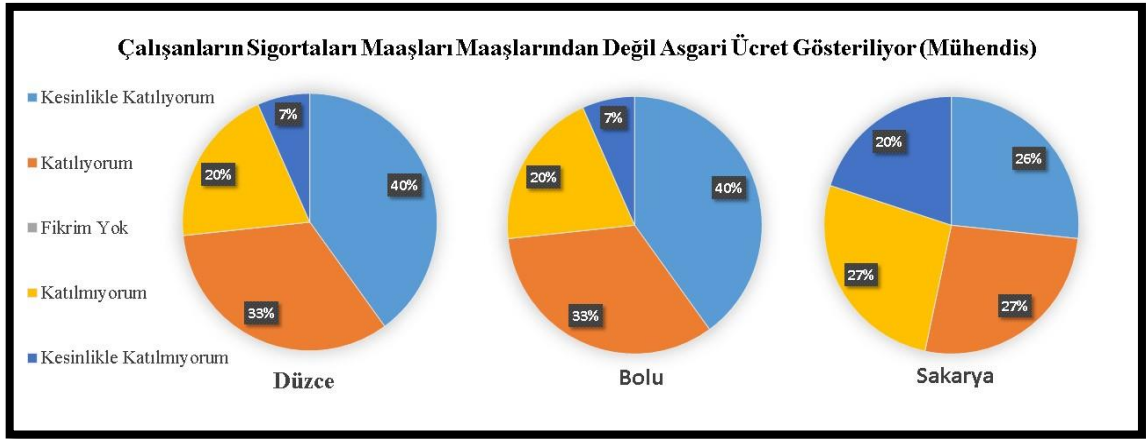
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %65, Bolu ili %70 ve Sakarya ili %50 ile kesinlikle katılıyorum cevabını vererek ve Düzce ili %35, Bolu ili %10 ve Sakarya ili %20 katılıyorum cevabını vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapıldığını söylemiştir. Bolu ili %10 ve Sakarya ili %15 ile katılmıyorum ve Bolu ili %10 ve Sakarya ili %15 ile kesinlikle katılmıyorum cevabı vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.89'da görülmektedir.

Şekil 3.89. Şantiye çalışanlarının illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.

3.1.18.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %40, Bolu ili %40 ve Sakarya ili %26 ile kesinlikle katılıyorum cevabını vererek ve Düzce ili %33, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %27 katılıyorum cevabını vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapıldığını söylemiştir. Düzce ili %20, Bolu ili %20 ve Sakarya ili %27 ile katılmıyorum ve Düzce ili %7, Bolu ili %7 ve Sakarya ili %20 ile kesinlikle katılmıyorum cevabı vererek çalışanların sigortalarının asgari ücret üzerinden yapılmadığını söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.90'da görülmektedir.

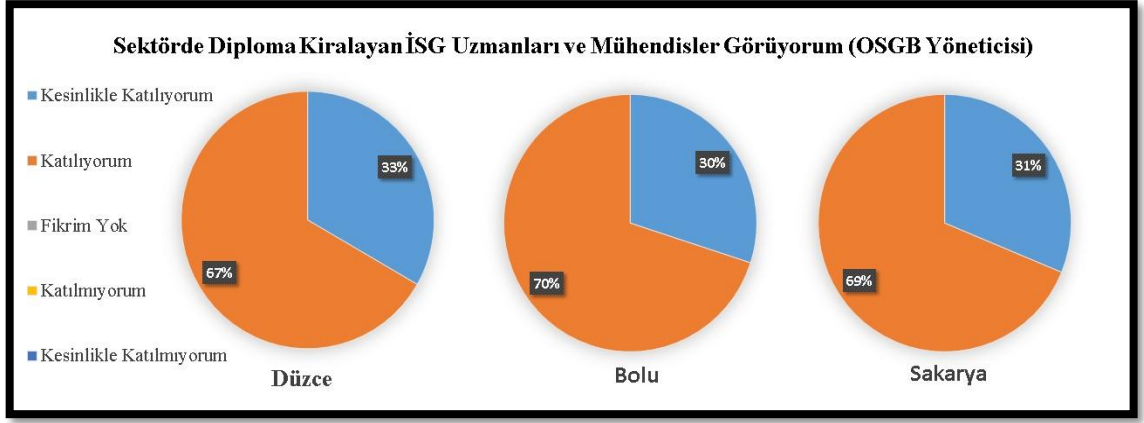
Şekil 3.90. Mühendislerin illere göre çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor cevapları.

3.1.19. Sektörde Diploma Kiralayan İSG Uzmanları ve Mühendisler Görüyorum

Bu soruda sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum sorusu ile anketi cevaplayan kişilerden “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şıkları ile diploma kiralayanların olup olmadığı konusunda fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.1.19.1. OSGB Yöneticilerinin Cevapları

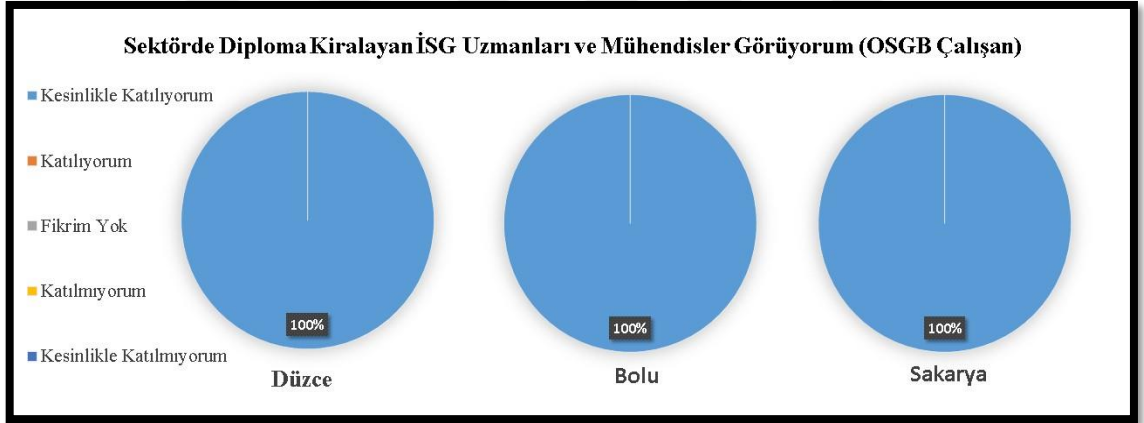
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %33, Bolu ili %30 ve Sakarya ili %31 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %67, Bolu ili %70 ve Sakarya ili %69 ile katılıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olduğunu söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.91’de görülmektedir.

Şekil 3.91. OSGB yöneticilerinin illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.

3.1.19.2. OSGB Çalışanlarının Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %100, Bolu ili %100 ve ili %100 ile kesinlikle katılıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olduğunu söylemiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.92’de görülmektedir.

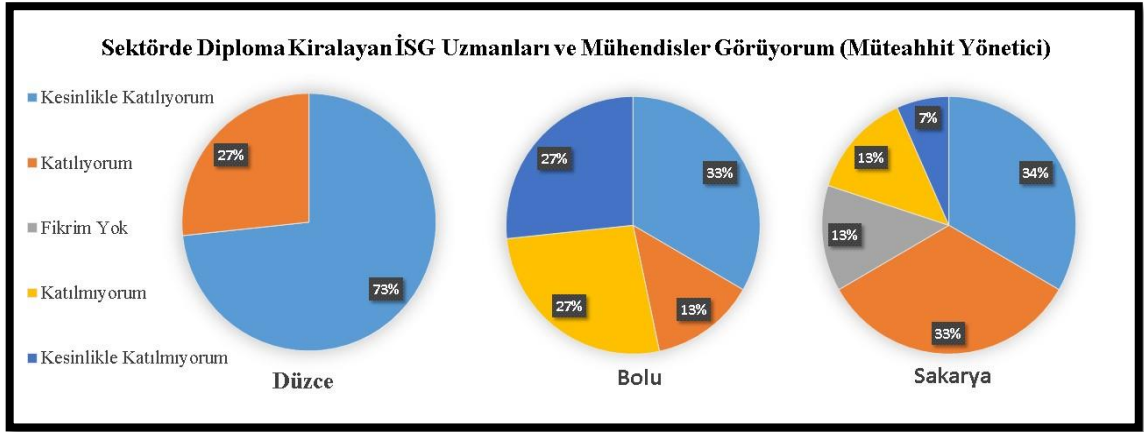

Şekil 3.92. OSGB çalışanlarının illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.

3.1.19.3. Müteahhit Yöneticilerinin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %73, Bolu ili %33 ve Sakarya ili %34 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %27, Bolu ili %13 ve Sakarya ili %33 ile katılıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olduğunu söylemiştir. Bolu ili %27 ve Sakarya ili %13 ile katılmıyorum diyerek ve Bolu ili %27 ve Sakarya ili %7 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olmadığını söylemiştir. Sakarya ili ise

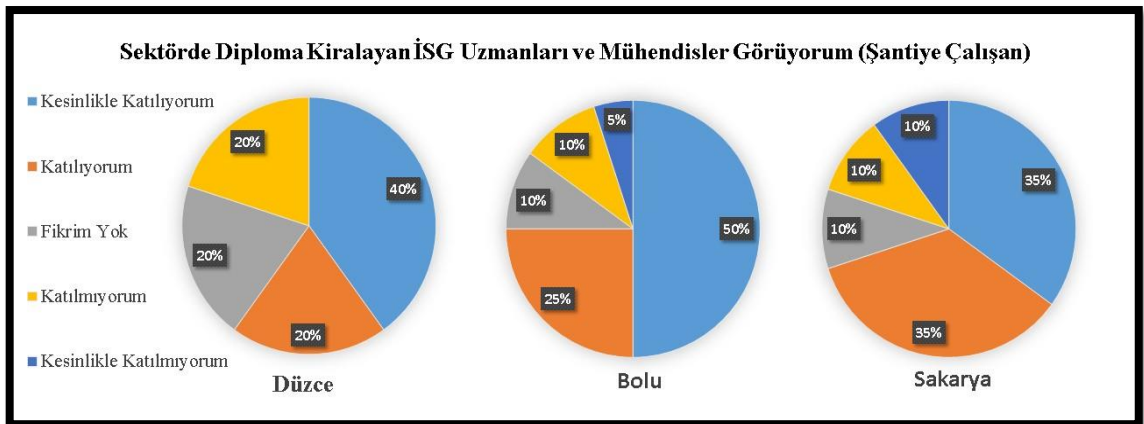
%13 ile fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.93'te görülmektedir.

Şekil 3.93. Müteahhit yöneticilerin illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.

3.1.19.4. Şantiye Çalışanlarının Cevapları

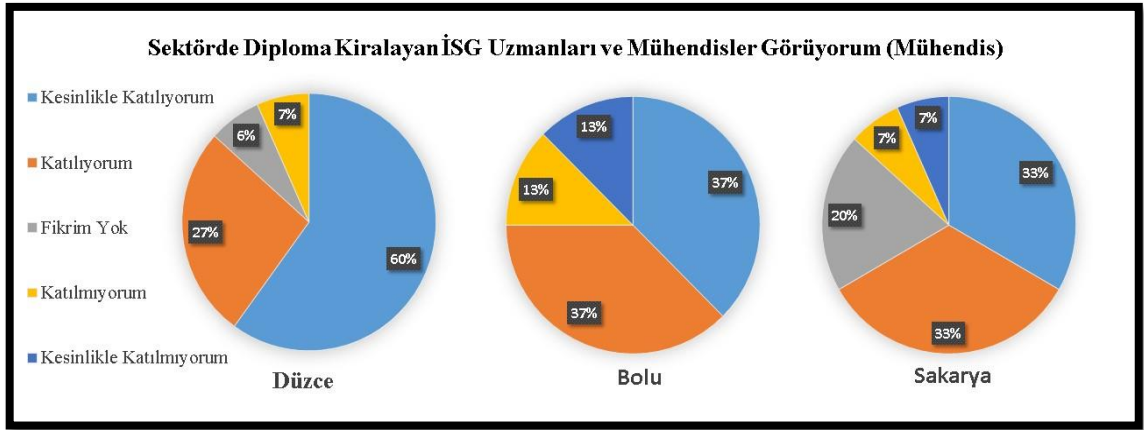
Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %40, Bolu ili %50 ve Sakarya ili %35 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %20, Bolu ili %25 ve Sakarya ili %35 ile katılıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olduğunu söylemiştir. Düzce ili %20 Bolu ili %10 ve Sakarya ili %10 ile katılmıyorum diyerek ve Bolu ili %5 ve Sakarya ili %10 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olmadığını söylemiştir. Düzce ili %20, Bolu ili %10 ve Sakarya ili %10 ile fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.94'te görülmektedir.

Şekil 3.94. Şantiye çalışanlarının illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.

3.1.19.5. Mühendislerin Cevapları

Anketlerden alınan cevaplara göre Düzce ili %60, Bolu ili %37 ve Sakarya ili %33 ile kesinlikle katılıyorum diyerek ve Düzce ili %27, Bolu ili %37 ve Sakarya ili %33 ile katılıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olduğunu söylemiştir. Düzce ili %7 Bolu ili %13 ve Sakarya ili %7 ile katılmıyorum diyerek ve Bolu ili %13 ve Sakarya ili %7 ile kesinlikle katılmıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olmadığını söylemiştir. Düzce ili %6 ve Sakarya ili %20 ile fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.95'te görülmektedir.

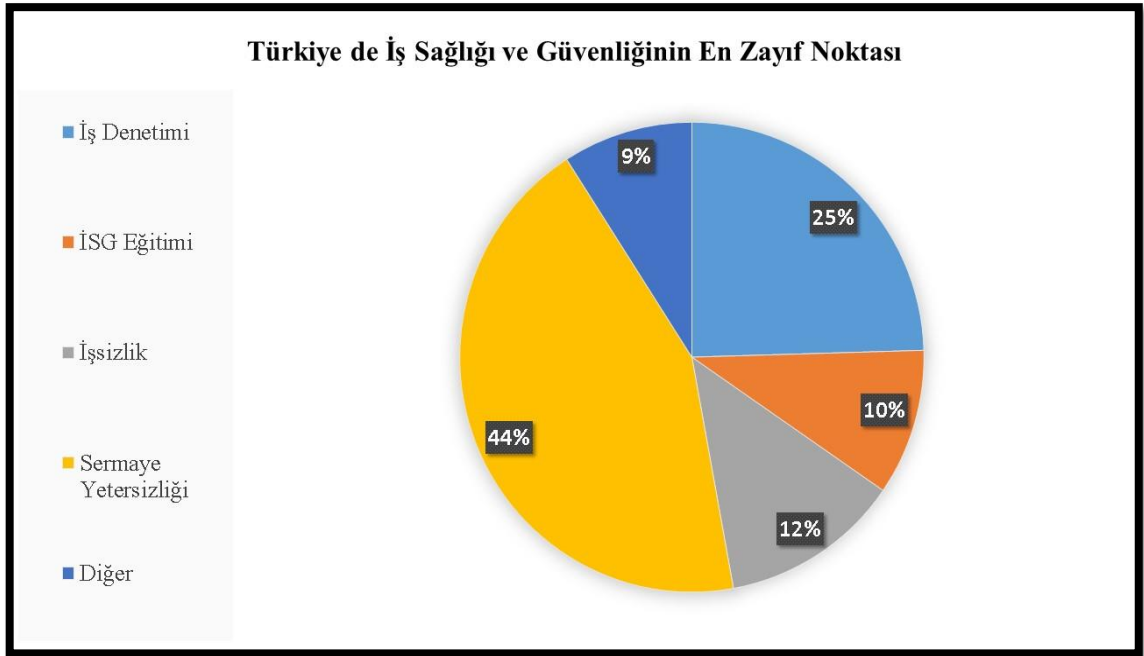
Şekil 3.95. Mühendislerin illere göre sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum cevapları.

3.2. ANKET SONUÇLARININ KANUN IŞIĞINDA GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümün amacı alınan cevapları toplu bir şekilde değerlendirerek çıkan cevapları kanunlar ile bağdaştırarak yorumlanıp kanunun isteği ile uygulama uyum sağlıyor mu, kanunun zayıf noktaları ve güçlü noktaları nedir fikir edinilmeye çalışılmıştır.

3.2.1. Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin En Zayıf Noktası

Anketlerden alınan cevaplara göre iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktaları %44 ile sermaye yetersizliği %25 ile iş denetimi gözükmektedir. Bu cevapları %12 ile işsizlik, %10 ile İSG eğitimi ve %9 ile diğer şıkkı takip etmiştir. Diğer cevabı verenler açıklamalarında ise müteahhit ilgisizliği ve rüşveti açıklama olarak dile getirmişlerdir. Cevapların detayları ise Şekil 3.96'da görülmektedir.

Şekil 3.96. Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin en zayıf noktası.

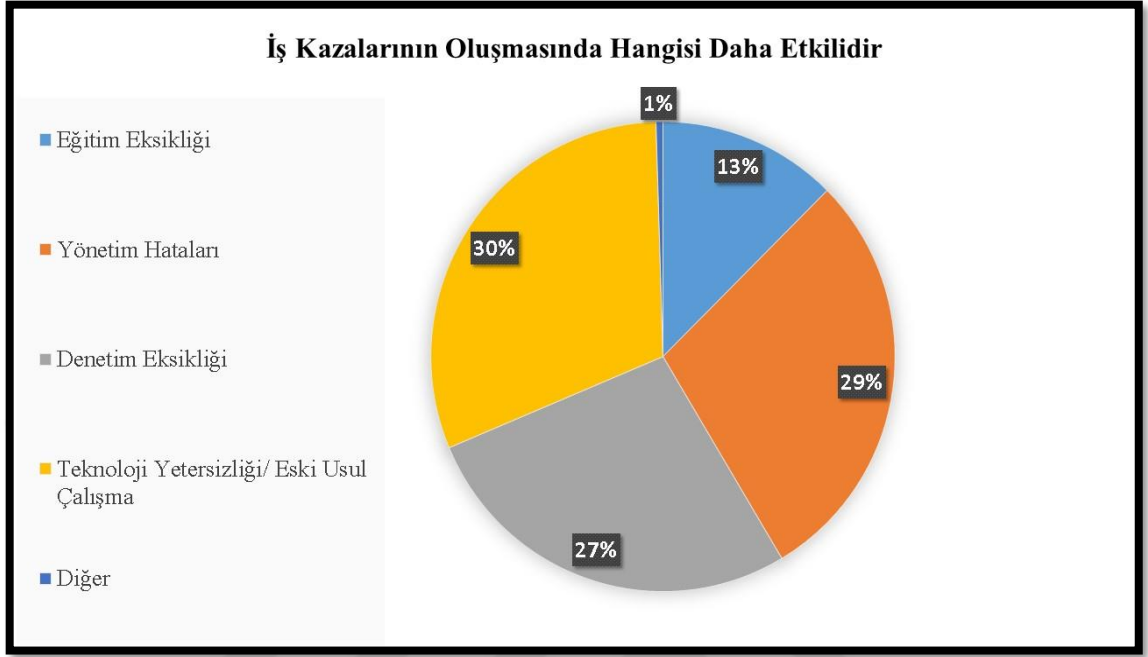
Özellikle Müteahhitler sermaye yetersizliği durumunu açıklarken bölgenin konumundan kaynaklı iş sağlığı ve güvenliği konusunda yaptıkları yatırıma oran ile yüksek maliyetler ödemek zorunda kaldıklarını söylemişlerdir. Bu durum basit bir örnek ile daha kolay anlaşılacaktır. Bir bina düşünelim aynı binayı ülkenin çeşitli yerlerinde yapalım. Bina yapımında gerekli olan iş güvenliği önlemleri ve maliyetleri, ayrıca bina yapım maliyetleri çok fazla değişmeyecek ve sabit kalacaktır. Ancak binanın yapıldığı bölge diğer yandan binanın fiyatını da belirleyecektir. Daire fiyatına iş güvenliği maliyeti oranlandığında ise İstanbul gibi daire fiyatları çok yüksek olan illerde iş güvenliği maliyeti çok düşük kalırken, daire fiyatı düşük olan bölgelerde ise iş güvenliği önlemleri büyük paya sahip olmaktadır.

Diğer yandan ikinci en fazla cevaba sahip olan iş denetimi konusunda ise bir denetim yapılmalıdır. Çünkü %25’lik bir pay ile iş denetiminin zayıf olduğunun söylenmiş olması dikkate alınması gereken bir konudur. Ayrıca diğer şıklardan ufak bir yüzdeyle gelse bile rüşvet cevabının alınması yine incelenmesi gereken bir konudur. Ciddi bir suç olan rüşvetin cevaplar arasında yer alması bile risk teşkil etmektedir.

3.2.2. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir I

Anketlerden alınan cevaplara göre iş kazalarının oluşmasında en etkili durum %30 ile teknoloji yetersizliği (eski usul çalışma), %29 ile yönetim hataları ve %27 ile denetim

eksikliği cevabı almıştır. Bu cevapları ise %13 ile eğitim eksikliği ve %1 ile diğer cevapları takip etmiştir. Diğer cevaplarını verenlerin açıklamaları ise rüşvet yönünde olmuştur. Cevapların detayları ise Şekil 3.97’de görülmektedir.

Şekil 3.97. İş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir I.

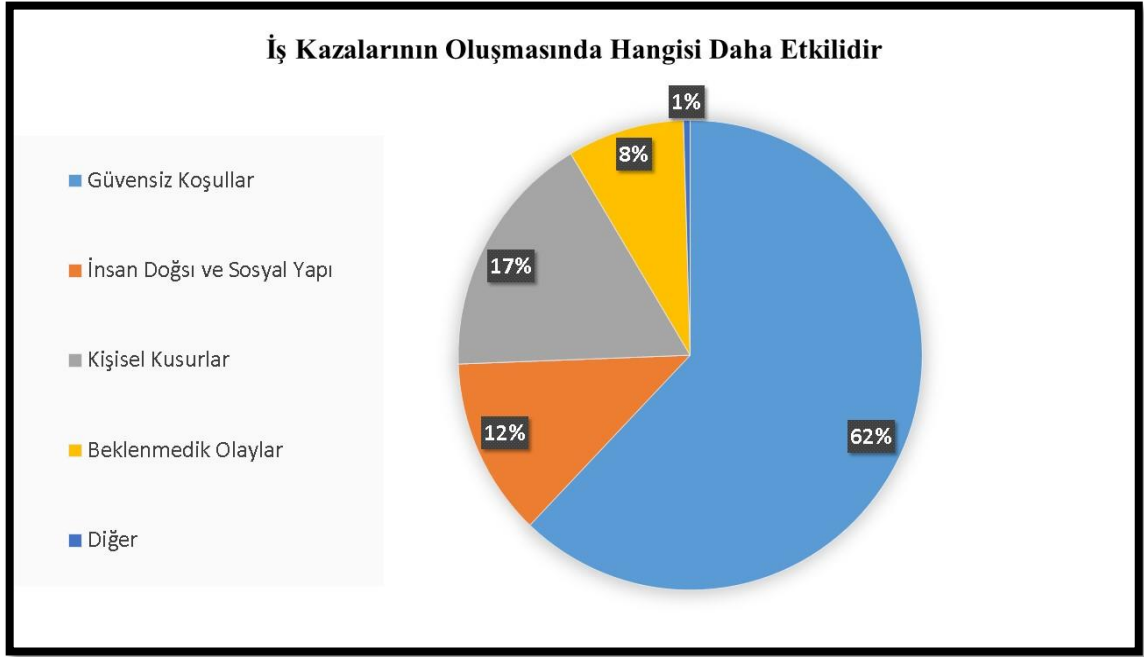
Öncelikle 6331 Sayılı Kanun’un 5. Maddesine göre işveren işi uygun hale getirmekle, teknik gelişmelere uyum sağlamaktan ve tehlikeli olanı daha az tehlikeli ya da tehlikesiz olanla değiştirmekten sorumludur [17]. Bu kanun çerçevesinde bakıldığında ise teknoloji yetersizliği (eski usul çalışma) aslında işveren tarafından alınan bir risktir. Teknolojiye uygun çalışma yapmak işverenin sorumluluğundadır. En basitinden bir ustanın ağır yük taşıırken belini incitmesinin sorumlusu, gerekli ekipmanın temin edilmediği için işverendir.

Denetim eksikliği cevabı ise 6331 Sayılı Kanun’un 24. Maddeye göre kontrol ve denetim yapmaya yetkili olan denetim kuruluşlarının yetkilerini tam kullanmadıklarını ve yetersiz denetim yaptıklarını göstermektedir. Ayrıca diğer şıklarından ufak bir yüzdeyle gelse bile rüşvet cevabının alınması yine incelenmesi gereken bir konudur. Ciddi bir suç olan rüşvetin cevaplar arasında yer alması bile risk teşkil etmektedir.

3.2.3. İş Kazalarının Oluşmasında Hangisi Daha Etkilidir II

Anketlerden alınan cevaplara göre iş kazalarının oluşmasında en etkili durum %62 ile güvensiz koşullar olurken. Bu cevapları %17 ile kişisel kusurlar ve %12 ile insan doğası ve sosyal yapı, %8 ile kişisel kusurlar ve %1 ile diğer cevapları takip etmiştir. Diğer

cevaplarını verenlerin açıklamaları ise denetim eksikliği olmuştur. Cevapların detayları ise Şekil 3.98’de görülmektedir.

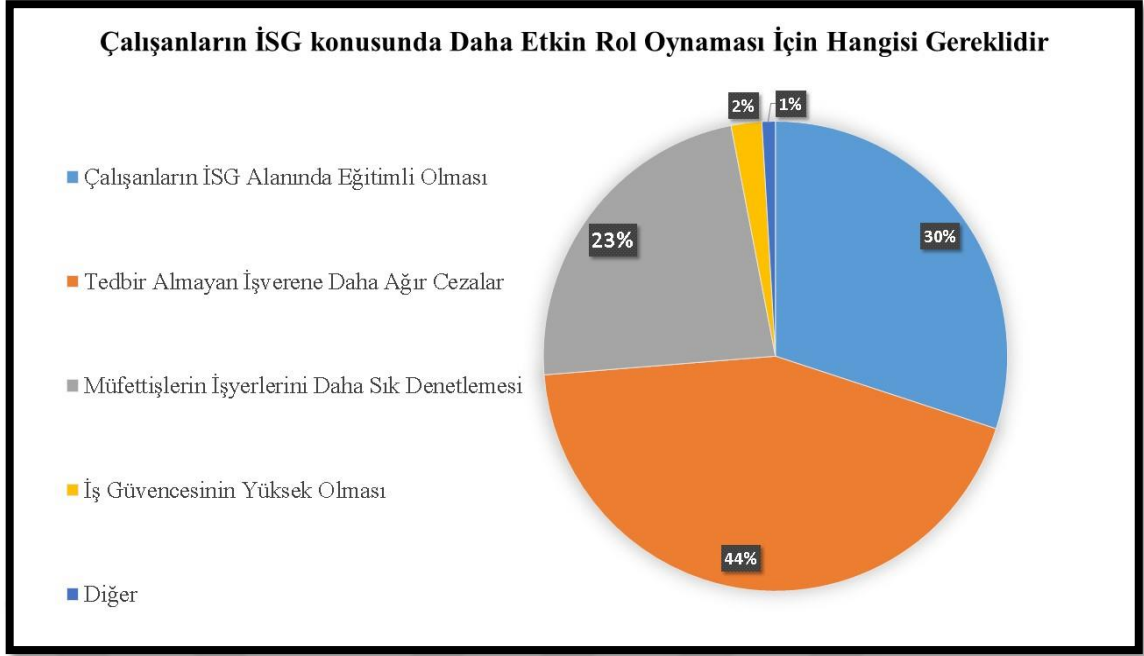

Şekil 3.98. İş kazalarının oluşmasında hangisi daha etkilidir II.

Öncelikle 6331 Sayılı Kanun’un 5. Maddesine göre işveren işi uygun hale getirmekten, teknik gelişmelere uyum sağlamaktan ve tehlikeli olanı daha az tehlikeli ya da tehlikesiz olanla değiştirmekten sorumludur [17]. Bu durumda ise güvensiz koşulların bulunması ve bu koşulların daha güvenli hale getirilmemesinin sorumlusu işverendir.

3.2.4. Çalışanların İSG Konusunda Daha Etkin Rol Oynaması İçin Hangisi Gereklidir

Anketlerden alınan cevaplara göre çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynayabilmesi için %44 ile tedbir almayan işverene daha ağır cezalar verilmesi, %30 ile çalışanların daha eğitilmiş olması ve %23 ile müfettişlerin daha sık denetim yapması gerektiği kanısına varılmıştır. Bu cevapları ise %2 ile iş güvencesinin yüksek olması ve %1 ile diğer cevapları takip etmiştir. Diğer cevaplarını verenlerin açıklamaları ise denetim yapılması yönünde olmuştur. Cevapların detayları ise Şekil 3.99’da görülmektedir.

Şekil 3.99. Çalışanların İSG konusunda daha etkin rol oynaması için hangisi gereklidir.

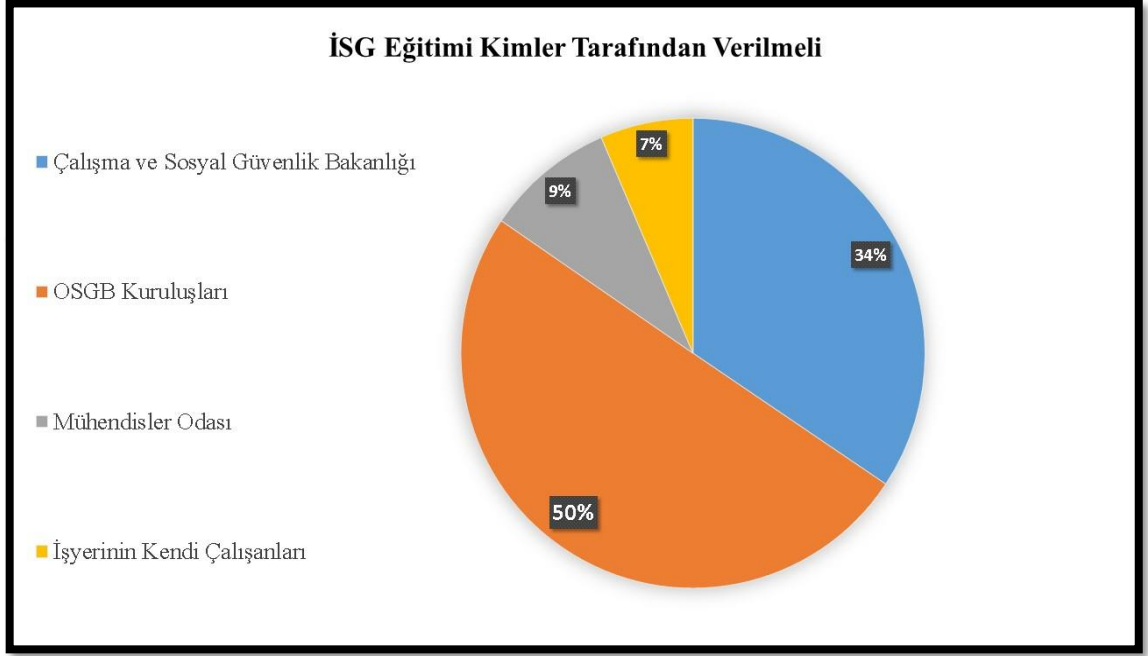
Alınan cevaplar ile %44'lük orana sahip olan tedbir alınmayan işverene daha ağır cezalar verilmesi cevabı anketi cevaplayanlarca 6331 Sayılı Kanun'un 26. Maddesinin belirttiği cezaların yaptırım gücünün düşük olduğu ve cezai yaptırımlarının daha ağır olması gerektiğini söylemektedir.

İkinci sırada %30'luk bir oranla yer alan çalışanların İSG alanında eğitilmiş olması durumundan ise işveren 6331 Sayılı Kanun'un 17. Maddesine göre işveren çalışanın eğitim almasından sorumludur [17]. Ancak yeterliliği konusunda bir hükümde bulunamaz. Bu durum ise devletin belirli kurumlarının bir araya gelerek müfredat oluşturulup ya da denetim yapılarak çözülebilecektir.

Müfettişlerin işyerlerini daha sık denetlemesi cevabı konusunda ise evet 6331 Sayılı Kanun'un 24. Maddesine göre kanun hükümlerinin teftişi müfettişler tarafından yapılmaktadır [17]. Bu çerçevede kanuna uyum konusunda sıkıntılar, eksiklikler olduğunu ve hatta bazı işletmelerin bu eksikliği fark edilmediği için cezai yaptırım almadığını göstermektedir. Doğal olarak bu durum ise işverenin sadece çalışana değil İSG'yi de önemsememesine sebep olmaktadır. Tamam bu sebepler doğrultusunda teftişlerin yetersiz kaldığı söylenmiş ve teftişlerin sıklaştırılması istenmiştir.

3.2.5. İSG Eğitimi Kimler Tarafından Verilmeli

Anketlerden alınan cevaplara göre İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli sorusuna %50 OSGB kuruluşları ve %34 ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı cevapları en yoğun iki cevaptır. Diğer yandan bu cevapları %9 ile Mühendisler Odası ve %7 ile işyerinin kendi çalışanları cevapları takip etmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.100'de görülmektedir.

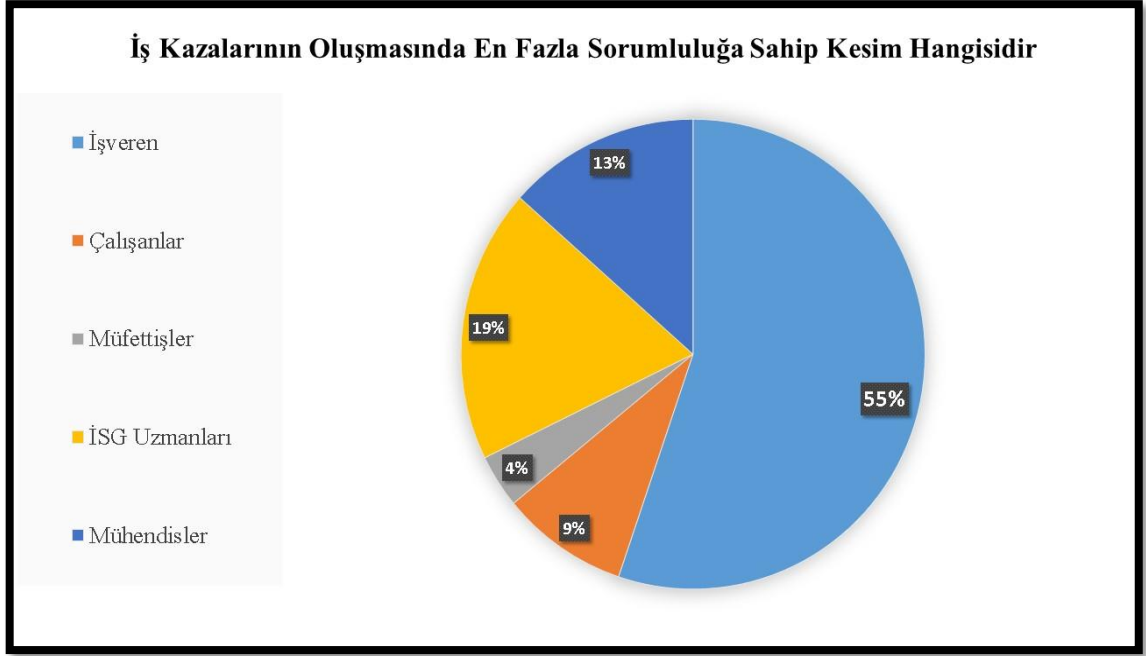

Şekil 3.100. İSG eğitimi kimler tarafından verilmeli.

6331 Sayılı Kanun'un 17. Maddesine göre işveren çalışanın eğitim almasından sorumludur [17]. Eğitim kısmını ise OSGB kuruluşları ve İSG uzmanları üstlenmiş durumdadır ancak %34 lük bir kısmın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı eğitim versin demesinin sebebi ise özellikle çalışanların verilen eğitimden memnun olmamalarıdır. Yine özellikle çalışanlar OSGB kuruluşlarına ve İSG uzmanlarına güven duymamaktadır.

3.2.6. İş Kazalarının Oluşmasında En Fazla Sorumluluğa Sahip Kesim Hangisidir

Anketlerden alınan cevaplara göre iş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir sorusuna %55 işveren cevabı en yoğun alınan cevaptır. Diğer yandan bu cevapları %19 ile İSG uzmanları, %13 ile mühendisler %9 ile çalışanlar ve %4 ile müfettişler cevapları takip etmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.101'de görülmektedir.

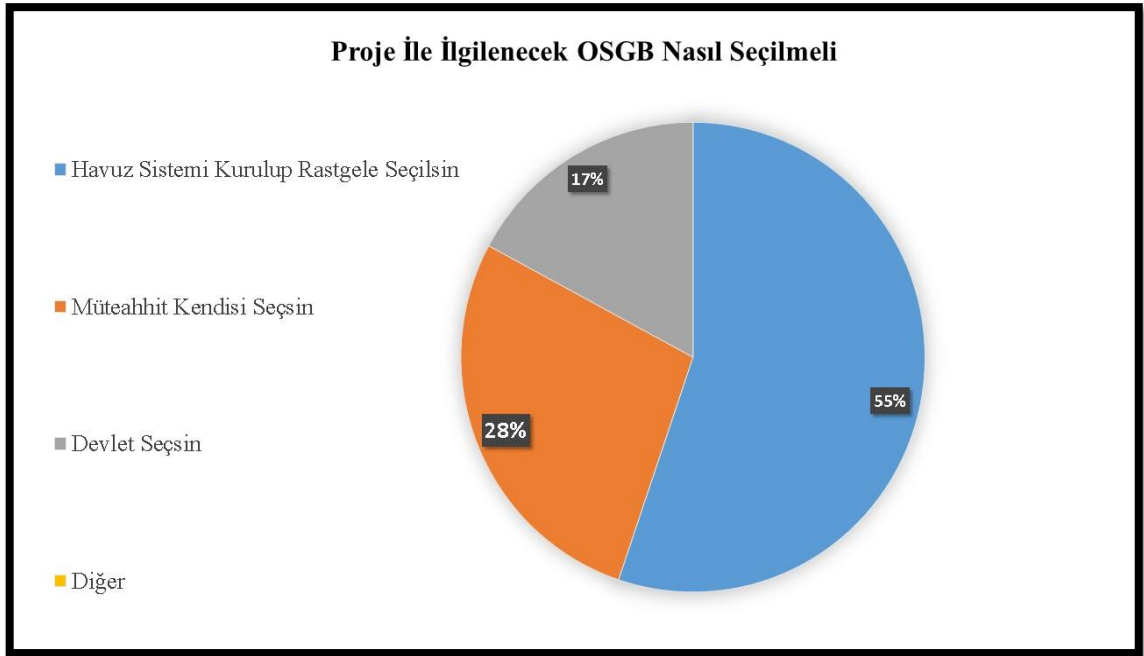

Şekil 3.101. İş kazalarının oluşmasında en fazla sorumluluğa sahip kesim hangisidir.

6331 Sayılı Kanun'un içeriği okunduğunda kanun yoğun olarak işverenden ve onun sorumluluklarından bahsetmektedir. Buda işveren cevabını yoğun olarak almamızın sebeplerinden biridir. Ne olursa olsun şu bir gerçektir ki işverenin İSG konusuna etkisi büyüktür bir işveren isterse şantiye tam teşekküllü bir şekilde İSG sistemi oluşturabilir. Ancak işveren isteksiz olursa ne kadar kanun da olsa bir şekilde işveren açık aramaya ve açık bulmaya çalışarak sorumluluklarından kurtulmaya çalışacaktır.

3.2.7. Proje İle İlgilenecek OSGB Nasıl Seçilmeli

Anketlerden alınan cevaplara göre OSGB seçimi için çoğunluğun cevabı %55 ile Havuz sistemi kurulup rastgele seçilmesidir. Bu cevabı ise %28 ile şu an ki durum gibi müteahhittin kendi seçmesi ve %17 ile devletin seçmesi cevapları takip etmektedir. Cevapların detayları ise Şekil 3.102'de görülmektedir.

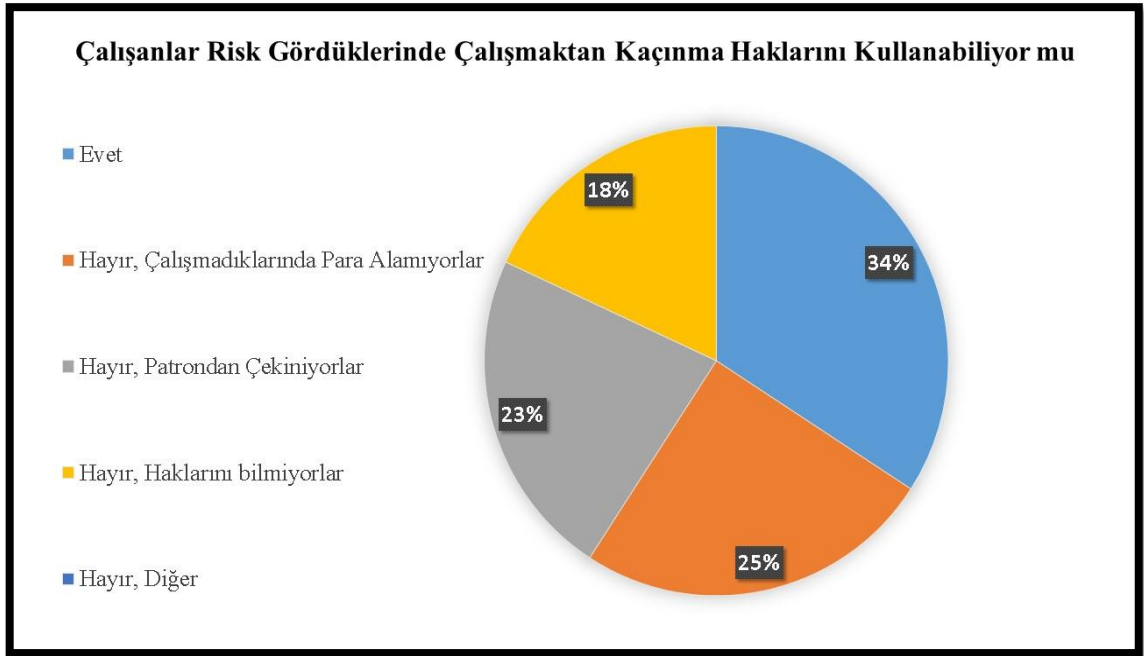

Şekil 3.102. Proje ile ilgilenecek OSGB nasıl seçilmeli.

Şu an kanunlara göre tüm sorumluluk işverene verilerek iş için gerekli İSG uzmanı çalıştırmak veya bir OSGB kuruluşu ile anlaşılmak üzere iki seçeneği bulunmaktadır. Ancak anketi cevaplayanlardan alınan cevaplara göre bu durum para ödeyen işvereni avantajlı duruma getiriyor. Bu durum ise çeşitli baskı ve yaptırımlara sebep olabilmektedir. O sebepten dolayı yakın zamanda yapı denetim şirketleri için uygulamaya alınan havuz sistemi uygulamasının iş güvenliği içinde uygulanması istenmektedir.

3.2.8. Çalışanlar Risk Gördüklerinde Çalışmaktan Kaçınma Haklarını Kullanabiliyor mu?

Anketlerden alınan cevaplara göre çalışanlar %34 ile risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabilmektedir. Diğer taraftan ise %66'lık bir kısım ile kaçınmadıkları söylenmiştir. Bu kısım ise %25 çalışmadıklarında para alamadıkları, %23 patrondan çekindiği ve %18 haklarını bilmediği için çalışmaktan kaçınmamaktadır. Cevapların detayları ise Şekil 3.103'te görülmektedir

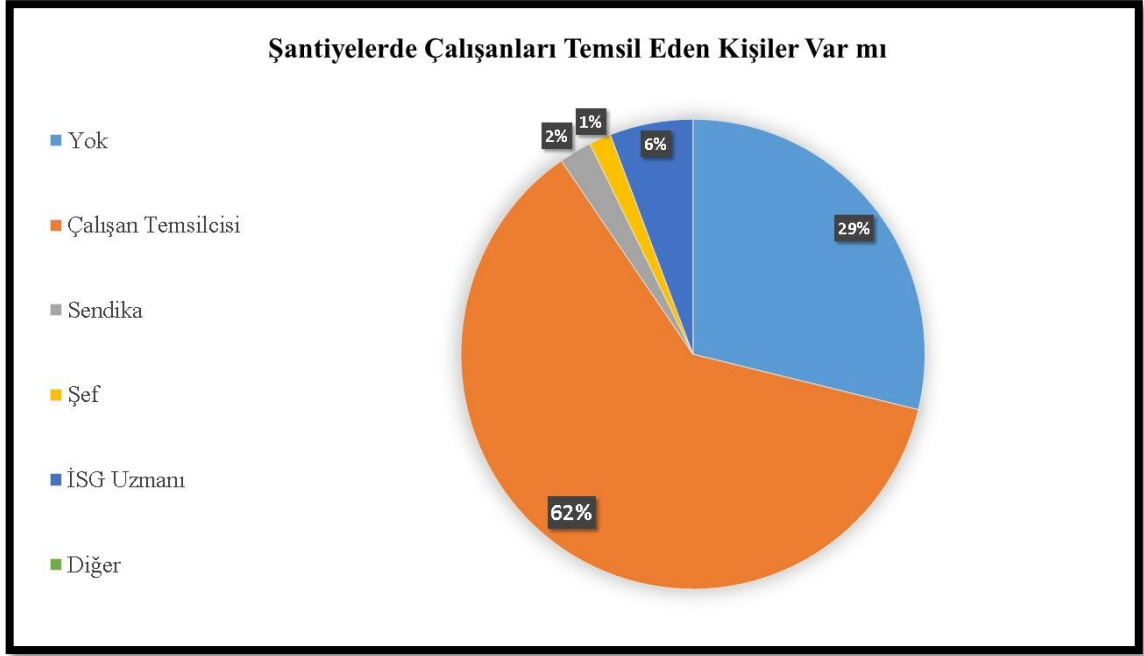

Şekil 3.103. Çalışanlar risk gördüklerinde çalışmaktan kaçınma haklarını kullanabiliyor mu.

Öncelikli olarak 6331 Sayılı Kanun'un 13. Maddesi çalışanların risk görmesi durumunda çalışmayı bırakıp gerekli tedbir ve önlemlerin alınmasını isteyebilir. Bu durumda çalışmadığı dönemde ücreti ve diğer kanuni hakları saklı tutulur. Ayrıca çalışanların bu durumdan dolayı hakları kesinlikle kısıtlanamaz [17]. Ancak uygulamada durum ise böyle görünmemektedir. Farklı sebeplerle oluşmuş %66'lık bir hayır kısmı çok ciddi bir çoğunluktur. Bu cevaplar ise para alamadıkları için çalışmadıklarını söyleyen %25'lik kesim bize kanun 13. Maddesinin uygulanmadığını gösterir. Patrondan çekindikleri için kullanamadıklarını söyleyen %23'lük kesim ise çalışanlara mobbing yapıldığını gösterir. Haklarını bilmedikleri için kullanmıyorlar diyen %18'lik kesim ise bizlere doğru eğitim verilmediğini gösterir. Peki, riskli bir alanda çalışmaktan kaçınamayan bir çalışanın iş kazası yapması sürpriz mi olacaktır hayır. Bu direk bir insanı ölüme göndermektir.

3.2.9. İSG Konusunda Şantiyelerde Çalışanları Temsil Eden Kişiler Var mı

Anketlerden alınan cevaplara göre %62'lik bir kısım şantiyelerde çalışan temsilcisi olduğunu çalışanları onun temsil ettiği söylenmiştir. Geri kalan kısım ise %29 yok diyerek ve %6 İSG uzmanı, %2 Sendika, %1 şef cevapları ile yönetmelik dışı cevaplar vererek aslında tam anlamıyla bir çalışan temsilcisi olmadığını dile getirmişlerdir. Cevapların detayları ise Şekil 3.104'te görülmektedir.

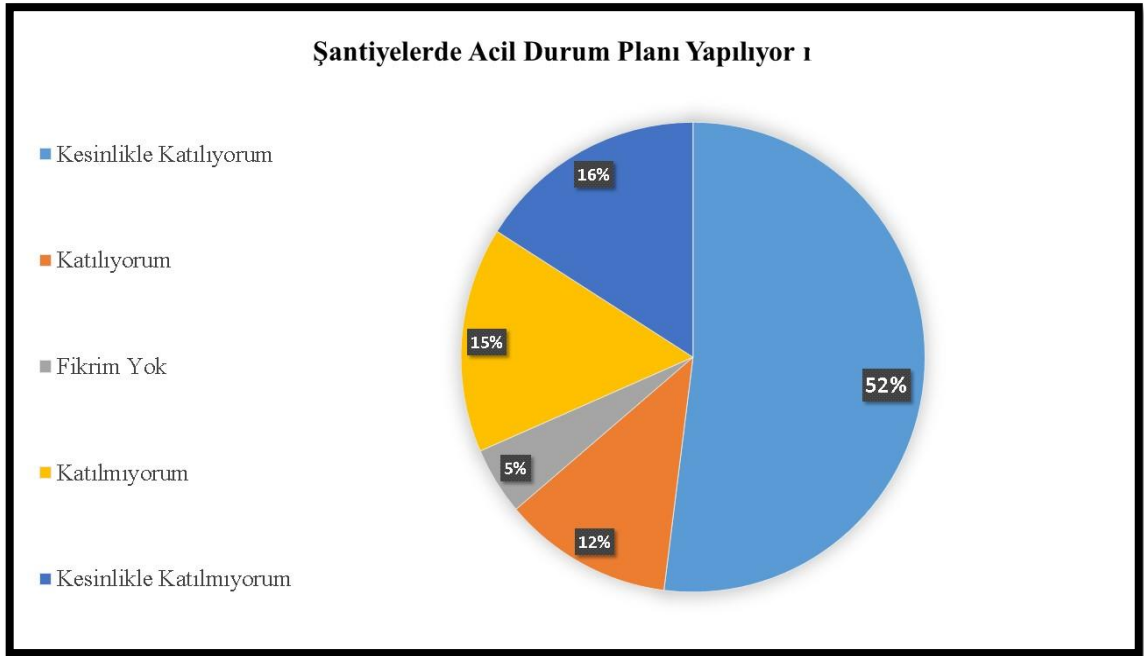

Şekil 3.104. İSG konusunda şantiyelerde çalışanları temsil eden kişiler var mı.

Öncelikli olarak 6331 Sayılı Kanun'un 20. Maddesine göre en az bir tane olmak üzere çalışan temsilcisi görevlendirilmelidir. Bu sayı çalışan sayısı arttıkça artmaktadır [17]. Ancak her işverenin şantiyesinde bulunan İSG dosyalarında bir çalışan temsilcisi yer almaktadır. Anketlerden gelen yok cevabı ya da çalışan temsilcisi dışındaki cevapların gelmesinin sebebi ise çalışanların durumdan haberdar olmaması ya da durumdan haberdar olanların ise sözde bir temsilci olduğunu söyleyerek yok cevabı vermesinden kaynaklıdır. Bu durum aynı zamanda 18. Maddede geçen çalışanların İSG konusunda fikirlerinin alınması ve katılım oluşturmaları kısmı uygulanmıyor anlamına gelmektedir.

3.2.10. Şantiyelerde Acil Durum Planı Yapılıyor

Anketlerden alınan cevaplara göre %52'lik bir kısım kesinlikle katılıyorum %12'lik bir kısım ise katılıyorum diyerek şantiyelerde acil durum planı yapıldığını söylemiştir. Diğer yandan ise %15'lik bir kısım katılmıyorum ve %16'lık bir kısım kesinlikle katılmıyorum diyerek acil durum planının yapılmadığı söylenmiştir. %5'lik bir kısım ise fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.105'te görülmektedir.

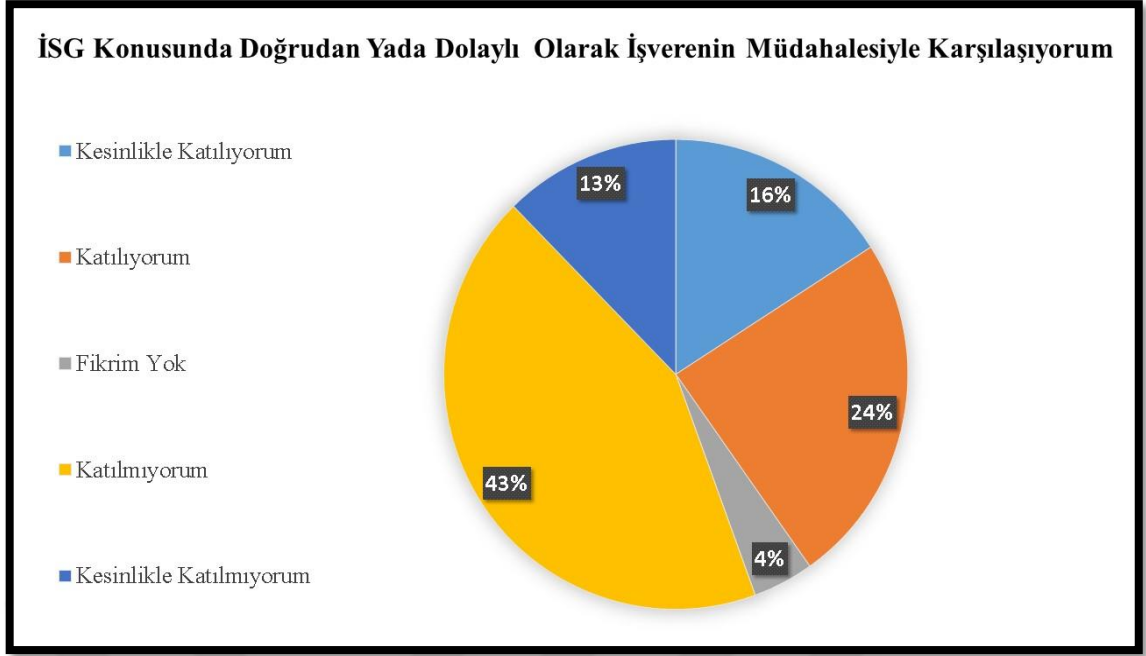

Şekil 3.105. Şantiyelerde acil durum planı yapılıyor.

Öncelikli olarak 6331 Sayılı Kanun'un 11. Maddesine göre işveren oluşabilecek acil durumları belirlemek ve gerekli planlamaları yapmakla sorumludur [17]. Ancak her işverenin şantiyesinde bulunan İSG dosyalarında bir acil durum planları yer almaktadır. Bu durum evrak olarak hazırlandığını bize gösterir. Fakat dosyada olduğu halde şantiye çalışanlarından ciddi oranlarda yapılmıyor cevabı alınıyorsa bu durumda acil durum planları sadece evrak üzerinde yapılıyor denilebilir. Evrak üzerinde var gözükse fakat çalışanların haberinin olmadığı bir acil durum planı ise olası bir acil durumda çalışanları kesinlikle korumayacaktır. Bu durum da ise şantiyelerde oluşabilecek bir acil durumda büyük kayıpların yaşanması gayet doğal bir sonuç olacaktır.

3.2.11. İSG Konusunda Doğrudan Ya da Dolaylı Olarak İşverenin Müdahalesiyle Karşılaşıyorum

Anketlerden alınan cevaplara göre %16'lık bir kısım kesinlikle katılıyorum %24'lük bir kısım ise katılıyorum diyerek işverenin müdahalesiyle karşılaştığını söylemiştir. Diğer yandan ise %43'lük bir kesim katılmıyorum ve %13'lük bir kesim kesinlikle katılmıyorum diyerek işverenin müdahalesiyle karşılaşmadığını söylemiştir. %4'lük bir kısım ise fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.106'da görülmektedir.

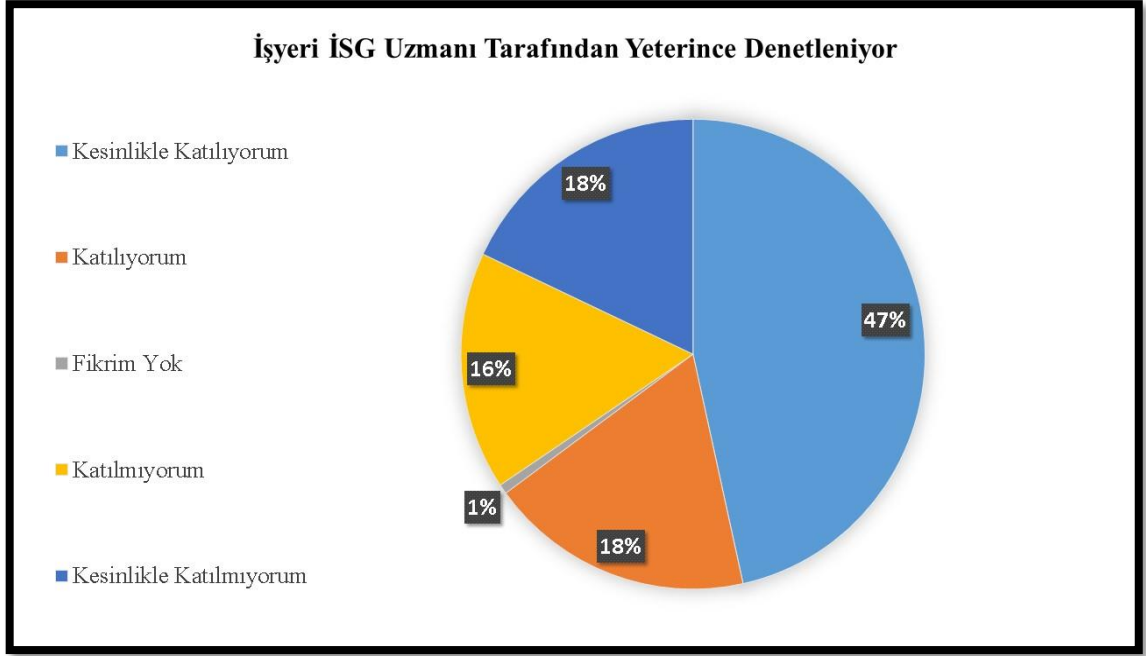

Şekil 3.106. İSG konusunda doğrudan ya da dolaylı olarak işverenin müdahalesiyle karşılaşıyorum.

Çalışanlar daha önceki sorularda görüldüğü üzere işverenden çekinmektedir. İşveren ise parayı veren taraf olduğu için çoğunlukla gücü elinde tutmaktadır. Bu durumda özellikle toplamda %40'lık bir oran ile işveren müdahalesi ile karşılaşıyorum diyenlerin aslında açık açık mobbinge maruz kaldıklarını göstermektedir. Bu durumda çalışmak zorunda olan İSG uzmanı ya da çalışan hiçbir zaman gerekli kanunları tam olarak uygulayamayacaktır. Bu durum kusursuz İSG sisteminin oluşmasında en büyük engeldir.

3.2.12. İşyeri İSG Uzmanı Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum

Anketlerden alınan cevaplara göre %47'lik bir kısım kesinlikle katılıyorum %18'lik bir kısım ise katılıyorum diyerek yeterince denetimin yapıldığı söylemiştir. Diğer yandan ise %16'lık bir kesim katılmıyorum ve %18'lik bir kesim kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterince denetimin yapılmadığı söylemiştir. %1'lik bir kısım ise fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.107'de görülmektedir.

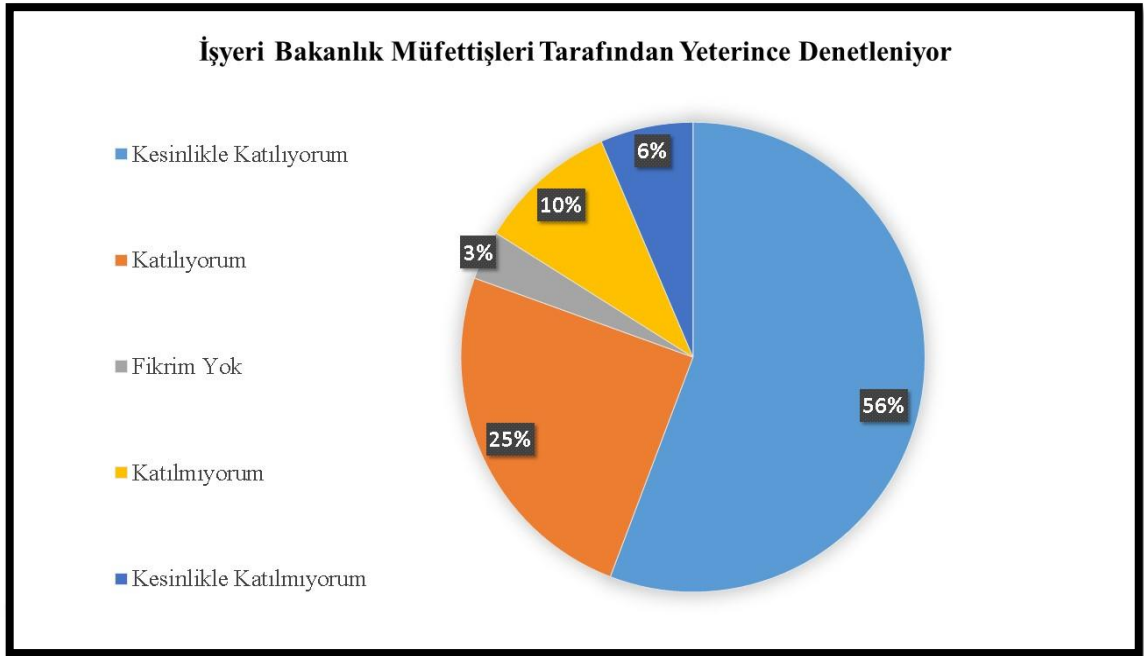

Şekil 3.107. İşyeri İSG uzmanı tarafından yeterince denetlendiğini düşünüyorum.

Öncelikli olarak 6331 Sayılı Kanun'un 24. Maddesine göre OSGB kuruluşları kontrol ve denetim yapmakta yetkilidir [17]. Bu durum içerisinde %34'lük bir grubun yapılmıyor demesi ve özellikle bu grubu Müteahhitler, Mühendisler ve Şantiye çalışanlarının oluşturması hizmet alan kesimde, durumdan memnun olmayanların çok daha fazla yüzdeye sahip olduğu kesindir. Bu sebepten dolayı bu durum daha detaylı incelenmelidir.

3.2.13. İşyeri Bakanlık Müfettişleri Tarafından Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum

Anketlerden alınan cevaplara göre %56'lık bir kısım kesinlikle katılıyorum %25'lik bir kısım ise katılıyorum diyerek müfettişler tarafından yeterince denetimin yapıldığı söylemiştir. Diğer yandan ise %10'luk bir kesim katılmıyorum ve %6'lık bir kesim kesinlikle katılmıyorum diyerek yeterince denetimin yapılmadığı söylemiştir. %3'lik bir kısım ise fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.108'de görülmektedir.

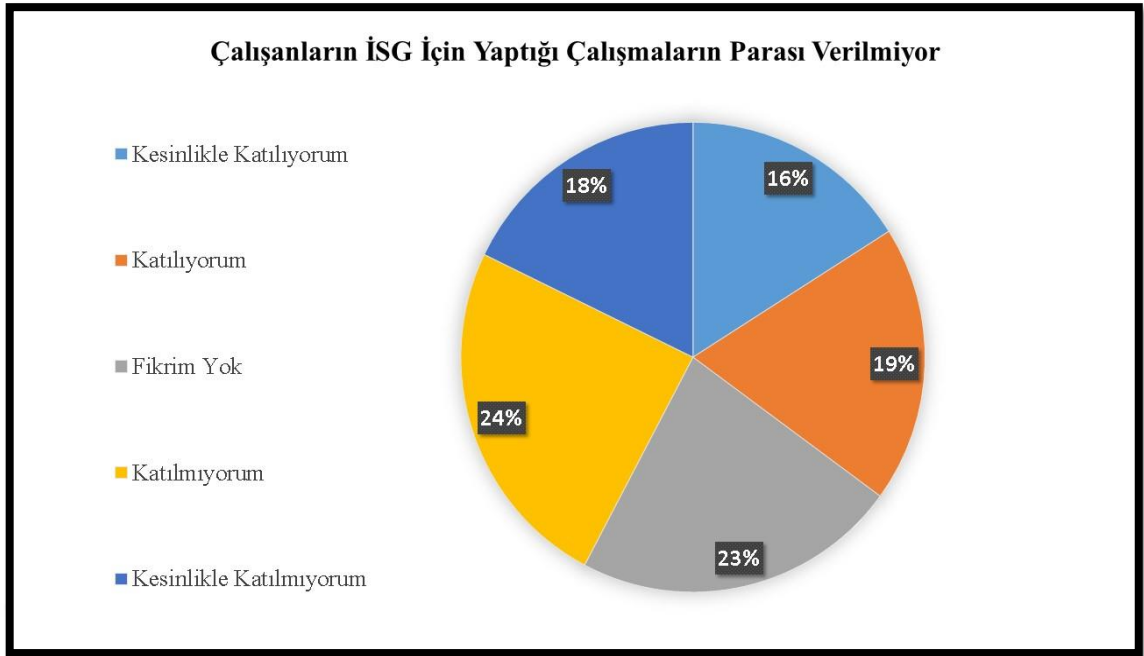

Şekil 3.108. İşyeri Bakanlık müfettişleri tarafından yeterince denetlendiğini düşünüyorum.

Öncelikli olarak 6331 Sayılı Kanun'un 24. Maddesine göre Bakanlık iş müfettişleri iş sağlığı ve güvenliği konusunda teftiş yapmaya yetkilidir [17]. Bu durum içerisinde toplamda %81'lik bir grubun yapıyor demesi de güzel bir cevaptır.

3.2.14. Çalışanların İSG İçin Yaptığı Çalışmaların Parası Verilmiyor

Anketlerden alınan cevaplara göre %16'lık bir kısım kesinlikle katılıyorum %19'luk bir kısım ise katılıyorum diyerek yapılan İSG çalışmalarının parasının ödenmediği söylemiştir. Diğer yandan ise %24'lük bir kesim katılmıyorum ve %18'lik bir kesim kesinlikle katılmıyorum diyerek yapılan İSG çalışmalarının parasının ödendiği söylemiştir. %23'lük bir kısım ise fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.109'da görülmektedir.

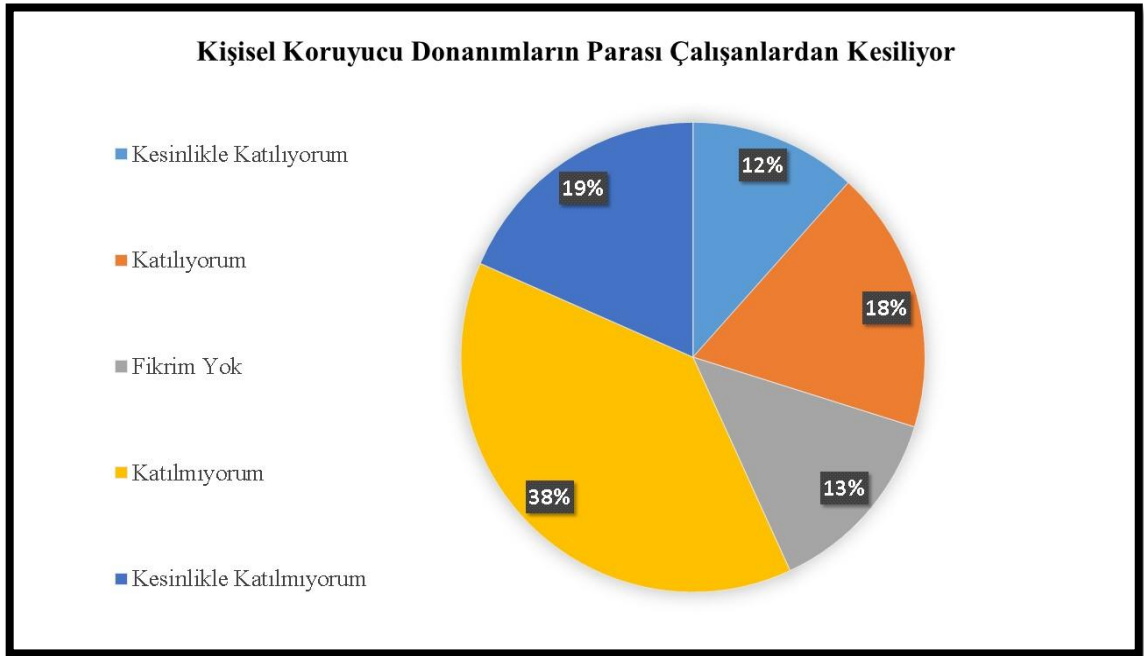
Şekil 3.109. Çalışanların İSG için yaptığı çalışmaların parası verilmiyor.

Öncelikli olarak 6331 Sayılı Kanun'un 25. Maddesine iş durdurulduğunda çalışanların ücretlerinin ödeneceği ve kesinlikle bu süreçte farklı ücret uygulanamayacağı söylenmiştir [17]. Durum böyle iken İSG konusunda çalışmasa bile çalışanların maaşı verilirken İSG çalışmaları yapan çalışanın bu konuda maaşının kesilmesi de kesinlikle yasaktır. Anketten aldığımız cevaplara göre %35 gibi küçük gözükken bir kısım kesiliyor demiş olsa bile alınmıyor diyenlerin cevapları da %42'dir. Yani iki kısmında aslında cevapları yakındır. Bu sebepten dolayı kesinti yapıldığı net bir şekilde düşünülebilir. Diğer yandan iki cevabında azınlıkta olmasının sebebi ise OSGB kuruluşları ve İSG uzmanlarının çoğunluğu oluşturduğu %23 fikrim yok cevabıdır. Şirketlerin iç işleyişlerini bilmedikleri için çoğunluk olarak fikirlerinin olmadıklarını beyan etmişlerdir.

Aynı zamanda ise anket yapılan kişilerle yapılan konuşmalarda bu konuda bir açık olduğu ise şüphesiz gerçektir. Çünkü hiçbir işveren iş alırken maliyet hesabı kısmında hesap yapmamaktadır. Hiçbir hakedişte iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bir yer bulunmamaktadır. Hatta devlet ihalelerinde bile İSG için tek bir poz bile bulunmamaktadır. Bu aynı zamanda demek oluyor ki işe başlanırken İSG konusunda ne yapılacağı da düşünülmemektedir. Bu durum riskler ortaya çıktıkça düşünülmektedir ve bu ciddi bir eksiktir. Doğrusu işe başlanıp iş planı yapılırken İSG kalemleri içinde plan yapılmalıdır.

3.2.15. Kişisel Koruyucu Donanımların Parası Çalışanlardan Kesiliyor

Anketlerden alınan cevaplara göre %12'lik bir kısım kesinlikle katılıyorum %18'lik bir kısım ise katılıyorum diyerek kişisel koruyucu donanımların ücretlerinin çalışanlardan kesildiği söylemiştir. Diğer yandan ise %38'lik bir kesim katılmıyorum ve %19'luk bir kesim kesinlikle katılmıyorum diyerek kişisel koruyucu donanımların ücretlerinin çalışanlardan kesilmediği söylemiştir. %13'lük bir kısım ise fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.110'da görülmektedir.

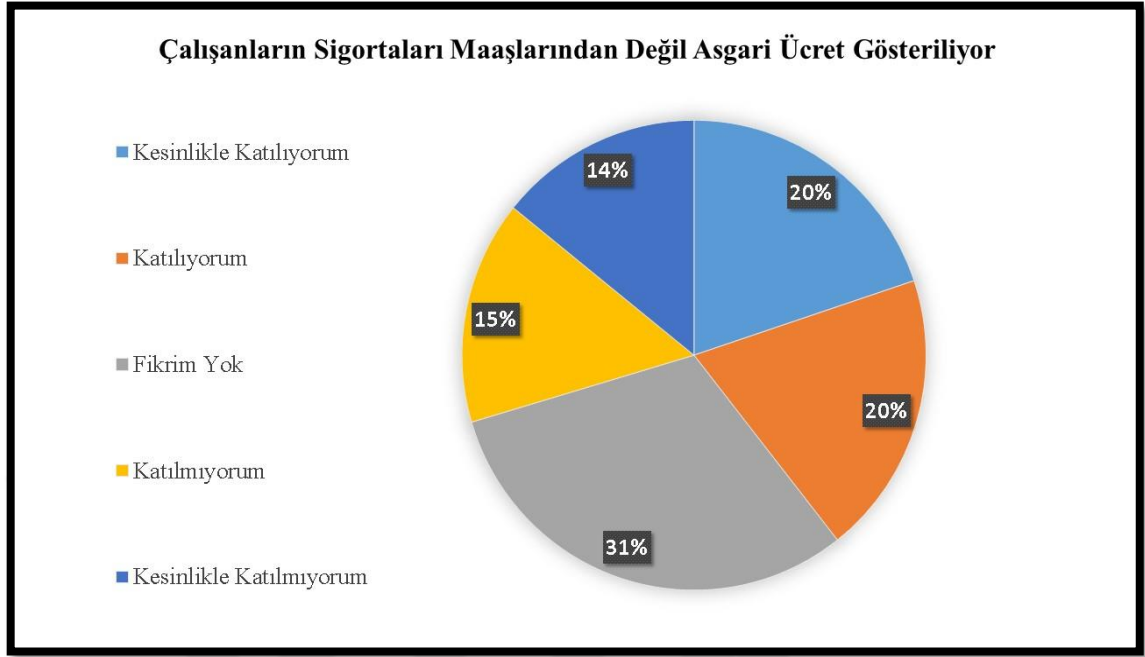
Şekil 3.110. Kişisel koruyucu donanımların parası çalışanlardan kesiliyor.

Öncelikli olarak 6331 Sayılı Kanun'un 26. Maddesinde göre kişisel koruyucu donanımlar işveren tarafından temin edilmek zorundadır ve edilmediği takdirde çalışan başına ceza ödemek zorundadır [17]. Aynı zamanda aynı kanunun 4. Maddesi ise İSG tedbirlerinin maliyetini işverenin kesinlikle çalışana yansıtamayacağını söylemektedir [17]. Bu maddeler ışığında %30'luk bir kesimin kanuna aykırı hareket ettiğini düşünmek doğru olacaktır.

3.2.16. Çalışanların Sigortaları Maaşlarından Değil Asgari Ücret Gösteriliyor

Anketlerden alınan cevaplara göre %20'lik bir kısım kesinlikle katılıyorum %20'lik bir kısım ise katılıyorum diyerek çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücretten yattığı söylenmiştir. Diğer yandan ise %15'lik bir kesim katılmıyorum ve %14'lük bir kesim kesinlikle katılmıyorum diyerek çalışanların sigortaları maaşlarından yattığı

söylenmiştir. %31’lik bir kısım ise fikrim yok demıştır. Cevapların detayları ise Şekil 3.111’de görülmektedir.

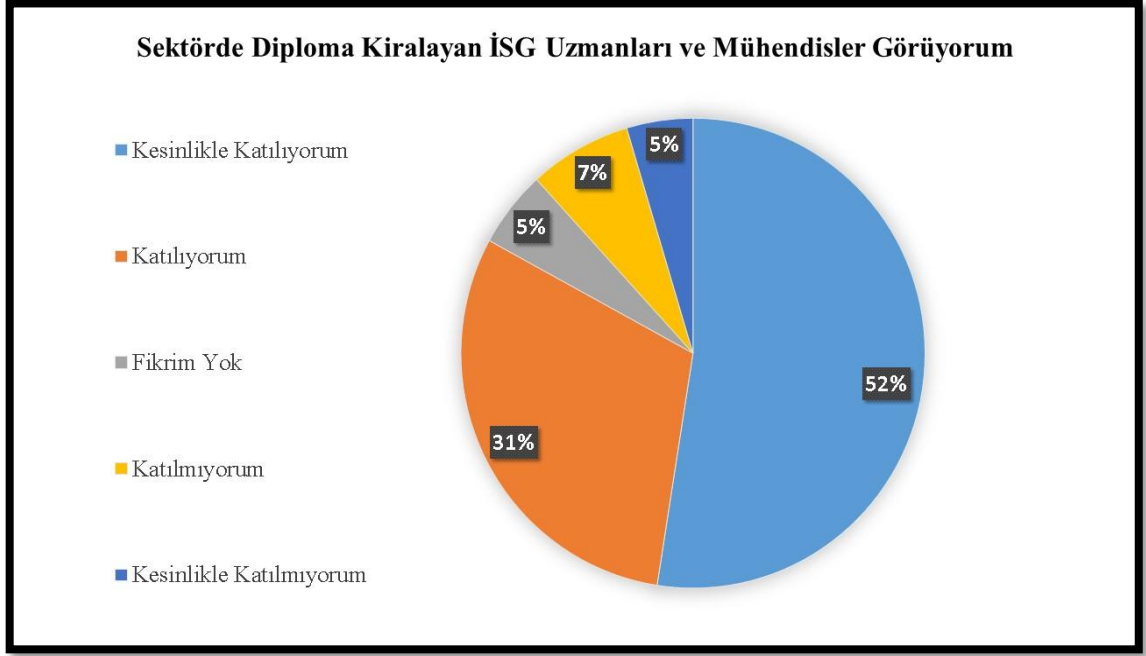
Şekil 3.111. Çalışanların sigortaları maaşlarından değil asgari ücret gösteriliyor.

Öncelikli olarak çalışanların maaşlarının asgari ücret gösterilip üstünün elden verilmesi 6331 Sayılı Kanun’dan önce vergi kaçırmaya girmektedir. Bu durum Türkiye Devletinin yasal hakkı olan vergi üzerinden hırsızlık yapmaktan başka bir şekilde açıklanamaz. %40’lık bir kesimin sigortalarının asgari ücretten yatıyor demeleri azınlık olarak gözükebilir fakat asgari ücretten yatmıyor diyenler ise %29’luk bir kısımdır ve bu kısmın çoğunu işverenlerin cevapları oluşturmaktadır. Diğer yandan iki cevabında azınlıkta olmasının sebebi ise OSGB kuruluşları ve İSG uzmanlarının çoğunluğu oluşturduğu %31’lik kısım fikrim yok cevabıdır. Şirketlerin iç işleyişlerini bilmedikleri için çoğunluk olarak fikirlerinin olmadıklarını beyan etmişlerdir. Bu durum %40’ı ciddi bir çoğunluk yapmaktadır.

Peki, İSG konusunu ilgilendiren kısma gelirse maaşlarının bir kısmını elden alan çalışanlardan önceki sorularda bahsettiğimiz kanunen yasak olan ücretlerinin kesilmesi de çok zor değildir. Çünkü resmiyette gözüken asgari ücrette eksilme yoktur. Diğer yandan ise elden verilen ücret kısmında ise her türlü kesintiyi yapmak mümkündür. Tam olarak bu durum çalışanın neden işverene karşı hakkını savunamadığını ve arka planda kaldığını göstermektedir. İşverenler bu gibi yasal olmayan yaptırımlarla ellerinde koz bulundurmaktadırlar.

3.2.17. Sektörde Diploma Kiralayan İSG Uzmanları ve Mühendisler Görüyorum

Anketlerden alınan cevaplara göre %52'lik bir kısım kesinlikle katılıyorum %31'lik bir kısım ise katılıyorum diyerek diploma kiralayan kişilerin olduğu görülmektedir. Diğer yandan ise %7'lik bir kesim katılmıyorum ve %5'lik bir kesim kesinlikle katılmıyorum diyerek diploma kiralayanların olmadığını söylemiştir. %5'lik bir kısım ise fikrim yok demiştir. Cevapların detayları ise Şekil 3.112'de görülmektedir.

Şekil 3.112. Sektörde diploma kiralayan İSG uzmanları ve mühendisler görüyorum.

Öncelikle cezası meslekten mence kadar giden bir suç olan diploma kiralama günümüzde çok yaygın bir hal almıştır. Özellikle inşaat sektöründe ciddi oranlarda karşımıza çıkan diploma kiralama hem mesleği hem de iş güvenliğini kötü durumlara götürmektedir. Özellikle şantiye şefleri ve İSG uzmanlarının İSG konusunda şantiyeleri fiilen yürütmesi gereken insan hayatı açısından önemli bir sorumlulukları varken, bu kişilerin sadece diplomalarını kiralamaları şantiyelerde düzgün bir İSG sistemi kurulamamasına sebebiyet vermektedir. Bu sistemin önüne geçilmediği takdirde her zaman şantiyelerde iş kazası ve ölüm yaşanacaktır.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Devletimiz iş dünyasında iş kazalarının önlenmesi açısından sürekli çalışmaktadır. Özellikle 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan sonra İSG konusunda önemli bir adım atılmıştır. Tabii ki bu kanun mükemmel ya da kusursuz demek değildir. Kanunun her zaman kusurları olacaktır ya da gelişen teknoloji ile zaman içerisinde eksik kaldığı noktalar olacaktır. Bu yapılan araştırma ile ise şu an yapılacak en iyi şeyin bu kanunu doğru bir şekilde uygulamak ve devamında eksikliklerini bulup düzeltmek olduğu kanısına varılmıştır.

6331 Sayılı kanun açısından yapılan araştırma sonucunda görülmüştür ki kanun tam anlamıyla uygulanmamaktadır. Bununla beraber ise genel olarak kimse kendisinde suç aramamaktadır. Bu kanun çerçevesinde işverene ciddi sorumluluklar ve cezai yaptırımlar getirilmiştir. Ancak bu durumda bile işveren kendine hep bir kaçamak noktası bulmaktadır. İş kazaları konusunda özellikle sigortalar ile kendini maddi yönden güvenceye alan işveren ise maddi yönden zarara uğramam düşüncesi ile iş kazalarına gereken önemi vermemektedir. Bir iş kazası ya da şikâyet sonucu yakalanmaz ise kanunları uygulamadığı için cezai yaptırım da almadığı için rahat hareket edebilmektedir. Buna ek olarak ise çalıştırdığı kişilere karşı elinde maddi gücünü kullanan işveren iş kazalarının oluşmasında büyük rol oynamaktadır. Bu durumun çözümü ise cezaların ağırlaştırılması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müfettişlerince daha sık denetim yapılmasıyla olacaktır. Bu sayede şikâyet ya da bildirim olmadan işverenlerin açıkları yakalanıp ceza uygulanabilecektir. Hatta diğer yandan çalışanlar ve mühendisler başta olmak üzere İSG eğitiminin bile bakanlık tarafından verilmesi istenmektedir.

Bu durumun sebeplerinden biri ise çalışanların ve mühendislerin OSGB kuruluşlarına ve işverenlere güvenmemesidir. Bu güvenin oluşmama sebeplerinden birinin de işveren tarafından uygulanan mobbing olduğu söylenebilir. Çoğunlukla maaşları asgari ücret gösterilen ve sigortaları asgari ücretten yatan çalışanlar maaşlarının geri kalanını elden aldığı için işveren tarafından çeşitli yaptırımlara maruz kalıyorlar. 6331 Sayılı Kanun'a göre gittiğimizde 4. Maddeye göre işverenin İSG tedbirlerinin maliyetini çalışana yansıtması gerekirken elden ödediği ücret üzerinden çeşitli kesintiler yapmaktadır. Özellikle 26. Maddeye göre işverenin temin etmesi gereken kişisel koruyucu

donanımların ücretleri ve 25. Maddeye göre işin risklerden dolayı durdurulması halinde işveren tarafından ödenmesi gereken çalışılmayan günlerin ücretleri çalışanların elden aldığı kısımdan kesilmektedir. Hatta 5. Maddeye göre teknik gelişmelere uyum sağlamak ve güvensiz olanı daha güvenli olanla değiştirmek işverenin sorumluluğundayken teknolojik gelişmeleri takip etmek bir yana eski usul iş ekipmanlarının bile işçiler tarafından karşılanması istenmektedir. Maddi gücü düşük olan çalışan örneğin çivi tabancasına para veremediği için keser alması sonucunda ise inşaat sektöründe teknolojik üretim yapılamamasına sebep olmaktadır.

Aynı zamanda işverenin maddi gücü elinde bulundurması sonucu 13. Maddeye göre çalışanların riskli gördüğü durumlarda işverene başvurarak çalışmadan kaçınma haklarını gerek maaş kesintisinden gerekse işverenden çekindikleri için kullanamamalarına sebep olmaktadır. İşveren tarafından bu gibi çeşitli mobbinglere maruz kalan çalışanlar artık öyle bir duruma gelmişlerdir ki 18. Maddenin bahsettiği çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması bile bir kenara bırakılıp işçiler ne söylenirse yapacak hale getirilmiştir.

Ancak bu durumun sorumlusu sadece işveren tutulmamalıdır. Bu durumdan işverene yol göstermesi gereken OSGB kuruluşlarının da payı bulunmaktadır. Bu yüzden de benzer durumlardan dolayı çalışanlar ve mühendisler OSGB kuruluşlarına güven duymamaktadır. OSGB kuruluşlarının ise özellikle mühendislerden ve çalışanlardan alınan cevaplara göre yeterli düzeyde denetim yapmadıkları görülmüştür. 11. Maddeye göre İSG konusunda kontrol ve denetim yapma yetkisine sahip olan OSGB kuruluşları buna ek olarak çalışanlara İSG eğitimi vermek ve çalışanlarda düzgün bir İSG kültürü oluşmasını sağlamak gibi amaçlara sahiptir. Hem işverene hem çalışanlara kanunu ve kanunun doğru uygulamalarını öğretmesi gereken OSGB kuruluşları kanunu içtenlikle ve doğru şekilde uygulamamaktadır. Örneğin 20. Maddeye göre seçimle belirlenmesi gereken çalışan temsilcileri, çoğunlukla atama yoluyla seçilmekte ve amacı çalışanları temsil edip haklarını savunmak olan çalışan temsilcisinden çalışanların haberi olmamaktadır. Bu duruma benzer bir durum 11. Maddeye göre işverenin yaptırmakla sorumlu olduğu ama genelde OSGB kuruluşu tarafından hazırlanan acil durum planlarında da görülmektedir. Yine planlar çalışan temsilcisinde olduğu gibi kâğıt üzerinde yapılmakta ve çalışanların bu durumdan haberleri olmamaktadır.

Sektörde iş yapan müteahhitler iş alırken yaptığı maliyet hesabında İSG maliyet hesabı yapmamaktadır, ayrıca işin başında yapılan iş programında ise İSG çalışmalarına yer

verilmemektedir. Devlet ise bu duruma örnek olması gerekirken yapılan devlet ihalelerinde de İSG ile ilgili bir poz numarası bulunmamaktadır. Devlet ihalelerinde İSG konusunda bir pozun bulunması, önce devlet ihalesi alan şirketlere iş alırken İSG maliyeti hesaplamayı ve plan yapmayı alışkanlık haline getirecek ve bu alışkanlık onlardan da diğer şirketlere yayılacaktır.

Buna ek olarak ne kadar işverenler durumu fırsata çevirse de meslekten men cezasına rağmen hala diploma kiralayan mühendis ve İSG uzmanları düzgün bir İSG sistemi oluşmasında en büyük engeldir. Kendi sorumluluklarının açığını arayan işverenler diploma kiralayan bir elemanın sorumluluklarını zaten görmezden gelecektir. Bu durumda ise İSG uzmanlarının ve özellikle şantiye şefliği için diploma kiralayan mühendislerin sorumlulukları kesinlikle yerine getirilmeyecektir.

Birkaç soruda ufak bir yüzdeyle de olsa gelen rüşvet konusuna da değinilmelidir. Az olsa bile böyle bir cevap hoş değildir. Rüşvet sorumlulardan kurtulmak için yapılan bir usulsüzlüktür. Bu durumun az bile olsa var olması başka işverenlere kötü örnek olabilir ve zamanla çoğalan rüşvet olayı işverenleri İSG sorumluluklarını yerine getirmektense rüşvetle durumu geçiştirmeye sevk edebilir. Bu yüzden bu küçük yüzde çoğalmadan bu durum çözülmelidir.

Sonuç olarak yapılan bu araştırma göstermiştir ki sağlam bir kanuna sahip olmak yeterli değildir. Öncelikli olarak kanunları doğru ve eksiksiz bir biçimde uygulamayı öğrenmeliyiz sonrasında kanunların eksiklikleri zamanla devletin gerekli kurumları tarafından düzeltilecek ve gerektiği takdirde yeni kanun oluşturulacaktır. Bu yüzden kanunun birçok maddesi tam olarak uygulanmazken kanunun eksiklikleri hakkında bir şey söylemek mümkün olmayacaktır.

5. KAYNAKLAR

- [1] Ç. Özal ve M. Öçal, “Dünyada ve Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliğinin tarihsel gelişimi,” *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, c. 5, sayı 11, 2016.
- [2] V. Dinçer. (2021, 2 Haziran). [Çevrimiçi]. Erişim: <https://listelist.com/is-guvenligi-ve-isci-sagligi/>.
- [3] A. A. Uğur, (2021, 5 Haziran). [Çevrimiçi]. Erişim: <https://www.yenisafak.com/hayat/is-sagligi-ve-guvenliginin-tarihcesi-2129126>.
- [4] A. Işıklı, *İş hukuku*, Ankara, Türkiye: İmaj Yayınevi, 2013, ss. 1-384.
- [5] A. Başbuğ, *İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği*, Ankara, Türkiye: Şeker-İş Sendikası Yayını, 2013, ss. 1-153
- [6] D. Baybora, *İş sağlığı ve güvenliği*, Eskişehir, Türkiye: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2012, böl. 1, ss. 2-21.
- [7] B. Yüksel, “Çalışma ilişkilerine yönelik ilk düzenleme:Dilaver Paşa Nizamnamesi ve çalışma hayatına etkileri,” *İş ve Hayat Dergisi*, c. 3, s. 6, ss. 155-178, 2017.
- [8] Ş. Gökbayrak, *Cumhuriyet’in bir anıt kurumu Zonguldak – Ereğli kömür havzası amele birliği’nde bir dönem (1921-1946)*, Ankara, Türkiye: Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim, 2008, ss. 1-106.
- [9] Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun, Sayı: 151, 10 Eylül 1337.
- [10] Ö. Deniz, “Atatürk Dönemi’nde çalışma hayatı ve 3008 Sayılı İş Kanunu,” Yüksek lisans tezi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 2005.
- [11] İş Kanunu, *T.C. Resmi Gazete*, Sayı: 3008, 8 Haziran 1936.
- [12] Ö. Ceylan, “3008 Sayılı İş Kanunu’ndan 931 Sayılı İş Kanunu’na: Türkiye’de bireysel iş hukukunun kurumsallaşması,” *Emek Araştırma Dergisi (GEAD)*, c. 10, s. 15, ss. 82-102, 2019.
- [13] İş Kanunu, *T.C. Resmi Gazete*, Sayı: 1475, 25 Ağustos 1971.
- [14] S. Baradan, “Türkiye inşaat sektöründe iş güvenliğinin yeri ve gelişmiş ülkelerle kıyaslanması,” *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi*, c. 8, s. 1, ss. 87-100, 2006.
- [15] İş Kanunu, , *T.C. Resmi Gazete*, Sayı: 4857, 22 Mayıs 2003.

[16] İ. KILKIŞ, “İş Sağlığı ve Güvenliği’nde yeni dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSGK),” “İş,Güç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, c. 15, s. 1, ss. 17-41, 2013.

[17] İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, *T.C. Resmi Gazete*, Sayı: 6331, 20 Haziran 2012.

6. EKLER

6.1. EK 1: TEZ ÇALIŞMASINDA UYGULANAN ANKET

Sevgili şirket çalışanı/yönetici;

ARAŞTIRMANIN AMACI

Düzce’de Düzce Üniversitesi’nde “İş Sağlığı ve Güvenliği” üzerine yapmış olduğumuz yüksek lisans bitirme tezi amacıyla bu araştırmayı şirketiniz yardımıyla yürütmekteyiz.

Araştırma amacı 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanununu Düzce, Sakarya, Bolu illerinde bulunan inşaat şirketlerindeki uygulamalarının bir haritası(durum analizi) çıkarılmaktadır.

GİZLİLİK ANLAŞMASI

Öğrenim yaptığımız üniversitenin gizlilik anlaşması gereği ankete katılan birey ve şirketlerin özel bilgileri talep edilmeyecektir ve şahsım dışında kimselerce anket soruları değerlendirilmeyecektir. Ankete katılan şirketlerin objektif bakış açısı ile kendi bireysel fikirlerini yansıtılmaları çıkacak sonuçlar için ve lehinize sağlayabileceğini düşündüğümüz katkı için son derece önemlidir.

Bu çalışmaya zamanınızı ayırarak destek ve katkıda bulunduğunuz için size ve şirketinize teşekkür ederiz.

Anket sorularına eksiksiz cevap vermeniz ve en doğru fikirlerinizi/önerilerinizi yansıttığınıza emin olmanız anket analizi için büyük önem taşımaktadır.

Saygılarımla;
Metehan Yasin YILDIRIM

1. Mesleğiniz?
 - OSGB Şirket Sahibi
 - OSGB Çalışanı
 - İnşaat Şirketi Sahibi
 - İnşaat Şirketi Yönetici
 - İnşaat Şirketi Çalışanı
2. Kaç yıldır bu sektöredesiniz?
 - 5'ten az
 - 5-10
 - 10-15
 - 15-20
 - 20+
3. Eğitim durumunuz?
 - Okur Yazar
 - İlkokul
 - Ortaokul
 - Lise
 - ÜniversiteLisans mezunu
4. Türkiye de İş Sağlığı ve Güvenliğinin En Zayıf Noktası Hangisidir?
 - İş Denetimi
 - İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi
 - İşsizlik
 - Sermaye Yetersizliği
 - Diğer.....
5. İş Kazalarının Oluşmasında Aşağıdakilerden Hangisi Daha Etkilidir?
 - Eğitim Eksiliği
 - Yönetim Hataları
 - Denetim Eksikliği
 - Kullanılan Teknoloji Yetersizliği / Eski Usul Çalışma
 - Diğer
6. İş Kazalarının Oluşmasında Aşağıdakilerden Hangisi Daha Etkilidir?
 - Güvensiz Koşullar
 - İnsan Doğası Ve Sosyal Yapı
 - Kişisel Kusurlar
 - Beklenmedik olaylar
 - Diğer.....
7. Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Daha Etkin Rol Oynaması İçin Hangisi Gerekir?
 - İşçilerin İş Sağlığı Ve Güvenliği Alanında Eğitimli Olmaları
 - Yasakların Tedbir Almayan İşverene Daha Ağır Cezalar Getirmesi
 - Müfettişlerin İş Yerlerini Daha Sık Denetlemesi
 - İş Güvencesinin Yüksek olması
 - Diğer.....
8. Sizce İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Kimler Tarafından Verilmeli?
 - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
 - OSGB Kuruluşları (İş Güvenliği Şirketleri)
 - Mühendisler Odası
 - İşyerinin Kendi Çalışanları
9. İş Kazalarının Oluşmasında En Fazla Sorumluluğa Sahip Kesim Hangisidir?
 - İşveren
 - İşçiler
 - Müfettişler
 - İş Güvenliği Uzmanları
 - Mühendisler

10. Sizce Projeyle İlgilenecek OSGB Firması (İş Güvenliği Firması) Nasıl Seçilmeli?

- Havuz Sistemi Kurulup Rasgele Seçilmeli
- Müteahhit Kendisi Seçmeli
- Devlet Seçmeli
- Diğer.....

11. Çalışanlar Risk Gördüklerinde Çalışmaktan Kaçınma Haklarını Kullanabiliyor mu?

- Evet Kullanıyor
- Hayır çalışmadıklarında para alamadıkları için kullanamıyorlar
- Hayır patrandan çekindikleri için kullanamıyorlar
- Hayır bu haklarını bilmedikleri için kullanamıyorlar
- Hayır

.....sebepten
Kullanamıyorlar

12. İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Şantiyelerde Çalışanların Haklarını Savunacak Çalışanları Temsil Eden Kişiler var mı?

- Yok
- Çalışan Temsilcisi
- Sendika
- Şef
- İş Güvenliği Uzmanı
- Diğer.....

	Sorular	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
13	Şantiyelerde Düzenli Olarak Acil Durum Planı Yapıyoruz					
14	İş Güvenliği Konusunda (Örneğin Önlem Alınırken) Doğrudan Ya Da Dolaylı Olarak İşverenin Müdahalesiyle Karşılaşıyorum					
15	İş Yerlerinin İş Güvenliği Uzmanınca Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum					
16	İş Yerlerinin Bakanlıktan Gönderilen Müfettişlerle Yeterince Denetlendiğini Düşünüyorum					
17	İş Sağlığı Ve Güvenliği İçin Yapılan İşçilik Paraları Çalışanlara Verilmiyor					
18	Kişisel Koruyucu Donanımların Parası Çalışanlardan Kesiliyor					
19	Çalışan Sigortaları Maaşlarından Değil Asgari Ücretten Yatırılıyor Üstü Elden Veriliyor					
20	Sektörde Para Karşılığı Diplomasını Kiralayan İş Güvenliği Ve Mühendis Görüyorum					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Metehan Yasin YILDIRIM

Yabancı Dili : İngilizce, Almanca

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Lisans	İnşaat Müh.	Düzce Üniversitesi	2018
Lise	Sayısal	Arsal Anadolu Lisesi	2013

YAYINLAR

R. Akbıyıklı, M. Y. Yıldırım, (2020), “Çalışanların Gözünden Düzce, Bolu ve Sakarya İllerindeki Şantiyelerde İş Güvenliği Uygulamalarının İncelenmesi ve İş Güvenliği Durum Raporunun Çıkarılması”. *V. Uluslararası Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Kongresi – Mühendislik (BİLMES EN 2020) Tam Metin Bildiri Kitabı*, s. 5 ss. 358 – 374, 2020.